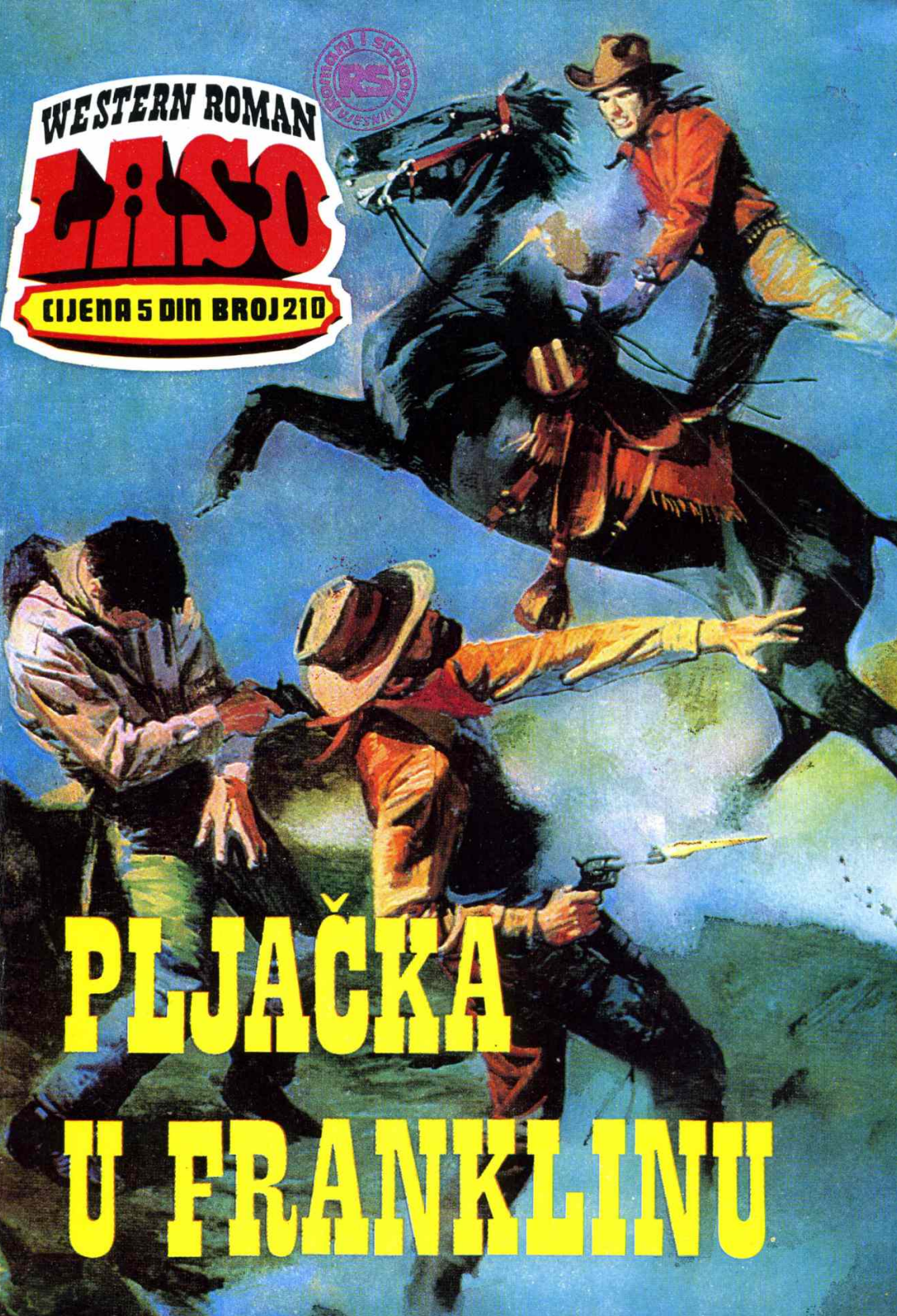

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 5 DIN BROJ 210

PLJAČKA U FRANKLINU

KYLE HOLLINGSHEAD

PLJAČKA U FRANKLINU

»Laso« Nova serija 1977.

Kyle Hollingshead: PLJAČKA U FRANKLINU

Naslov originala: THE FRANKLIN RAID

(Copyright: Kyle Hollingshead)

Recenzija: Gordana Mikulić, profesorica

Prijevod: Marjan Krmpotić

Urednik: Marcel Čukli

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno revijalna izdanja NISP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR Novinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1977.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 260 d ili 234 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 130 d ili 117 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava povrat od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-42, »Vjesnik«, s naznakom za Laso.

Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US \$ 15,00.

Uplate na devizni račun: 30101-620-37-32000-256 Privredna banka Zagreb

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 — 1972. od 26. XI 1972.

I

Vjetar sjevernjak šibao je čičom studeni preplanulo lice Walta Venablea kroz kratku čekinjastu dlaku neobrijane brade, pa se ovaj zgrbio, spustio glavu nisko na prsa i drhtao i cvokotao u sedlu.

Zučkastoblistav odsjaj sunca obrubio je vrhove gorja na obzorju, bacajući duge i sablasne sjene među zlaćane jasike. Walt je nabio šešir široka oboda nisko na čelo i zamišljeno trljao koljeno koje ga je boljelo za hladna vremena. Ranio ga je u nj još prije osamnaest mjeseci, tamo negdje u zapadnoj Sonori, neki Indijanac iz plemena Yaqui, iz velike daljine doduše, no pušćano mu je zrno, okrznuvši ga, ipak odnijelo iver kosti čašice koljena i usmrtilo konja pod njem. Kad sjaše i skoči na zemlju, noga će mu biti ukočena i taj će neugodan osjećaj boli potrajati neko vrijeme, pa će hramati, hodati kao neki starkelja, premda još nije navršio ni dvadeset i šest godina.

Walt bijaše čovjek visoka rasta i izgledao je stariji nego što je bio. Topli gunjac koji je neki dan kupio od nekog stočara na jugu sakrio je kolt s koštanom drškom o njegovu desnom boku, a sivi šešir pokrivao mu je vrh glave, kovrčavu kosu. Slomljeni nos odvlačio je pažnju sa sitnih borica oko kutova njegovih usana, koje su još jače naglašavale snažnu vilicu. Mrša-

vo mu je lice bilo preplanulo od sunca i vjetra; bilo je to lice čovjeka navikla na život u prirodi. Premda još nije navršio tridesetu, a niti joj se primaknuo, napet izraz oko usana govorio je o godinama koje je proživio u znojavu strahu i tjeskobnoj budnosti. Walt je bio ratnik prokušan u mržnji; čovjek čvrsta značaja. Lice mu bijaše neobrijano, pa je, onako obrastao u kratku dlaku na bradi, izgledao grublji nego u građskom odijelu.

Glavom su mu se motale teške, sumorne misli o čovjeku koji ga je ustopice slijedio.

Prvi je put osjetio da mu je lovac na tragu dok se odmarao u Socorru. Uhvatio ga je neki neodređeni nemir koji je pobudio u njemu dublje nagonne samoobrane. U to vrijeme još nije znao uzrok svom nemiru, pa je mislio da je to posljedica prenapetih živaca. Put ga je nanio u Santa Fe gdje se odmarao nekoliko dana i slušao zanimljive razgovore iskusnih ljudi.

Dva dana poslije njega zaustavio se u hotelu neki prijevoznik, pa su slučajno razvezli razgovor uz čašu piva uz šank u salunu. Prijevoznik, neki veseljak rumenih obraza, upravo je bio stigao iz Socorra, pa kad je čuo njegovo ime, zablenuo se u Walta, gutajući očima njegov izlizan kolt i njegove plave oči sa sivim mrljicama.

— Čuo sam kako se neki čovjek propituje za vas tamo u Socorru — napomenuo je prijevoznik rumenih obraza prije nego što je počeo srkati bijelu pjenu s vrha čaše. — Neki povicok

momak, pomalo lijenih kretnji. Ostavljao je dojam nasilna i gruba čovjeka. — Prijevoznik baci brz pogled na iznošen Waltov opasač. — Ne, ne bih rekao da je to neki vaš prijatelj. Jahao je vrana konja.

To je bilo sve što je prijevoznik o njemu znao, ali je i to za Walta bilo dosta. Walt nije ništa izgubio u Santa Feu, pa nije imao što tu ni tražiti, a najmanje kavgu. Zasitio se borbi tamo dolje u Chihuahui. Odjahao je dalje na sjever, ali se zapravo nije previše ni trudio da se otrese tog čovjeka koji ga je slijedio; mučila ga je znatiželja, baš kao i čovjeka na njegovu tragu negdje iza njega; ali nije se ni žurio da se s njim sretne. Ima za to još dosta vremena.

Jahao je cijeli dan, penjući se sve više u gorje Kolorada, pritisnut umorom. Iscrpljenost se uvlačila u njega baš kao i studen i njegov konj kulaš kaskao je sve sporije kako se dan gasio. Vjetar se digao sa sjevera prije koji sat i studen ga je sve jače brijala. Walt je ponovo zacvokotao i stegnuo gunjac oko vrata. Upravo je stigao iz vrućeg Meksika i vjetar sjevernjak ujedao ga je ostrim zubima. Nije on bio naviknut na takvu studen.

Konj udari kopitom po kamenu i Walt se zagleda u obronak što mu se uzdizao s desne strane. Kulaš je bio vrlo i izdržljiva životinja, i kadgod ga je jahao, ispunjavao ga je osjećaj zadovoljstva.

Opazio je debela oguljene kore o koja su srndaći češali paroške. Pravi raj za strastvena lovca. Walt omirisa zrak ne bi li nanjušio neku divljač u blizini koju bi mogao ustrijeliti i prodati kad stigne u grad.

Nešto se pomaklo... tamo u mrčavu guštiku jasika, malo dalje uz stazu.

Walt se bolje namjesti u sedlu, pa izvuče pušku spensericu iz navlake na sedlu. Uperio ju je pred sebe i usporio korak kulašu. Netko na mene vreba iz šume, pomisli, a koža mu se na leđima napne uzduž hrptenjače. Onaj povisok čovjek što ga slijedi možda ga je prestigao tjerajući luđački konja... događalo se to već.

Tamna sjena čovjeka pomolila se iz guštika jasika, pa prišla bliže stazi.

Walt zaustavi konja, potegnuvši uзда. Konj je stajao miran, premda je podrhtavao od uzbuđenja. Tiho je zanjštao, pošto je nanjušio drugog konja.

— Stoji! — povikao je stranac.

Glas mu je bio grub i hrapav, strugao je kao smirak po drvu. Držao je ruke podalje od tijela, pokazujući time da nije naoružan.

— Stao sam — odgovori mu Walt kratko.

Malco je podigao cijev puške. Nije bio siguran vidi li je stranac u tami.

— Ostao sam bez duhana — reče mu stranac promuklim glasom.

Bio je odebljao ispod teškog ogrtača, a brada mu je bila crne duge dlake obrubljena injem koje se svjetlucalo u sumračju dana.

— Platit ću što tražite...

Zavukao je ruku u unutarnji džep ogrtača i naglo je izvukao. Metal plavičasto zasja u bljedoj svjetlosti suto-na.

Walt se lecnu, zaprepasti, pa potegne obarač spenserice. Prasak odjeknu gromoglasno kroz tišinu zimske večeri i stranac posrne. Njegov izvučen revolver bljesnu, a olovno zrno prozvižda tik uz Waltova konja. Čovjek se skljkao svom težinom na zemlju.

Kulaš još jače zadrhta, ali ostade miran. Yuqui od koga ga je Walt kupio odlično ga je ukrotio i izvježbao.

Walt je jedan trenutak promatrao tih guštik jasika, osluškujući zavijanje vjetra kroz guste krošnje stabala. Drhtao je. Čutio je kako mu velike kaplje znoja klize niz leđa pod košuljom. Protrljao je bradu ne bi li smirio ustreptale živce i ubrzano lupanje srca. Polagano je sjahao, držeći pušku uperenu, te se približio čovjeku na zemlji. Odgurnuo je nogom njegov revolver u mrku noć i opazio tamnu mrlju krvi iznad čovjekove brade. Dotaknuo je čovjekovo lice i pogledao njegove staklene oči; one bijahu mrtve.

Walt začuđeno potrese glavom, pitajući se čemu sve to? Taj ga je čovjek najvjerojatnije želio opljačkati, ali, u to nije bio siguran. Zaskočio ga je odveć nenadano i nije imao vremena da učini bilo što drugo. Walt se pozornost zagleda u sjenovit guštik jasike i raz-

bra u njoj tamnu sjenu konja privezanoga za drvo. Prišao mu je oprezno i odveo ga, te ga doveo do mrtvaca. Konj se plašio i Waltu je jedva uspjelo da prebaci mrtvaca preko njegova sedla. Zavezao ga je za jabuku sedla kožnatom uzicom što ju je uzeo iz bisaga, a potom ponovo zajahao kulaša.

Obuzeo ga je osjećaj nelagodnosti. Što mu sve može na vrat naprtiti ubojstvo tog čovjeka? Takvi se slučajevi mogu izroditi u tešku optužbu. Opsjedale su ga mračne misli...

Odjednom opazi žmirkava svjetla u Franklinu ispred sebe u daljini i bi mu drago što ih je napokon ugledao. Upravo je ustrijelio čovjeka, pa će mu čašica dobra pića isprati gorak okus iz usta i olabaviti promrznuto tijelo. Skrenuo je kulaša prema treptavim svjetlima, vodeći drugog konja za sobom.

Obrazi su mu jetko bridjeli na ledenu vjetru i studen mu se zavukla u kosti. Toplina vatre i lončić vruće kave bolje će mi prijati od bilo kojeg drugog pića, pomislio je.

Treptava su se svjetalca zamutila i Walt spazi tanku sumaglicu koja se počela vući uz zemlju. Premda još nije zasnežilo, tlo se zabijeljelo. Tanko bjeličasto inje hvatalo se za dlaku konja i Walt nabije šešir nisko na čelo i čvršće navuče rukavice.

Psovao je samoga sebe što nije poslušao savjet smežaranoga starca koji ga je opomenuo da ne polazi na put prije njegova odlaska iz Bent Forka.

— Zasnježit će — rekao mu je, pljunuvši niz vjetar.

Nebo je bilo pokrito samo mjestimice oblacima, a k tome, kako se njemu nije nikamo žurilo, mogao je, da nije bio brzoplet i lakomislen, pričekati još koji dan u Bent Forku dok malo zatopli i onda pođe dalje. Zapravo, bez žurbe i bez cilja jahao je na sjever, dok je dolje u Meksiku još bjesnjela revolucija.

Želio je da vidi nepoznate krajeve, da živi novim životom, da stekne nove prijatelje. Još nikad nije osjetio tolike potrebe za prijateljem. Tumarao je naokolo već četiri godine i činilo mu se da je to vrijeme uzalud protratio i da bi se mogao negdje smiriti. Došao

je na Zapad u potrazi za bogatstvom i da zadovolji svoj pustolovni duh i lutalački nagon, ali su mu nekako i bogatstvo i spokoj neprestance izmicali kroz prste. Godine su prolazile, a on je stario i ništa nije postigao. Jahati od grada do grada dok mu vjetar šiba lice nije ga više zadovoljavalo. Htio je nešto više od života, ali što bi to trebalo biti, nije još znao. Ne, nije to bilo bogatstvo, premda mu ne bi bilo mrsko da je imućan. Bilo je to nešto neodređeno, nešto što se nadao da će naći s druge strane idućeg prijevoja: prijateljstvo čovjeka koga će upoznati, ljubav nepoznate djevojke.

Čuo je on već za Franklin i želio ga je vidjeti. Bio je to rudarski gradić u punom procvatu, a on još nikad nije bio u jednom rudarskom naselju. Dobro je poznao žarku pripeku južnog Teksasa, a bio je on i u Chihuahu i nekim južnijim naseljima. Ali gradić zahvaćen zlatnom groznicom bio je za njega nešto posve novo.

Kulaš je kaskao utrtom tvrdom cestom nabitom posutkom nalik na tučanik, kojom su prošla brojna rudarska kola. Walt napne oči ne bi li ugledao grad. Konj s mrtvacem poslušno ga je slijedio. Walt se počea po neobrijanoj bradi. Razabrao je u daljini glavnu ulicu, nekoliko kuća od svježih brvana i mnogo cunjavih šatora. I to je bilo sve; osjećao se pomalo razočaran onim što je vidio.

Bio je stranac u Franklinu i tamo doista nije imao nikakva posla, ali to ga nije brinulo. Za dobra revolveraša uvijek će se naći neki posao. Tim se poslom bavio i u Meksiku dok njegov poslodavac nije upao u zasjedu, pa je tako ostao bez prijatelja, ali s mnogo neprijatelja.

Kad je poginuo Don Luis, njegov gospodar, osjećao se kao da je ponovo ostao bez oca. Sjećanje na blago lice, duge bijele brkove i aristokratsko držanje njegova pokojnog gospodara i prijatelja otvrdilo mu je izraz lica. Don Luis je umro ružnom smrću.

Zapuh dima iz dimnjaka, kuhinjske pećnice zagolicao mu je nosnice i želudac mu zakrči od gladi. Projahao je mimo prvih kuća upravo u trenutku kad je sunce zašlo iza gorja na zapadu.

du, obasjavši crvenilom obzorje. Studen se spustila na njega oštra kao britva. Ulice su bile puste; nigdje ni psa. Svi su se sklonili u kuće uz toplu peć, ljudi i životinje.

Projahao je mimo pojila u kojem se na površini vode uhvatio tanak led. Ogledao se oko sebe i opazio znak konjušnice prekrit injem, kako se nije na vjetru.

Sjahao je i zalupao po zatvorenim vratima. Čuo je samo tiho i samotno cviljenje vjetra, a nestrpljenje i hladnoća natjerali su ga da sam otvori vrata i uvede konje u staju.

Skinuo je mrtvaca sa sedla konja. Odvukao ga je u kut i naslonio uza zid, te mu nabio šešir na čelo, tako da je izgledao kao usnuli pijanac.

Svjetiljka na stolu osvjetljavala je polovicu staje i u polumraku je rasedlao konje, donio im zobi i ostavio ih da se odmaraju.

Pošao je prema izlazu i zastao. Pogledao je u mrtvaca. Nije ga žalio, jer je malo trebalo da on bude na njegovu mjestu. Bradonja ga je htio ubiti, u to je Walt bio siguran, a bilo mu je zapravo i svejedno koga će ubiti.

Smrt takva čovjeka nije bio gubitak ni za koga, mislio je Walt. On je odraštao u uvjerenju da svatko mora platiti životom svoja nedjela.

Okrenuo se, oćutjevši ukočenost u ranjenom koljenu, pa uzeo spensericu i naprtnjaču, te izašao na ulicu.

U dnu ulice gorjela je slabašna svjetiljka ispred tamne sjene neke kuće, a i unutra je gorjelo svjetlo. Sigurno je to neko svratište. Iznad vrata njihao se na vjetru i cvilio znak s natpisom: HOTEL. Pošao je onamo, hodajući kroz pahuljice lepršava snijega koji je počeo padati još dok je bio u konjušnici. Zemlja se počela smrzavati i led pucketati pod njegovim iznošenim čizmama. Ostruge su mu bile zaleđene. Otresao je noge na trijemu hotela, ali bez nekog uspjeha. Opazio je da je hotel tek nedavno sagrađen. Brvna su bila još svježja i žućkaste boje. Nekoliko bačava ležalo je uz ulazna vrata. Zagundao je, gurnuo vrata i ušao.

Zapah topla zraka udari mu u lice, a vonjao je po duhanskom dimu i svježem drvetu.

Nekoliko se ljudi okrenulo i pogledalo ga. Petrolejska svjetiljka visjela je sa stropa, slabo rasvjetljavajući cijelu prostoriju. Zažarena trbušasta peć u sredini sobe okupila je oko sebe sve goste koji su se uz nju grijali. Nekoliko je ljudi kartalo poker za stolom uz peć, dok su drugi sjedili oko peći, pušili i čavrljali. Svi su se zapiljili u Walta znatiželjnim i sumnjičavim pogledima. Walt je na to već bio navikao. Svi su stranci uvijek sumnjivi, naročito u zlatonosnoj zemlji.

Teška blagajna od crnog željeza stajala je u kutu prostorije iza šanka, daleko od gostiju.

— Dobar večer! — nazva im Walt kad je ušao.

Otkopčao je gunjac i svi su mogli vidjeti njegov opasač s revolverom i spensericu u njegovoj ruci. Spustio je naprtnjaču i stavio je uza zid, da nikome ne bude na putu.

Jedan mu čovjek kimne u znak pozdrava, a neki debeljko s velikim trbuhom promrmlja:

— Dobar večer.

Pri tom mu zaigra crn čekinjast brk iznad gornje usne.

Svi su ga odmjeravali od glave do pete. Stidio se svojih iznošenih čizama, neobrijane brade i neočišćane kose. Znao je da je bio nalik na neku protuhu, a sjajna spenserica opominjala je da ga se valja čuvati. No Waltu je bilo žao što je na njih ostavio tako loš dojam.

— Mogu li dobiti lončić tople kave? — upitao je glasno i nasilu se nasmijeo. Neka djevojka još tamo u Chihuahui rekla mu je da ima neodoljiv smiješak.

Debeljko koji mu je odgovorio na pozdrav pokazao mu je glavom prema vratima u dnu saluna i rekao:

— Pitajte moju ženu otraga u kuhinji. Ona će vam dati i nešto za jelo, ako ste gladni.

Debeljkova je košulja bila puna masnih mrlja, pa Walt zaključio da mu je žena sigurno vrsna kuharica, jer je nalikovao na čovjeka koji cijeli dan jede.

— Hvala — odgovori mu Walt.

Provukao se mimo stola za kojim su kartali pokeraši i opazio je da ga je-

dan od njih oštro promatra. Činilo se da poznaje Walta ili da misli da ga poznaje. U njegovim svijetlosivim očima zaszjala je iskra dvojbe. Bio je naočit muškarac, širokih ramena, s izrazom opreza i odlučnosti na licu. Crni su mu se zalisci pružali sve do donje vilice, što mu je davalo dostojanstveni izgled. Walt ga nije poznavao, ali je osjećao da ga je taj čovjek svojim iskusnim okom točno ocijenio. Zanimalo ga je što taj čovjek o njemu misli.

Dok je prolazio mimo toga čovjeka, njegove su se oči zaustavile na spenserici koju je Walt nosio u desnoj ruci.

Walt otvori stražnja vrata, uđe u kuhinju i oćuti zamaman miris tećne hrane. Žena, koju je zatekao u kuhinji naglo se okrenula od drvena slivnika kad je ćula da su se vrata za njim zatvorila. Bila je debela i izgledala majćinski, a njemu se učinila preuzvišnim bićem koje će zatomiti glad njegova prazna ćeluća. Lice joj je bilo naborano, ali je iz njega isijavala iskrena toplina i ljubaznost. Nasmiješila mu se i stavila na stranu stupu za maslac koju je upravo bila oprala.

— Izvolite? — upitala ga je.

I ona ga je odmjerila od glave do pete. Pogled joj se na trenutak zaustavio na njegovu revolveru, a potom se zagledala u njegove oći i upitala ga:

— A što biste vi željeli, mladiću?

— Lonćić tople kave i nešto da zagrizem — reće Walt i oblizne usne. — Čovjek za šankom rekao mi je da ćete me nahraniti. Bit ću vam vrlo zahvalan ako mi dadete nešto da pojedem, gospoćo.

U kuhinji je mirisalo iz pećnice, kao u kuhinji njegove majke.

— Odmah — rekla mu je i kimnula, te pokazala na stolicu blizu stola. — Sjednite i odmorite umorne noge.

Okrenula se prema štednjaku i iz pećnice izvukla tavu punu soćnih palaćinki zalitih zapećenim vrhnjem.

Pola sata poslije toga Walt je bio sit do grla i bilo mu je žao što ne može više jesti.

— Prejeo sam se, gospoćo. Bilo je izvrsno — priznao joj je Walt. — Vi kuhate dobro kao što je kuhala i moja majka — dobacio joj je oduševljeno najveći kompliment koji je mogao.

Malco se ćarumenjela i Walt shvati da je ta žena vrlo ponosna na svoju kuharsku vještinu. Nikakvo ćudo što joj je muž tako debeo da jedva proće kroz kuhinjska vrata.

Walt dohvati spensericu iz kuta u kojem ju je bio naslonio na zid i posegne rukom u džep.

— Koliko sam vam dućan? — upitao ju je.

— Pitajte Henryja, moga muća, Henryja Martina — ponovila je brišuću ruke o pregaću.

— Mnogo vam hvala — uljudno joj se zahvali Walt kome je lice gorjelo, a ćeludac se napeo od sitosti.

Ponovo se vratio u salun hotela. Rudari su još sjedili oko užarene peći i on svuće svoj gunjac.

Neki je ćovjek stajao uz šank, podalje od ostalih, te ga prćmatrao hladnim i prodornim oćima. Bio je to neki plavokos i visok momak, snaćnih mišića, okrutnih modrih oćiju koje nisu trpjele suprotstavljanje. Zapiljio se pravo u Walta pogledom punim povjerenja. Trznuo je usnama, ali ne zato da bi se nasmiješio. Walta je taj trzaj podsjetio na divlju zvijer kad nanjuši plijen. Premda je stigao u salun poslije Walta, već je bio skinuo ogrtać i Walt opazi revolvere o njegova oba boka.

Walt je ugledao i zvijezdu na njegovim prćsima.

Poznam ja dobro tu vrst ljudi, pomišli Walt. Nešto mu je stegnulo nutrinu; obuzeo ga je osjećaj da se nalazi u ćivotnoj pogibelji i da mora biti na sve spreman ako ćeli prećživjeti. Šerif je nosio revolvere privezane nisko uz bok, kako su ih obićavali nositi svi brzi revolveraši. Pozorno je motrio svaku Waltovu kretnju i ćinilo se da je razoćaran što ga ne poznaje. Njegova prisutnost ispunila je salun neugodnijom hladnoćom nego što je bila student koja je harala na ulici. Waltu se stegnulo ćeludac i osjetio je muku kao da će povratiti ono što je maloprije pojео za večeru u kuhinji hotela.

— Kako se zoveš, stranće? — upita ga šerif, ne gubeći vrijeme, glasno i jasno.

Walt se odmah dosjetio da je šerif postavio to isto pitanje već nekoliko

tisuća puta u svojoj karijeri, što se osjetilo po natruhi dosade u njegovu glasu; ali ga je ipak neprestance ponavljao, što je potvrđivalo čvrstoću njegova karaktera.

Walt ga sumnjičavo pogleda, nastojeći da šerif opazi kako ga njegovo pitanje nije ni najmanje uznemirilo. Dosad mu je to uvijek uspijevalo i često mu je spasilo život.

— Walt Venable — odgovorio je, trseći se da mu glas ne zadrhti.

Pomno je pazio što će šerif učiniti kad čuje njegovo ime. A zapravo, sve je ovisilo o onome što je želio šerif. Je li uživao u izazivanju stranaca ili je za to imao neki dublji razlog? Je li želio ubijati? Teško je u tako kratku vremenskom razdoblju prozreti nakanu nekog čovjeka.

Šerif ga je gledao nepomična lica i Walt se upitao je li ga taj čovjek poznavao makar po imenu? To nije mogao dokučiti po pogledu njegovih studenih očiju. Waltovo je ime još bilo malo poznato po cijeloj zemlji, ali dolje južnije u Chihuahui i mala su djeca za njega čula.

— Već sam negdje čuo spominjati vaše ime — reče mu šerif i nabere čelo, a desnom rukom poravna i stegne kravatu. — Jeste li vi ustrijelili čovjeka koji leži u konjušnici?

Waltrove se zjenice suziše i on stade pažljivo promatrati šerifovu desnu ruku koja se igrala čvorom kravate. Očutio je kako su ljudi oko peći ustuknuli kao da žele izmaknuti neugodnoj situaciji, a da se pri tom ne pomaknu s mjesta. Brz lijevak, taj šerif, pomisli Walt; zacijelo je već mnogo puta zaskočio nevješte tom smicalicom. Šerif je namjerno odmaknuo desnu ruku od revolvera kad mu je postavio to pitanje.

Da se Walt bojao da će ga šerif uhapsiti povukao bi u tom trenutku revolver, misleći da je u prednosti, a šerif bi ga ustrijelio lijevom rukom. Vjerojatno je bio brži u povlačenju revolvera lijevom nego desnom rukom. A to je vrijedilo znati. O takvim je sitnicama u odlučnim trenucima ovisilo tko će preživjeti, a tko poginuti. Divlja, slijepa mržnja na tog čovjeka koji ga je izazivao da se zaleti zavila se u njemu. Jer je Walt mrzio

takve ljude. Na trenutak je čak poželio da na njega potegne revolver, da vidi koliko mu je ta šerif doista doraštao.

— Da, ja sam ga ustrijelio, pa što onda? — upita ga.

— A zašto ste ga ustrijeli?

Walt slegne ramenima, ali je ipak pazio da slučajno ne pomakne ruku u kojoj je držao spensericu.

— Zaskočio me je na stazi. Htio me je ubiti i opljačkati, ali je sam bio brži — odgovori mu Walt.

— Koga je on to ubio? — upita debeli Henry Martin, vlasnik hotela.

Walt nije svrgnuo pogleda na njega, nego je netremice motrio šerifa.

Šerif tiho uzdahne, spusti ruku uz bok i reče:

— Shortyja Mayesa.

— Mayesa! — gotovo će povikom neki čovjek.

Salun zabruji od žamora glasova.

— Čini mi se da nam je Venable učinio veliku uslugu ako je ubio toga nitkova — reče debeli Martin.

Šerif zakima plavokosom glavom.

— A zašto ste uopće došli ovamo? — upitao je Walta zabadajući u njega oči.

— Lutam naokolo, tako. Nikad još nisam bio u nekom rudarskom naselju, pa sam naišao i ovamo. Htio sam da vidim kako se tu živi — odgovori mu Walt i obriše znojnan dlan o kaput.

Opasnost je za trenutak prošla, ali se valjalo pričuvati, jer je šerif bio vrlo sumnjičav čovjek.

— Dobro, pogledajte kako živimo, ali ne želim da opet započnete neku svađu ili da bilo koga ustrijelite — opomenuo ga je šerif.

Walter kimne, pažljivo promatrajući šerifa.

Šerif pogleda u ustobočene ljude oko peći, koji su bez riječi slušali njegov razgovor s Waltom. Walt je osjećao da su se svi pomalo nadali kako će ga šerif ustrijeliti, a oni ne bi pri tome ni prstom pomakli da ga u tome spriječe. On je za njih bio samo nepoznati stranac, a šerif čovjek koji je čuvao red i mir u gradu. Šerif je zacijelo čovjek čeličnih živaca i izvrstan revolveraš kad ga toliko poštuju i boje ga se, pomisli Walt. Ali se i Walt u dubini duše bojao šerifa. I bolje to

ako je želio da ostane u gradu i k tome još živ.

Čak se i debeli Henry Martin uplašio premda nije bio ni u kakvoj opasnosti. Sigurno je bio cijenjeni građanin i nije imao razloga da se plaši šerifa. No, ako bi se rudari na nekoga mrštili, taj bi obično završio u zatvoru.

Šerif zakorači mimo Walta i skrene u kuhinju.

Walt se okrenuo. Gledao je za njim jedan trenutak. Kad se okrenuo natrag, upitao je ljude okupljene oko peći:

— A tko je taj čovjek?

Debeli Martin obriše oznojeno čelo i reče:

— Naš šerif Clyde Yancey.

Jeza prostruji niz Waltovu kralješnicu. Clyde Yancey! Čovjek koji je ubio četiri brata Jackmana na Platti. Obratun u kojem je Yancey iz smrtonosne sačmarice oborio na zemlju tri brata. Govorkalo se da je na kraju taj Yancey ostao bez metaka, pa je najmlađeg brata usmratio nožem.

— A tko je pak taj Shorty Mayes?

Debeli Henry Martin, vlasnik hotela, podigne hlače i reče:

— Ubojica, lopov. Pobjegao je pred Yanceyjem iz grada prošlog tjedna, on i Carl Summers, jer bi ih inače Yancey ubio. Mayes je bio zao čovjek, zlikovac, a Summers je još gori. Mislimo da su njih dvojica ubili jednog rudara prošlog tjedna, ali nismo mogli to dokazati.

Walt položi spensericu na šank, dohvati prazan stolac i dovuče ga do peći, pa sjedne na nj da ugrije promrzlo koljeno koje ga je neprestance boljelo. Uhvatio ga je drijemež od ugodne topline koji je žarila iz peć. Okrenuo je glavu prema debelom vlasniku hotela i upitao ga:

— Vi ste vlasnik hotela?

— Najboljega u ovom gradu — odgovori mu debeljko, te mu se predstavi: — Zovem se Henry Martin.

Pružio mu je dežmekastu ruku. Walt se s njim rukovao. Martin mu je bio simpatičan, dopao mu se iskren, nepomućen pogled njegovih očiju.

— Imate li slobodnu sobu za mene? Padam s nogu od umora — upitao ga je Walt, gladeći se po obrasloj bradi.

— Već će se nešto naći za vas.

— Koliko moram na nju platiti?

— Pedeset centi na dan; tri dolara na tjedan — odgovori mu Martin, trljajući ruke.

Walt zazviždi, ali ipak izvadi novac iz džepa. Sve je bilo skupo u gradu koji je zahvatila zlatna groznica. Ako čovjek nije bio voljan platiti što se od njega tražilo, morao je podići šator izvan grada i zavući se poda nj, u hladnu i vlažnu vreću za spavanje.

Vrata su zacviljela i širom se otvorila, a kroz njih je ušao neki čovjek zajedno sa zapahom hladnoće. Bio je koščat i zagrnut toplim ogrtačem. Lice mu je bilo posuto sitnim pjegicama koje su se jasno vidjele na njegovoj bijeloj puti. Žustro je protrljao obraze i uši čim je ušao. Ogledao se oko sebe, a kad je opazio debelog Henryja Martina, zaputi se prema njemu žurnim korakom.

— Zdravo, Martine, je li šerif ovdje? — upitao je vlasnika hotela.

— Da, ovdje je — odvrati mu Martin, premjestivši težinu tijela s jedne noge na drugu, pošto je prije toga dobacio pogled Waltu. — U kuhinji je. Upravo večera...

— Oh, dobro. Ja...

Ugledao je Walta i zamahnuo. Bio je to Leland Thomas glavom. Njegovo se mršavo lice ukrutilo.

— Gle, gle! koga ja to vidim? — izgovorio je šapatom.

Gledao je u Walta kao da ne može vjerovati očima. Čim je prošao trenutak zaprepaštenja i iznenađenja, njegove su se oči razbistrile.

— Walt Venable! Mislio sam da si poginuo — izustio je došljak šapatom.

— Prevario si se — odvrati mu Walt koji se skupio na stolcu, čekajući da se i sam oporavi od iznenađenja.

Događaji su se odvijali vratolomnom brzinom. Najprije susret s Yanceyjem i njegovim ledenim očima, a sad s Thomasom s kojim je drugovao u Meksiku.

— Ali ja sam čuo da je Don Luis poginuo, a njegovi ljudi sasječeni. Čuo sam da su vukli njegovo tijelo vezano o rep konja sve do Parrala.

Thomas je proučavao crte Waltova lica, vidjevši na njemu tragove svih

muka što ih je Walt u posljednjih nekoliko mjeseci pretrpio.

— I dobro si čuo — potvrdi mu Walt koji je svojim očima vidio kako je Don Luis poginuo. — Ali ja sam uspio pobjeći.

Slegnuo je ramenima, uzbuđen sjećanjem na taj tužan događaj. Ako je čovjek poput Don Luisa mogao tako žalosno završiti, onda može i svaki drugi čovjek. Sjećanje na tu nesreću ostavilo mu je gorak okus u ustima i on strese glavom.

— Dobar si ti! — reče Thomas pošto ga je promotrio sa svih strana, polagano njišući glavom.

Pogladio se po bradi, po svom starom običaju, te posegnuo rukom u unutarnji džep da izvadi cigaru. Walt se ukipio jer je znao da Thomas tamo nosi mali revolver derringer. Oni dođuše nikad nisu bili u zavadi, ali čovjek nikad ne zna gdje ga smrt čeka.

— A što radiš ovdje? — upita ga Thomas i lizne cigaru vrhom jezika. — Jesi li se kod nekoga već zaposlio? Zar se negdje vodi rat, a da ja o tome ništa ne znam?

— Rat? — upita ga znatiželjno debeli Henry Martin. — Kakav rat?

Slušao je napeto što su Walt i Leland pričali i zagledao se u Walta, a čelo mu se nabralo.

Walt tiho prokune, ali je pazio da mu lice ostane bezizražajno.

— Ja putujem naokolo. Nikad nisam vidio rudarski gradić, pa sam odlučio da ga pogledam. To je sve.

— Putuješ naokolo, a? — ponovi Thomas. — E pa, dobro! A mogu li ti platiti piće?

— Ne, hvala — odvrati Walt.

Nije se usudio popiti ni kapi alkohola dok je Clyde Yancey bio u kuhinji. Prema onome što je o njemu čuo, bolje je da ostane trijezan.

— Čujte, kažite mi što ste radili tamo dolje u Meksiku? — upita ga debeli Henry Martin i nasmiješi mu se nervozno.

Htio je da pitanje zvuči kao šala, ali mu to nije uspjelo. Taj visoki, vitki mladić ostavio je na njega dublji dojam nego ikad itko prije njega, i to stoga što se bez straha suprotstavio Yanceyju.

Thomas okrene glavu prema Henryju i naceri se:

— Bio je vatrogasac.

— Vatrogasac? — začuđeno upita debeli Henry Martin.

Thomas se nasmijulji i obrati Waltu:

— Dođi na trenutak sa mnom do šanka. Htio bih s tobom porazgovarati u četiri oka.

Odveo ga je u kut i nehajno se naslonio na izglacan mahagonij na šanku. Pozorno je promatrao Waltovo lice i upitao ga:

— Slušaj, nisi li došao ovamo da središ nečije račune?

— Nisam — odgovori mu Walt i s tugom pomisli na krevet koji ga je čekao da se na njemu odmori i naspava.

— Znači, nezaposlen si? — s veseljem će Thomas. — Došao si kao naručen. Ja radim za čovjeka po imenu Packer i vjeruj mi, taj dobro plaća. Ni posao nije tako težak kao onaj koji smo obavljali za Don Luisa. Upoznat ću te s njim sutra ujutro.

— Može — odvrati Walt i pogleda u debelog Henryja Martina koji se držao pomalo uvrijeđeno što su ga ostavili po strani, pa nije mogao čuti o čemu razgovaraju. — Hoćete li mi pokazati moju sobu, Henry? — upita ga glasno, pa zgrabi pušku, gunjac i naprtnjaču.

— Odmah! — poviče Henry Martin, vlasnik hotela, pa žurno pritrči i uhvati ga za nadlakticu. — Izvolite ovuda!

Očito Waltu je naglo porasla cijena u očima debelog Henryja Martina pošto je Leland Thomas spomenuo burne događaje u Meksiku u kojima je Walt sudjelovao.

Soba je bila nova, kao i cijela kuća. Zlato je bilo pronađeno u Franklinu tek prije nekoliko mjeseci. Krevet je, međutim, ipak bio star i uleknut. A strunjača je sigurno kvrgava, pomisli Walt. Otpremio je debelog Henryja iz sobe i naslonio spensericu uza zid tik uz uzglavlje gdje ju je mogao lako i brzo dohvatiti.

Pošto je skinuo opasač s revolverom, prišao je umivaoniku i oprao lice vodom iz lavora. Pogledao je lice u

raspuknutom zrcalu i pogladio se po neobrijanoj bradi.

Tamni podočnjaci od umora i iscrpljenosti uokvirivali su mu oči; obrazi su mu bili upali; a ravna crta stisnutih usana ostavljala je dojam okrutnosti. Zapravo, učinilo mu se da je to lice nekoga njemu nepoznata čovjeka.

Čudnovato, pomislio je, pa ja se gotovo više nikad ne smijem. Nekada, u mladim danima, uživao je u smijehu. Zaprepastio se kad je opazio koliko su njegove oči nalik na oči Clydea Yanceyja. U njima se ljeskala ledena hladnoća, proračunata strpljenje. Na njemu se očitovala velika promjena... nije to više bio isti onaj čovjek koji je nekad odjahao u Meksiko.

Tada je bio dvije godine mlađi, no otada je već ubio nekoliko ljudi, premda nije bio zle čudi. Nije se odonda iskvario, ali se ipak promijenio. Kad bi nekoga ubio, to ga više nije mučilo kao nekada. Branio se nagoni, pucao brzo i ravno u cilj, onako kako ga je naučio stari Tom Bent.

Već se dugo nije sjetio staroga Toma. Stari je ubojica bio mrtav, prorešetan mecima u nekoj mračnoj sobi u El Pasu. Nikad se nije doznalo tko ga je ubio, ali je izdahnuo s koštom u ruci. Kad je ta vijest stigla do Walta, dolje u Chihuahui, nije osjetio potrebe da ga ide osvetiti. Starac je umro onako kako je i živio, i Walt je bio siguran da osim njega za njim nitko više nije žalio.

Stari ga je Tom svašta naučio, pa ipak nije znao kako da sačuva živu glav. Znao je sve o najboljim kretnjama u dvoboju revolverima i gdje valja pogoditi protivnika da ga usmrti. Ali, kad je bila riječ o važnim sitnicama koje čine život, doista bitnim sitnicama... kako steći prijatelja, na primjer, ili ugled i štovanje među ljudima s kojima moramo živjeti i raditi zajedno, za to stari Tom nije imao dara.

Razlikovao se od Waltova oca ili ujaka. I otac i ujak, obojica, bijahu ljudi na koje se moglo osloniti, a uz to i vrlo razumni.

Sjetio se lova na divlje patke s ujakom Joeom i konjskih trka s ocem. A poslije lova otišli bi u zagrijanu kolibu gdje bi pili vruću kavu začinjenu

viskijem, što bi ih sve oraspoložilo, pa bi i zapjevali.

Sjetio se i svoga brata Toma i svoje sestre Marie, pa ga obuže žarka želja da ih opet vidi. Prošle su četiri godine otkako ih je posljednji put vidio. Možda je ipak došlo vrijeme da se vrati kući?

Tada ga počeo moriti misao zašto ih je uopće ostavio. Zar samo stoga da ode u Teksas i nauči ono što još nije znao? Ispravno rukovati revolverom kad se suoči s neprijateljima koji mu žele smrt ili kako napasti konjaničku vojnu ophodnju? I sve je to naučio, plativši cijenu tuđom krvlju.

A zar je to sve što čovjek mora znati?

Svukao se, legao u krevet, navukao hladne pokrivače pod bradu, provjerio, iz puke navike je li mu revolver pri ruci i ugasio svjetiljku. Obavila ga je tama i utvrdio da je imao pravo... strunjača je bila kvrgava. Ležao je mirno, razmišljajući o Yanceyjevu hladnokrvnom držanju i Henryjevoj nametljivoj znatiželji. I napokon, tonući u san, o čovjeku koji mu je bio na tragu.

II

Lottie Dixon poravnavała je uvojke guste i bujne crvene kose, te popravila nabore na uskoj zelenoj haljini, da bi izgledala što ljepše i dopadljivije. Njezina je ljepota za nju bila od životne važnosti, jer je živjela od nje. Otisnula se od šanka i pošla prema čovjeku koji je sjedio za stolom u kutu; njihala je bokovima zavodnički.

Čovjek za stolom u kutu motrio ju je pozorno kako mu prilazi, jer je leđima bio okrenut zidu da bi mogao budnim okom promatrati što se oko njega zbiva. Opazio je čak vremešnog konobara kako je na brzinu iskapio čašicu iza zavjese koja je zastirala ulaz.

Čovjek je bio visok, grubih crta lica i tamne puti. Njegove čvrsto stisnute usne ostavljale su dojam strogosti i tvrdoglavosti... a zatomnjen gnjev sijeo

vao je u dnu njegovih sivih očiju. Njegova je crna valovita kosa bila prošarana sjedinama, a bore oko očiju potvrđivale su da je prošao sito i rešeto u životu.

Prvo što je Lottie upalo u oči na tom čovjeku bijaše njegov spor i oprezan korak čim je otvorio vrata saluna i pošao prema stolu u kutu. Kad je sjeo povukao je drzak revolvera k sebi, da bi ga mogao što brže i lakše izvući u sjedećem položaju.

Naručio je čašu piva i držao je među dlanovima, kao da je grije. Imao je duge, gotovo krhke prste koji su sigurno bili vrlo hitri, premda su mu ruke bile mišićave. Jedino su mu noge bile slabije, tanke o-noge, bijašu to noge čovjeka koji nikad nije išao pječiće ako je mogao jahati.

Lottie mu se nasmiješila obojenim usnama.

— Zdravo — pozdravila ga je, trudeći se da joj glas zvuči što dublje i promuklije.

Bila je što jedna od njezinih zavodničkih vještina. Zaustavila se tik uz njegov stol i gledala ga, podbočivši se jednom rukom o bok. Pogledao ju je u oči i ona ugleda njegove sive oči pune poruge.

Tišina postade neugodna za Lottie.

— Ja sam Lottie — izustila je brzo, čudeći se što je toliko nervozna.

Jest, što se ima zbog toga gristi? Imala je već posla s takvim sojem ljudi.

— Upravo ste stigli? — upitala ga je samo da razbije nelagodnu tišinu.

Kimnuo je, netremice je gledajući. Ostao je i dalje nijem i strpljiv.

Osjetila je kako su joj se obrazi začarili. Osjećala se poniženom i uvrijeđenom. Muškarci su uvijek bili presretni kad bi je vidjeli, naročito kad bi ih ona oslovila. Nije bila samo izvanredno lijepa za salunsku zabavljačicu nego i jedna od triju žena u cijelom Bent Forku, pa stoga vrijedna od suha zlata za većinu muškaraca. Ali ne i za ovoga... Vidjela je, to pa je obuze srdžba i začare joj se obrazi. Smiri se! rekla je strogo sama sebi. Već ju je jednom poslodavac prekorio zbog njezine nagle naravi.

— Hoćete li me počastiti nekim pićem? — upitala ga je, prešavši odmah na posao.

Još ju je promatrao koji trenutak, pa napokon reče:

— Naravno. Konobar! Čašu za... hm, damu!

Dobacio joj je brz pogled i jedna mu je misao pala na pamet. Lottie je to osjetila i još se jače rasrdila.

Vremešan konobar pride stolu, natoči strancu čašu viskija, a pred Lottie stavi čašu punu obojene vode. Stranac se nagne prema natrag, posegne rukom u džep i srebrnjak zazveči na stolu, Konobar brzo naplati piće i vrati mu sitniš; osjećao se nelagodno u blizini toga čovjeka. Brzo se vratio za šank, a onda ponovo žmugnuo iza zastora i iskapio još jednu čašu.

— Kako se vi zovete? — upita ga Lottie.

Zabacila je za uho uvojke crvene kose i zapiljila se u njega preko ruba čaše, spustivši napola duge trepavice.

— Pitts.

— Drago mi je što smo se upoznali, Pitts — odvrtila mu je ravnodušnim glasom, smješkajući mu se kiselo, te dodala: — I dobro došli u Bent Fork.

Pitts je pogleda iskosa. Iskapila je piće i ogledala se po salunu. Stolovi su još bili prazni; za šankom nikoga. Većernja gužva počeo će za kojih pola sata, ali u ovom trenutku salon je još zjapio prazan. Poželjela je da bilo tko uđe i pozove je da s njim popije čašicu. Jedva je čekala da ugleda neko poznato lice. Ovaj je stranac bio odviše staložen i mrzovoljan za njezin ukus. Ona je voljela muškarce koji su se znali zabavljati i trošiti... na nju.

— Je li Harry Newcastle u gradu? — upita je iznebuha Pitts.

— Gore je u sobi. Spava. On ustaje tek kad se smrači. Vi ste mu prijatelj? — upitala ga je znatiželjeno.

Harry Newcastle bio je za nju pravi muškarac i kavalir. Nije bio hladan kao santa leda, poput ovoga ovdje.

— Kaži mu da sam stigao.

— Kažite mu sami! — odbrusila mu je i podigla nos.

Pitts je strogo pogleda hladnim očima. Ona ga pogleda, ali nije mogla izdržati njegova pogleda i brzo svrne

oči u drugom smjeru. Zagledala se u vremenšnog konobara koji se naslonio na šank i zadrijemao.

— Oh, dobro, kad baš hoćete — pristala je, jer nije više mogla izdržati njegova pogleda i tu neugodnu tišinu.

Ustala je, stresla ljutito crvenom kosom i hitno potrčala stubama na kat, ne znajući što da misli o tom Pittsu. Plašile su je njegove oči i njegov strog pogled. Bile su to oči ubojice. Usta su joj se osušila od straha dok je o tome razmišljala.

Pokucala je na vrata Harryjeve sobe. Čula ga je kako nešto gunda u snu. Zaškripio je krevet. Proveo je burnu noć i sada je zacijelo pospan, pomisli Lottie. Nagovorio je nekog mladog rudara iz Franklina da s njime karta poker. Rudar, doduše, nije bio neki naivni balavac, nego lukav i hladnokrvan kartaš, ali nedorastao Harryju. Harry Newcastle bio je profesionalan kartaš, vrlo hladnokrvan i bezdušan.

Pokucala je ponovo na vrata, ovaj put mnogo jače. Čula je korake po drvenu podu. Vrata su zacviljela i odškrinula se. Provirila je raskuštrana glava i nasmiješila joj se. Harry se uvijek smiješio djevojkama, a njoj se to baš dopadalo na njemu. Znao je on kako valja postupati sa ženama.

— Harry, dođi odmah dolje, čeka te neki čovjek. Kaže da se zove Pitts — rekla mu je.

Učinilo joj se da se Harry malko ukočio kad je čuo njegovo ime. Prošao je prstima kroz razbarušenu kosu.

— Dobro, Lottie. Hvala ti i podsjeti me da ti kupim novu haljinu idući tjeđan — odgovorio joj je Harry i uštipnuo je za obraz.

— Harry! — povikala je ushićena.

Bila je sretna zbog nove haljine, ali i začuđena njegovom nenadanom darežljivosti. Nikad još, koliko je znala, Harry nije imao ugovoren sastanak s nekim muškarcem; sa ženom da, ali nikada s muškarcem.

— Sada idi lijepo natrag i kaži mu da ću odmah sići.

Harry je tiho zatvorio vrata sobe i počeo se oblačiti. Umio se i počesljao. Stoga je pregledao i revolver derin-ger, pa pošto je utvrdio da je u odličnom stanju, spustio ga natrag u un-

utarnji džep kaputa. Glavu je pokrio crnim šeširom i ogledao se u zrcalu, brzo, ali kritičkim okom. Potom je navukao čizme i izašao iz sobe.

Sišao je niza stube žustrim korakom, zviždeći. Pitts ga je čuo i podigao pogled prema njemu, pa mu se osmijehnuo jedva primjetnim smiješkom. Harry je bio presretan što ga ponovo vidi, jer bez tog brzog i vrsnog revolveraša njegova bi budućnost bila neizvjesna.

Harry mu uzvрати smiješak i sjedne za njegov stol, te otmjeno prekrži noge. Sve je on radio sa stilom: bilo da je varao na kartama, bilo da je ubijao. Nije Pittsu pružio ruku, jer je bio siguran da je Pitts ne bi prihvatio.

— Vidim, upoznao si već Lottie — dobaci mu Harry s natruhom ljubomore u glas, te doda: — Djevojka i pol!

Pozorno je promatrao Pittsa da čuje što će on na to reći. Je li se Pitts imalo promijenio u posljednje dvije godine?

Pitts ne izusti ni riječi.

Ne, Pitts se ni trunke nije promijenio. Ostao je stari čudak čeličnih živaca. Harry zadržti od uspomena na prošlost kad je William Pitts potkrepljivao svoja uvjerenja revolverom. A baš zbog toga Harry ga je sada i trebao... zbog njegova ubojita revolvera.

— Ništa ti ne brini, Williame — dometne brzo Harry. — Ona s tim nema nikakve veze. Nisam ni ja baš tako glup da pred ženama brbljam o poslovima. Jesi li primio moje pismo?

— Primio sam — odvrati mu Pitts koji se zagledao u čašu, a potom je odgurnuo i dodao: — Put me nanio ovamo, inače ne bih došao.

Harry mu je vjerovao. Pitts je bio čudak i svojeglav čovjek. Ne bi on nikada došao ovamo samo zbog novca. Harry pomisli kako mu je sreća skloni što je Pitts naišao baš tim putem. Oblizao je suhe usne, te rekao:

— Dobro je da si došao. Smislio sam kako da opljačkamo oko stotinu kilograma zlata, a možda i više.

Pitts ravnodušno slegne ramenima, pa izjavi:

— Mene novac ne zanima, ti to znaš. Nego, radije ti meni kaži znaš li ti možda gdje bih mogao naći čovjeka

koji se zove Walt Venable? Mlad, visok, vrstan revolveraš. Stigao je ovih dana iz Chihuahue, jašući na konju kulašu.

Harry nabora čelo, tobože duboko se zamisli. Uvijek isti stari Pitts. Više voli ustrijeliti čovjeka nego opljačkati banku.

— Ne, ja ga ne poznajem i nikad nisam čuo za njega, ali ako je tu negdje u blizini, naći ćeš ga zacijelo.

Harry se sjeti mladog Toma Venabla koji radi kao kočijaš za braću Williams. Ne, nije to bio čovjek koga je Pitts tražio. On nije bio revolveraš i nikad nije bio u Chihuahui.

— Ja ću ga već negdje pronaći.

— U međuvremenu, trebat će ti novaca. Kako bi bilo da mi pomogneš da ga se dočepamo zajedno? Ta mi smo stari prijatelji i ratni drugovi — podsjeti ga Harry kome zatrepata mišić na licu kad je to izrekao.

Je li mu Pitts još prijatelj? Ne, u to nije mogao biti posve siguran. Dvije godine je dugo vrijeme.

— Imaš li cigaru?

Harry mu pruži jednu od svojih najboljih cigara. Pitts je omiriše, obliže jezikom da joj osjeti okus, a potom stavi u usta.

— Ti uvijek pušiš najbolji duhan. Kaži mi što si ti to naumio?

— Gore u planinama ima jedno rudarsko naselje, a zove se Franklin. Tamo već šest mjeseci skupljaju zlatnu prašinu. Uskoro će je dovesti u Bent Fork. Ja bih želio da ih oslobodim tog tereta i briga — reče Harry, ponovo obliže usne i zagleda se u stol, pa nastavi: — Ja ću pokupiti to zlato i pobjeći s njim u Meksiko ili Brazil. Odlučio sam da ponovo živim kako smo živjeli prije rata i nitko i ništa ne može me u tome spriječiti.

Pitts mu se posprdno nasmijulji. Harry je mislio da je to sve što želi, ali je Pitts o njemu imao drugo mišljenje. Harry je već nekoliko puta poslije građanskog rata opljačkao oveće svoje novaca, ali se nikada nije vratio svom starom životu, a Pitts je bio siguran da nikad ni neće. Sve su to bili samo slatki snovi, a Harry ni o čemu

drugom nije sanjario. I Pitts je imao svoje snove, ali nije smatrao, kao Harry, da će ih ikada ostvariti.

Kresnuo je šibicom i pripalio njome cigaru, gledajući zamišljeno u Harryja kroz oblak dima. Kadgod je radio s Harryjem, morao je dobro razmotriti u što se upušta.

— Tko još ide s nama?

Harry osjeti kako mu se grlo stegnulo.

— Čovjek po imenu Summers i jedan njegov drug.

— Carl Summers! — suzile su se Pittsove zjenice. — Baš si pravog izabrao! Znaš li ti da je on ženoubojica?

Harry odmahne rukom kao da se od nečesa branio, pa reče:

— Morao sam ga uzeti. Bez njega bi cijeli pothvat lako mogao propasti. Treba mi koliko i ti, ali iz drugih razloga.

— Kojih?

— Brownsova jazbina. Ja tamo još nikad nisam bio, a koliko znam ni ti — reče Harry, pogladi se prstima po rubu brade, a mišići na vratu stegli su mu se u debele žile. — Summers zna najkraći put do nje i prijatelj je sa čovjekom koji u njoj živi.

— Brownsova jazbina, kažeš? — zakima Pitts glavom, a oko usana mu zatitra jedva primjetan osmijeh. — Ne, nikad tamo nisam bio. — Lagano je otpuhnuo dim cigare, prodornim pogledom piljeći u Harryja. — Nešto ti moram reći, Harry. Ja ne želim odgovarati za njegova djela. Ti to znaš, zar ne?

— Znam, ali moram riskirati. Ta gomila zlata vrijedi taj rizik.

Harry je počeo lakše disati. Neće mu biti lako, znao je, ali će već nekaako obuzdati Summersa bude li trebalo. Taj mu je razbojnik bio prijeko potreban. On je imao bitnu ulogu u tom pothvatu.

— A tko je onaj drugi što se uz njega prišljamačio?

— Neki pistolero, mestizo. Zove se Torrez. Dopast će ti se čim ga vidiš. Dobar je revolveraš. Doista ne znam zašto se prilijepio uz Summersa, ali to on sam najbolje zna, pa zašto da si mi time razbijamo glavu.

— Kad polazimo? — upita Pitts i poče dublje disati, prisjetivši se da ga je Harry pozvao da što prije dođe u Bent Fork. — Venable mi je nekamo izmaknuo. Malo je trebalo da ga presretnem u Santa Feu. Stigao je tamo samo dan prije mene. Mislio sam da ću ga možda ovdje zateći, ali je lukaviji od lisice.

— Zašto ti njega uopće tražiš?

— On je bio s Tomom Bentom u El Pasu.

— Oh... — izusti Harry i brže-bolje spusti pogled i zagleda se u prste.

Pitts će kad-tad uhvatiti toga Walta Venablea. Harryju se srce steglo kad se sjetio koliko ga zlata čeka u Franklinu i osjeti kako mu hladan znoj rosi čelo kad je pomislio da bi Pittsova slijeпа mržnja i žarka osveta mogle upropastiti cijeli njegov pothvat. Morao je nešto smisliti da odgodi čas obračuna s Waltom Venableom. To mu, doduše, dotad još nikad nije uspjelo, ali mu ovaj put mora uspjeti. Mora nešto smisliti!

Pitts je promatrao kako se sitne kapljice znoja kotrljaju niz Harryjevo lice. Pogladio je cigaru dugim i tankim prstima. Harry se promijenio, to je bilo očito. Sada su ga opsjedale samo misli na novac. Novac može biti zao gospodar, nesmiljen kao i tirani o kojima je Pitts čitao još dok je bio dječak. Prisjetio se prošlih dana kad Harry nije bio obuzet pohlepom za novcem.

Čudio se što se to dogodilo s tim čovjekom. A nekad je s njim vojevao pod istim stijegom u vojsci kojoj je zapovijedao general Jeb Stuart koji je pao na bojnopolju kao pravi junak.

Osjetio je miris prašine i vonj znoja iz tih dana u svojim nosnicama i u njemu nanovo zakipi gnjev na one koji su ubili starog generala. Stuart je bio njegov idol u mladosti, ali i idol svih vojnika koji su s njim vojevali. Pitts je znao da je Stuart bio prekaljen čovjek, kakvim je on sebe smatrao danas, pa otuda njegovo divljenje prema starom vojniku.

A što je on postao? Čovjek koji je slijedio vlastiti životni put, svoja uvjerenja, koliko ga je god to skupo staja-

lo. Nasmijuljio se svojim jedva primjetnim smiješkom, piljeći u žučkastu tekućinu u čaši.

Lottie se zaustavila pokraj njih, očešavši stol šuškvom suknjom.

— Plati mi piće, Harry — rekla je.

Bila je dobro raspoložena jer se salun napunio gostima. Za jednim je stolom partija pokera već bila u punom toku, a nekoliko se ljudi okupilo uz šank i pilo.

— Ne sad, Lottie — odvrati joj Harry i baci brzi pogled na Pittsa.

I Pitts je svrnuo pogled na nju, ali po izrazu njegova lica nije se moglo zaključiti koliko je prezirao tu vrst djevojaka, samo mu se koža oko očiju malko skupila i napela. Pitts je zacijelo bio gospodar svojih čuvstava i lako ih je svladavao, pomisli Harry, diveći mu se zbog toga. Bio je to dar kojim je i on bio dobronadaren kad bi se za to ukazala potreba, a uživao je vidjeti ga i kod drugih.

— Hajde, Harry, ne škrtari — navaljivala je Lottie, smiješeći se najsladim osmijehom.

Pitts malko zaškilji, a prsti mu se zgrčise.

— Nosi se oдавде! — zasiktao je kroz zube s ljutitom odlučnošću.

Lottie se ukočila i uspravila, zapiljivši se u Pittsa stisnutim mačjim očima.

— Dobro, Pitts — odvratila mu je mirno.

Gledala ga je pozorno još jedan trenutak, a potom se okrenula i pošla prema šanku, gdje je dopustila nekom zdepastom kirijašu da je obujmi oko struka. Smijala se raskalašeno i tapšala ga je po ramenu.

— Kako bi bilo da mi platiš piće, mačak? — upitala ga je.

Zdeponja se nacerio i platio joj piće. Još dok joj je konobar Sam točio piće, Lottie se polagano okrenula i pogledala još jednom ona dva čovjeka za stolom. Nešto mačje prošlo joj je preko lica i ona se pri tome prezrivo osmjehnula.

— Pitts, Pitts... skupo ćeš ti to još platiti. Bogami, hoćeš!

III

Svanulo je pravo zimsko bijelo jutro u ledu i snijegu kad je Walt provirio kroz zamrznuta okna prozora hotelske sobe. Sve je bilo posuto snijegom, a nanosi i zasunji snijega uzdizali su se uz kuće, oko pojila, dok su šatori bili nalik na humke od snijega, a konopci kojima bijahu vezani svjetlucali su se pokriti injem.

Walt se obrijao bez žurbe, sporo, pjevušeći. Godila mu je čak oštrica britve što mu je sjekla gustu kratku dlaku u koju mu je obrasla brada. Sjetio se o čemu je sve razmišljao sinoć prije nego što je usnuo: o Tomu Bentu, svom ocu i ujaku. O sebi. Svega toga bilo mu je navrh glave. Želio je započeti nov i spokojan život. Osnovati obitelj. Naći nekoga tko će ga voljeti i s njim dijeliti dobro i zlo u životu.

Dok je boravio u Meksiku, čuo je za velike promjene koje su se zbile u Sjedinjenim Državama. Pričalo se da se u Teksasu uvodi red i mir, da se rendžeri organiziraju i da je odzvonilo ubojicama i pljačkašima. Stočari su gonili velika stada na sjever i prodavali govedinu Jenkijima koje su inače proklinjali na svakom koraku. Sve to Walt nije isprva vjerovao, ali sad se uvjerio da se posljedice tih i drugih promjena posvuda vide i osjećaju.

U Franklinu ga ništa nije zadržavalo. Kad bi ostao, Leland Thomas bi ga danonoćno gnjavio da radi za njegova gospodara ili bilo koga drugoga kome je bio potreban vješt i brz revolveraš. A to više nije bilo za njega. Neugodan i bljutav osjećaj od prošle večeri, kad je morao ubiti onoga razbojnika, još ga je pritiskao i osjećao je kako su mu se od njega sljepoočice oznojile. Ne, neće više raditi ni za koga i ubijati mjesto nekoga. Neka svatko obavlja sam svoje prijava poslove, što se to njega tiče! Doručkovat će, osedlati konja kulaša i odjahati dalje na sjever.

Pošto je zakopčao opasač s revolverom, izišao je na hodnik i ušao u salun. Za šankom je zatekao Henryja Martina i njegovu ženu Olu Lee.

Još jedna djevojka zelena oka i tanka struka bila je u salunu. Imala je gustu, dugu, svilenastu kestenjavu kosu koja joj se kovččala oko ušiju. Držala se vrlo suzdržano i plaho dok ju je promatrao. Nije bila lijepa, ali je bila mila i privlačna. Usne su joj se stidljivo zaoblile u blagi smijeh kad ga je ugledala. Izgledala je čedna i jednostavna djevojka i to mu se na njoj veoma dopalo.

Walt kimne u znak pozdrava, osjećajući se nekako nelagodno. Pogledao je djevojčine usne: meke i kao stvorene za cjelivanje. Grlo mu se steglo i osušilo. Već dugo vremena nije vidio tako privlačne djevojke; zapravo, otako je otišao iz Kentuckyja.

— Dobro jutro — nazdravila mu je djevojka i spustila trepavice, a on je opazio da ga pažljivo odmjerava, kako joj ništa na njemu ne bi izmaklo.

Odjednom osjeti kako ga zahvaća val suosjećanja s tom djevojkom. Zivjela je ovdje u divljini... u rudarskom naselju, selendri punoj ljudi sa sumnjivom prošlosti... među grubijanima, teškim pijancima, kartašima, što doista nije moglo uljepšati život ljupkoj djevojci. Nasilje je ovdje bila svagdanja pojava i sigurno je rano upoznala što je strah.

— Vi ste ovdje novi, znam — rekla mu je kao da o njemu već sve zna, pa podigla uvojak sa čela.

— Dojahao je sinoć — objasni joj Henry, natežući palcima hlačnjake. — Vidio sam, vi ste sinoć razgovarali s Lelandom Thomasom, zar ne? — upitao je Walta i ne čekajući odgovora, obratio se djevojci: — Pitaj Lelandu, on će ti sve kazati što te zanima o Venableu. Oni su stari prijatelji.

— Nešto mi je jednom spominjao nekog svog prijatelja, ali ja nisam pažljivo slušala što mi je govorio i sad mi je žao — rekla je Jenny i pružila Waltu ruku, gledajući ga u oči svojim svijetlozelenim očima. — Ja sam Jenny Hillard.

Henry Martin se nasmijulji i nastavi:

— Thomas se vjerojatno boji suparništva! Mudri lukavac! Ali kad dobro o svemu promislím, sve mi se čini da se vas dvoje baš najbolje ne slažete.

Dobar je u mene nos — reče joj Martin i lupne se prstom po vrhu svog tupastog nosa.

Jenny se, doduše, nasmiješila na tu njegovu opasku, ali su joj se obrazi svejedno zažarili.

— Walt Venable — predstavi joj se Walt tihim glasom.

Stisnuo je obzirno njenu nježnu ruku. Ne, ona nije bila jedna od umišljenih ženica i odmah mu se dopala njezina jednostavnost i otvorenost. Neke su se djevojke toliko pretvarale da ne bi s njim htjele progovoriti ni riječi prije nego što mu ih ne bi predstavio njihov otac.

Pokazala mu je rukom stol uz peć, kimnuvši prema čovjeku koji je za njim sjedio i čitao novine.

— Dođite i upoznajte se s jednim od naših najuglednijih građana, Venable. Leland Thomas radi za njega, ja također, pa će Paul biti sretan bude li upoznao Lelandova starog prijatelja — rekla mu je Jenny.

Walt pristupi stolu, pitajući se što to Jenny Hillard radi u rudarskom naselju i je li udata? Ili možda zaručena? Očutio je kako ga uzbuđenje sve više obuzima i odluči da ne ode iz Franklina dok to ne dozna.

Čovjek podigne pogled s novina, a Walt osjeti kako mu se napela koža na potiljku. Bio je to isti onaj čovjek koji ga je sinoć promatrao oštrim pogledom, premda je sjedio za kartaškim stolom i trebalo je da pazi na igru. Kad se Walt vratio iz kuhinje poslije večere, više ga nije tamo bilo, a njegov susret s Yanceyjem toliko ga je uznemirio da je zaboravio na tog čovjeka.

— Paule Packeru, ovo je Walt Venable — upoznala ih je Jenny uz smijeh, a činilo se da uživa u ulozi domaćice, pa je stoga brzo nastavila: — Stigao je sinoć u Franklin. — Dobacila je pogled Waltu, uspoređujući ga s Paulom Packerom. — Packer je vlasnik najvećih i najbogatijih nalazišta zlata ovdje u Franklinu. Ja radim za njega kao njegova knjigovotkinja.

Dvojica muškaraca pružila su jedan drugome ruku i rukovali se, odmjeravajući se pogledima.

— Venable je Lelandov prijatelj — dodala je Jenny.

— Ne bi se moglo reći da smo baš intimni prijatelji — dometnuo je brzo Walt. — Zajedno smo neko vrijeme radili za istog gazdu, ali nikad nismo bili baš veoma veliki prijatelji.

Paul Packer mu se prijateljski osmijehnuo dok ga je odmjeravao svojim svijetlosivim očima.

— Čujem da ste sinoć stigli. Tražite li, možda, posla? — upita ga Packer.

— Znadete li za neki posao koji bih mogao raditi?

Vlasnik rudnika slegne ramenima dok je slagao novine. — Uvijek se nešto nađe za poduzetna i marljiva čovjeka. Možete se zaposliti u nekom rudniku zlata ili se baviti prijevozništvom. Ako čovjek želi raditi, uvijek nađe posla — odgovori mu Packer, gladeći se rukom po bradi.

— Pričekat ću još koji dan prije nego što odlučim — odvrati mu Walt.

Imao je nešto ušteđena novca što ga je ušio u opasač, ali to nitko nije znao. Prodornim je pogledom promatrao Packera, ne bi li ga što bolje i brže prozreo. Ne, nije izgledao neprijateljski raspoložen... još ne. Walt osjeti da taj čovjek nešto očekuje... ali što?

Packer ga je promatrao neko vrijeme, a potom mu reče:

— Pa, dobro sve promotrite prije nego što odlučite. U posljednje vrijeme u nas su učestale pljačke, što se moglo i očekivati čim je grad zahvatila zlatna groznica. U ovom kraju ima još mnogo zlata, ali na sve su parcele već postavljene tražbine. Neki se ljudi trude svim silama da nađu nova bogata nalazišta, a neki se opet nadaju da će ih oteti onima koji su ih već našli. — Zašutio je trenutak i pogledao Jenny, pa nastavio: — Shorty Maynes, čovjek kojega ste sinoć ubili na putu ova-mo, bio je jedan od takvih.

Što je Yancey namjeravao učiniti? Optužiti ga? Zašto je Packer spomenuo Mayesa? Da bi upozorio Jenny? Walt je bio svjestan toga da je djevojka okrenula glavu kad je u nju pogledao. Nije znao što da misli o Packerovim skrivenim namjerama i njegovim opreznim očima.

Packer se tužno nasmiješio.

— Mayes je ubio četiri rudara i opljačkao njihovo zlato. Ali on nije bio sam. I to nije sve. Prije tri dana našli su tri rudara ustrijeljena s leđa i opljačkana u blizini zapadnog prijelaza. Bili su mrtvi već nekoliko tjedana kad su ih našli.

Naglo su se zaljuljala ulazna vrata saluna i kroz njih se ugrao mišićav i krupan mladić. Sitne kovrčave crvenkaste dlače pokrivale su mu bradu koja je izgledala toliko snažna da se činilo kako bi se njome mogli zabijati čavli u dasku.

— Paule Packeru, vas tražim! — povikao je mladić kad je ugledao vlasnika rudnika. — Do vraga, moram s vama razgovarati. Jeste li čuli za družbu koja se utaborila s one strane potoka? Ušljivi gadovi sada tvrde da je potok njihov i brane puškama svoja prava.

— Čuo sam da se nešto tamo zakuhalo, ali nisam točno znao što — priznao je Packer. — I što bi oni zapravo htjeli?

— Novce! — izletjelo je crvenokosom mladiću, pa je zatakao palce za široki opasač. — Traže da im se plati voda iz potoka. Tko ne plati, nema vode, što znači da ne možemo ispirati rudu. Jeste li vi ikad čuli nešto takvo?

Packer se nasmijulji. U njegovim svijetlosivim očima zasja iskrica zadovoljstva.

— Jesi li obavijestio Yanceyja? Zato ga i plaćamo da drži takvu vrst napasnika na oku — reče Paul Packer.

— Da, obavijestio sam ga — raširi crvenokosi mladić ruke, nezadovoljan onim što mu je rekao Packer. — Uzeo je pušku i otišao do njih, ali zar se vama ne čini glupo da netko naplaćuje vodu iz potoka? — upitao je ponovo i stresao glavom, te poravnao opasač žuljevitim rukama.

Walt opazi da je Jenny uhvatila crvenokosog mladića ispod ruke. Zar joj je on muž? Bio je razočaran.

— Znaš što? Najbolje bi bilo da se mi starosjedioci skupimo i održimo sastanak — reče Packer zamišljeno. — Javi Hogu Webbu, on je predsjednik Odbora. Što prije riješimo to pitanje, to bolje. Yancey je samo jedan i sâm. Dogodi li mu se nešto, moramo biti na sve spremni. Houston Kolb nas napre-

stance upozorava da bismo morali obnoviti odred gradske straže, a meni se čini da ima pravo.

Crvenokosi mladić nabra čelo.

— Ali što će nam reći guverner kad to čuje? Znae kako je osjetljiv kad je riječ o redu i miru u njegovoj pokrajini. Razljutit će se. Čuo sam i ja neke glasine o Kolbu i njegovim strijelcima dok je vojevao na sjeveru 1865.

— Guvernera prepusti meni — odvratila mu bezbrižno Packer, po čemu se dalo zaključiti da mu je guverner posljednja briga.

No ni jednom riječi nije opovrgao ono što je mladić rekao za Kolba.

U daljini je pukla puška i prekinula njihov razgovor. Svi su načulili uši i stali napeto osluškivati dok su pucnjevi odjekivali koju minutu jedan za drugim. Potom ponovo tišina.

— Nisu dugo puškarali — napomenuo je Packer.

— S Yanceyjem nema šale — složi se, premda nekako preko volje, crvenokosi mladić.

— Meni nije drag — prošapta Jenny. — Ima ružan pogled. Osjećam se vrlo neugodno u njegovoj nazočnosti.

Walter slegne ramenima, osjetivši kako mu jeza polazi niz leđa. Djevojka je izrazila točno ono što je i on osjećao u Yanceyjevoj nazočnosti. Razmišljao je o tom jedan tren, a onda odlučio da pođe i pogleda kako je Yancey obavio posao.

— Do viđenja. Odoh pogledati što se tamo zbiva — reče svima.

Otišao je najprije u svoju sobu, obukao gunjac i nabio šešir na glavu. Prije nego što je izašao iz sobe, izvukao je revolver iz navlake i spustio ga u unutarnji džep kaputa. Ako Yancey poželi dovršiti ono što je sinoć započeo, on će ga dočekati spreman.

Izišavši iz sobe, na hodniku je sreo crvenokosog mladića.

— Venable? Ja sam Si Hiliard. Sestra mi je rekla tko ste. Ja radim kao kočijaš za Tomkinsa i Piercea iz Denvera, ako ne radim kao kopač zlata za Paula Packera. Želio bih poći s vama da vidim što se tamo preko potoka dogodilo.

— Može — odgovori mu Walt.

Tako, znači, to je Jennyn brati Odahnuo je. Težak kamen pao mu je sa srca.

Izašli su zajedno iz hotela i zakoračili u škripavi snijeg, te pošli cestom prema potoku uz koji je Walt sinoć projahao prije nego što je ušao u grad kad se spustio iz klanca u nizinu. Sinoć tu nije opazio nikakva logora iza gajica jasika.

Još je nekoliko ljudi pošlo istim putem: znatiželjnici koji su ostavili svoje parcele i posao. Pucnjava je nešto što može privući ljude izdaleka, naročito kad u njoj sudjeluje Yancey.

Ispirališta zlata nizala su se uz obalu potoka dokle god mu je pogled sizao. Ispirališta su nekorisna bez vode. Voda je bila dragocjena rudarima koliko i zlato, pa su je štedjeli i istom vodom nekoliko puta ispirali rudu. Prema tome, svatko tko bi zatražio da mu se ta voda plati morao je izazvati teške nesuglasice.

Logor je bio na suprotnoj strani grada i cijeli je bio potok na puškomet daleko. Ljudi s puškama, postavljeni na isturene položaje, mogli su vatrom pokriti obje obale potoka i postavljati svakojake uvjete onima koji bi došli po vodu.

Venable i Hiliard predoše klimavi most od starih brvna i dasaka, koji se njihao i škripao pod njihovim nogama. Naišli su na skupinu ljudi od tridesetak rudara na drugoj obali obali, koji su se tu već prije njihova dolaska okupili, pa su se morali kroz njih progurati laktovima.

Yancey je mirno stajao u sredini kruga; sjajnu vinčesterku prebacio je preko ruke. Budnim je okom pazio na svaku kretnju okupljenih ljudi koji su buljili u njega i u čovjeka što je, teško ranjen, ležao na zemlji i stenjao. Uz ranjena čovjeka još su dvojica rudara ležala zakrvavljene košulje, ali već mrtvi. Uz njih su na zemlji ležali njihovi revolveri i puške.

Yancey prostrijeli modrim očima Walta čim ga je ugledao. Promatrao ga je dugo, sve dok Walt nije stresao glavom. Yancey se malko opusti, ali mu ipak ovda-onda dobaci mrk pogled.

Neki čovjek s polucilindrom istupi pred gomilu i stane kraj mrtvaca. Njegovе vodene i blijedomodne oči plazile su po okupljenim ljudima sve dok se nisu zaustavile na šerifovu licu.

— E, pravo im budi. Držim da su dobili što su zaslužili. Tko je vidio naplaćivati vodu iz potoka.

— Pokopajte ih! — naredi Yancey ljudima.

Vidjevši da je njegov dio posla završen, počeo se gurati kroz gomilu, a rudari su mu se šutke sklanjali s puta.

Čovjek s polucilindrom kimne i nešto šapatom u uho naredi rudaru koji je stajao tik uz njega.

— Dobro, dobro. Bit će kako kažete, Webb — odgovori mu glasno krupni rudar.

Naglo se okrenuo i pošao je prema gradu.

Hiliard pristupi čovjeku s polucilindrom.

— Hog, Paul želi da se danas održi sastanak Odbora. Želi da se osnuje odred gradske straže — obavijesti Hiliard čovjeka s polucilindrom.

— Za koga vruga? Ta imamo Yanceyja za to, zar nemamo? — zareži Hog Webb.

— Svejedno, mislim da bi trebalo da se sastanemo — predloži Hiliard.

— Da, da, svakako. Onda, točno u dvanaest u Martinovu hotelu — pristane Hog Webb, gurne ljutito cigaru u usta, pa se ponovo okrene i spusti pogled na mrtvace na zemlji. — Blesave naivčine — promrsio je kroz zube.

Walt pride mjestu na kojem su ležali mrtvaci. Yancey je bio vrstan strijelac. Obojica su bila prostrijeljena točno kroz srce. Obojica su izgledali iznenađeni onim što ih je pogodilo. Walt neće tako lako zaboraviti njihove izbečene oči i razjapljenе usta od iznenađene straha pred smrću. Mrtav čovjek ružan je prizor za svačije oko.

Ranjenik je neprekidno stenjao i jaukao. Yancey ga je teško ranio u trbuh, točno iznad kopče opasača. Čim ga je vidio, Walt je znao da ne može preživjeti i da će se dugo mučiti prije nego što izdahne. Bio je to neki mlađić mekih, kratkih brčica. Brk je izgledao veoma crn na njegovu samrtno blijedom licu.

Hilliard pride i stane uz Walta.

— Imate li liječnika ili ranarnika u gradu? — upita ga Walt.

— Nemamo — reče Hilliard i tužno strese glavom. — Priča se da će Velika trojica dovesti uskoro jednoga iz Denvera, a dotle — Hilliard slegne ramenima — snalazimo se kako najbolje znamo i možemo.

— Moram onda dobro pripaziti da me tko god ne rani iz puške — napomene Walt, a Hilliard se naceri i reče:

— I ja, bogme.

Svrnuo je pogled pun sućuti na ranjena mladića. Ranjeni je mladić teško i hroptavo disao, a potom se na jednom zagrcnuo i smirio. Onesvjestio se od boli i gubitka krvi.

— Što ćete sada s njim? — upita Walt.

Nije ga zapravo baš veoma žalio. Mladić je bio dovoljno star da zna u što se upušta i koja se cijena plaća za takve pothvate. Zbog takvih glupana s takvim glupavim nazorima život drugih ljudi u zapadnim krajevima neprestance je bio ugrožen.

— Već će ga netko pokopati kad umre — promrmlja Hilliard. — Velika će se trojica i za to pobrinuti.

— Velika trojica?

— Oh, da! Vi ste ovdje pridošlica, ali ja sam svejedno mislio da znadete tko su Velika trojica, jer sam vas vidio razgovarati s Packerom.

Walt strese glavom.

— Tek sam ga jutros upoznao.

— No, da — počeo je Hilliard. — Packer je jedan od njih, Hog Webb je drugi, a Houston treći. Njih su trojica prvi doseljenici koji su pronašli nalazišta zlata i pograbili sve najbolje parcele. Sad su bogati i svakim danom sve bogatiji. Oh, ima ovdje mnogo rudara koji kopaju rudu na vlastitim parcelama, ali sve su to mrvice s bogata stola za kojim sjede Velika trojica. Oni su pokupili sve vrhnje, što bih i ja učinio da sam bio na njihovu mjestu — završi Hilliard i zahihota.

Walt kimne da se s njim slaže.

— Ne, za to ih nitko ne može okriviti, dapače!

Ponovo je svrnuo pogled na ranjenika. Krupni rudar, kojega je Webb poslao u grad, vratio se s lopatama.

Ljudi su se odmah prihvatili posla i počeli kopati grobove, a on je podigao na ruke ranjena mladića. Nosio ga je s mnogo pažnje i prenio ga preko klimava mosta brižno i polagano, pa se s njim na rukama zaputio prema hotelu.

— Tko plaća Yanceyja? Imate li gradsku upravu, zakonski izabranu?

— Da, imamo, od prošlog mjeseca. Zakonodavni organi izdali su nam neki dan povelju o proglašenju Franklina slobodnim gradom. Zlato ima svuda svoju moć. Imali smo i izbore za gradske vijećnike i upravu. Sad se borimo da dobijemo svoju župu kojoj bi Franklin bio glavnim gradom, ali to ne ide baš tako lako. Znađete kakva su naša zakonodavna tijela; zašto bi nešto bilo jednostavno, ako može biti komplicirano — reče Hilliard i ponovo zahihota. — Trebalo je da vidite to slavlje kad smo imali izbore za gradsku upravu... nešto nevideno! Idućeg sam se jutra probudio izvan grada, gore u kraju prema sjeveru, s objema nogama u potoku, a sa suncobranom gospođe Martin pod glavom umjesto jastuka. E, dobro su me zbog toga izgrdili.

— Mogu zamisliti — nasmiješio mu se Walt, zamišljajući tu sliku.

— Velika su trojica otčepila tri bačve viskija za tu priliku. Oni su, naime, bili izabrani u upravni odbor; ne znam ni sam kako.

Walt je znao, pa je samo kimnuo. Njega to nije iznenadilo.

— Hitjeli su zadržati vlast u svojim rukama, zar ne?

— Vjerojatno, ali ja im to ne zamjeram. Netko mora, a oni su i dosad to doista dobro obavljali.

— Koliko plaćaju Yanceyja?

— Tri stotine na mjesec.

Walt potiho zazviždi.

— Oho! Nije loše!

— Ali on ih i krvavo zaradi. Nikad se ne bih prihvatio toga posla. Ne oduševljava me zamisao da bi me netko mogao ustrijeliti dok zarađujem svoj kruh svagdanji.

Isli su prema hotelu, a Walt je neprestance razmišljao o Yanceyju. Šerif je bio grub čovjek, u to nije bilo dvojbe. Stoga su svi i pazili što rade. Walt

je izbjegavao svade i dvoboje, pa ipak ne bi baš volio da se namjeri na šerifa.

Vremena su se mijenjala, istina, ali u Franklinu vrijeme kao da je stajalo. Suviše nov grad i suviše opasan.

Najbliži redoviti sud bio je nekih četrdesetak milja udaljen od Franklina i tko zna kada će Franklin dobiti svog službeno postavljenog suca. Yancey je bio jedini čuvar reda i predstavnik zakona u Franklinu, dok guverner ne odluči da imenuje okružnog suca u Franklinu i postavi okružnog šerifa. A ni to neće, vjerojatno, uijeti mnogo reda, jer guverneri su obično na te položaje postavljali i imenovali svoje političke i stranačke istomišljenike: nesposobne ljude ili ljude koje ti poslovi uopće nisu zanimali.

Kad su se vratili u hotel, sjeli su za stol uz peć da se ugriju.

U salunu su zatekli samo Hoga Webba koji je polagano pijuckao viski za šankom. Packer i Hiliardova sestra već su bili otišli.

Prišao im je Henry Martin i upitao ih što žele. Naručili su doručak. Vlasnik hotela Henry Martin premještao se s noge na nogu i promatrao ih treptavim očima.

— Oh, Venable — odvažio se napokon Henry Martin — nadam se da nećete zamjeriti, ali morali smo ranjenika staviti u sobu s vama. Drugdje više nema mjesta.

Walt se na trenutak zamislio, pa reče:

— Dobro, neka ste. Ja sam već vidio mnogo smrtno ranjenih ljudi u životu. Neće me smetati.

Martin mu se nasmiješio. Vidjelo se da mu je laknulo, jer mu je bilo neugodno što mu je to morao reći.

— Hvala vam na razumijevanju, Venable. Znao sam da ćete nas razumjeti. U svakom slučaju, čovjek će uskoro umrijeti i onda ćete opet biti sami u sobi — rekao mu je i otišao natrag u kuhinju po doručkove, pjevušeći.

Ušao je Paul Packer, a za njim zdepast čovjek mesnata lica, širokih debelih ruku. Njegove slične svinjske oči zapiljile su se znatiželjno u Walta i ovaj osjeti kao da ga taj čovjek blati svojim svinjskim pogledom. Nos mu

je, nekad davno, zacijelo bio zgnječen, a usne rasječene nožem. S njim se u salun ušuljao i težak dah brutalnosti. Toga čovjeka zacijelo nitko ne bi volio susreti u mraku iza kuće.

Hog Webb iskapi piće i obrati se dvojici ljudi koji su upravo ušli:

— Hej, Yancey je besprijeckorno obavio svoj posao. Ne treba nama nikakva gradska straža.

— Možda imaš pravo — složi se s njim Packer, ali ne zbog Yanceyja i njegova besprijeckorno obavljena posla, pa nastavi: — Evo, slušaj, Houston kaže da je guverner napokon odlučio da nam pomogne. Dolazi čovjek koji se zove Fremont. On je imenovan okružnim sucem, a dobio je i punomoć da izabere i imenuje okružnog šerifa. Napokon će i u nas zavladatai zakon i red.

— Suca! — promrsi sumnjičavo Webb. — Ne mogu reći da sam time baš veoma oduševljen. Zar se mi nismo sami dobro snalazili.

— Ali to nije bilo zakonski ispravno — napomene mu Packer. — Odsada će sve biti po zakonu i propisima.

Houston Kolb se promeškolji i zastruže nogama po podu, pa pogladi bradu.

— Mene samo zanima tko će odsad imati vlast u gradu: mi ili sudac? Hoće li Yancey ostati šerif?

Packer mu se iz visine nasmijulji.

— Franklin ima svoju gradsku upravu i svoje vijećnike. Mi smo vijećnici koji vodimo gradsku upravu, a gradska uprava imenuje gradskog šerifa. To zna i svako malo dijete u gradu.

Kolb se naceri.

— Dobro, dobro samo sam pitao. Što se odmah uzrujavaš? — prigovori on Packeru.

— A kada stiže taj sudac? — upita Webb i pogladi se po nosu.

— Prvom kočijom.

— Kočijom? — gotovo će povikom Webb.

Kad je to čuo, Si Hiliard skoči sa stolice, zajuška i baci šešir u zrak, dok ga je Walt mirno promatrao, smijući se.

— Znači li to da su napokon odlučili da uvedu redovitu poštansku vezu u Franklinom? — upita glasno Hiliard.

Naglo se zavrtilo na peti, zgrabio sa šanka čašu ispred Webba i prije nego što se Webb uopće mogao snaći što se događa, iskapio ju je nadušak.

— Tako mi reče Charley Remus — nastavi Kolb, bacivši znatizeljan pogled na Walta. — Upravo se vratio iz Denvera i kaže da su braća Williams odlučila otvoriti redoviti promet kočijom do Franklina.

Kolb se nalaktio na šank i promatrao učinak svojih riječi na licima oko sebe, uživajući u njihovu veselju i oduševljenju. On je ostao sam ozbiljan, trepući neprestance pospano očima i strijeljajući Walta prodornim pogledima.

Hiliard pljesne Walta dlanom po leđima:

— Eh! Eto posla za mene! Moram dobiti taj posao. Ja sam već nekad kočijašio za braću Williams — rekao je, zgrabio šešir s poda i pojurio prema vratima.

Henry Martin zagleda se začuđeno za njim.

— Koji mu je vrug? Zar je poludio? — zapita on.

Packer uze objašnjavati Henryju Martinu zašto se Si Hiliard toliko oduševio vijestima koje je upravo bio čuo, a Hog Webb samo se radosno smijuljio.

— Čuo sam ga neki dan kako se tuži na posao u rudniku. Čak mu se i prijevoznništvo previše ne dopada. Htio bi raditi neki poduzetniji i uzbudljiviji posao. Sigurno će dobiti to mjesto na kočiji a onda će se drumski razbojnici i slična gamad pobrinuti da mu taj posao ne dosadi.

Packer dade znak glavom Waltu da im se pridruži.

— Hustone, Hog, dopustite da vam predstavim Walta Venablea. On je prijatelj našeg znanca Lelanda Thomasa — rekao im je Packer, stavivši zaštitničku ruku Waltu na rame kad im je prišao.

— Došao je da pogleda Franklin — nastavi Packer — a ja sam pomislio da bismo ga možda mogli zadržati da ostane ovdje s nama. Leland tvrdi da je Walt sposoban da nas oslobodi svih mogućih neugodnosti koje bi nas mogle snaći. Upravo dolazi iz pakla u Chihuahu. Što mislite?

Kolb odmjeri Walta od njegova slomljena nosa do nisko privezana revolvera uz bok.

— Što će nam? Mi već imamo Yanceyja — odrješito će Kolb.

Hog Webb se pak počeošao po trbuhu i rekao:

— Nemoj tako, Hustone. Ja sam baš razmišljao o tome kako ne bi bilo loše da se bolje osiguramo. Yancey obavlja svoj posao u gradu, a nevolje se svakog dana sve više gomilaju. K tome, morat ćemo ovih dana nekako prebaciti i naše zlato u Denver, a svi znamo kako su prošla ona tri rudara čije su leševe našli prošlog tjedna. Ne bi bilo loše da imamo još jednoga vrsnog revolveraša.

Webb je dobacio brz pogled Waltu.

— A koliko vam je godina? — još upita.

— Punoljetan sam — odgovori mu Walt osorno.

Napeli su mu se mišići na vratu. Ljudi su očito mislili kako on želi da ga uzmu za plaćenog revolveraša. Poželio je da im skreše u brk što misli o njima, ali se predomislio, jer to ne bi vrijedilo svih onih neugodnosti u koje bi se time uvalio, a možda bi nekoga od njih morao u toj zavadi i ustrijeliti. Ali, poljuljalo mu se štovanje koje je dotad gajio za Packera.

— Ubili ste već mnogo ljudi?

— Što se to vas tiče?

Webbove su se usne malko trgnule, ali se on nije dao samo tako zbuniti.

— Jeste li ih ubili u samoobrani?

Walt ga probode strogim pogledom. Smeđa koža njegova lica napela se preko ispupčenih jagodica ličnih kostiju.

— Ostanite još koji dan — promrlja Webb, dobacivši značajan pogled Packeru. — Možda će se ipak naći neki posao za vas — rekao je Waltu i prišao je šanku, pa naručio piće.

Dok je čekao da mu Henry Martin natoči piće, sa čuđenjem je promatrao Walta. Walt Venable nije bio ushićen poslom koji bi mu oni mogli eventualno ponuditi.

Packer raširi bespomoćno ruke i nasmiče se.

— Nešto će se već naći i za vas, Walt. Strpite se još malo — posavjetovao ga je Packer.

Po Waltovu mišljenju, na to nije bilo vrijedno ni slegnuti ramenima.

— Ja ću još malko prošvrljati naokolo, a otići ću kad mi to puhne u glavu — odgovori mu Walt ravnodušnim glasom.

— Nemojte se prenageliti — opomenuo ga je Packer.

Uto ga netko pozove s drugog kraja saluna i on pođe da ga pozdravi, ostavivši Walta samoga.

Walt je stao ispred peći. Grijao je ruke. Onda mu pade na um Mayes i sjeti se konja koje je ostavio o konjušnici. Kako bi bilo da ih pođe pogledati?

Izašao je na trijem hotela i sjevernjak ga udari po obrazima. Zrak je mirisao na snijeg.

Toplina podnevna sunca, premda nedovoljna da mu ugrije kosti i ublaži bol u koljenu, otopila je snijeg u bljuzgavicu. Walt je sišao s trijema i zagazio u duboko blato, sve do gležanja, pa tiho osuje.

Da nije bilo ljepuške Jenny Hillard i njezinih plahih i privlačnih očiju, zajahao bi na konja i zauvijek ostavio taj blatnjavi grad. Otkako je stigao, svi su mislili da je došao tražiti da ga netko od njih zaposli kao svog revolveraša. I Yancey je to mislio. Stoga je sinoć onako pomno prebirao po njemu očima. Pogibija Shortyja Mayesa bila je samo izlika. Gradski mu je šerif vrlo znalački i profesionalno dao na znanje da on ne misli svoj posao prepustiti nekome drugome. On još nije znao tko je i što je Walt, a osjetio je da je stigao u njegov grad. Taj soj ljudi ima izoštren nos i odmah nanjuši suparnika i opasnost koja mu od njih prijeti.

Walt se zaustavi kad je stigao do pojila. Podigao je nogu na korito i podesio ostruge. Voda u koritu bila je još smrznuta. Kad sunce zasja preko krova hotela, led će se otopiti, ukoliko ga neki jahač prije toga ne probije čizmom da bi napojio konja.

IV

Ušao je u štalu i našao konje istima-rene i dobro uhranjene. Sreo je tamo nekog čičicu bez lijeve ruke. Sjajne oči iz koščata, bradata lica zrikale su u Walta, a potom je čičica nastavio četkati konja.

— Zdravo — pozdravi ga Walt, pljesnuvši konja dlanom po sapima.

— Vaš? — upita ga čičica, kimnuvši na konja kulaša, glas mu je bio dubok i hrapav.

— Moj! — Kupio sam ga u Chihuahui i sad ga ne bih dao ni za što na svijetu.

— Imate pravo. Predivan konj. A dobar je konj čovjeku najbolji prijatelj. Taj barem nikad neće pokušati da od vas posudi novaca da bi se kladio na konjskim trkama.

Walter se nasmija, osjećajući se vrlo ugodno u društvu čičice. Možda ipak ostane još koji put dan u Franklinu. Djevojka koju je jutros upoznao u hotelu bila je vrlo zgodna.

— Ja sam Walt Venable — predstavi mu se Walt.

— Lew Waggoner — odgovori mu čičica, pa trgne glavom prema dnu štale. — Ja sam vlasnik konjušnice. I sretan sam što je imam. Svatko tko ima srca da ubije Shortyja Mayesa i njemu slične moj je prijatelj i dobrodošao pod moj krov. — Pogladila se po sijedim záliscima, pa nastavio: — Ali, moram vam priznati, grdno sam se uplašio sinoć kad sam ušao i vidio ga kako sjedi i bulji u mene svojim mrtvim očima — reče i zahihoe.

Sjena padne među njih. Walt se naglo okrene prema ulazu, trguvši revolver, čisto nagonski, u samoobrani.

Paul Packer došao je za njim u konjušnicu. Čudan, zabrinut izraz ponovo se pojavio na njegovu licu. Packer se nekako ukočeno držao, kao da mu je neugodno što je u štali.

— Venable! — pozvao ga je već s vrata, pa dodao: — Želio bih s vama razgovarati.

— Izvolite? — odvrati mu Walt i pođe za njim.

— Venable, kažite mi, vi ste iz Kentuckyja, zar ne? — upita ga iznebuha Packer kad su izašli iz štale.

Waltu jeza prostruji uz kralješnicu. Odakle on to zna?

— Da — priznao mu je Walt, pitajući se što Packer hoće od njega i zašto.

— Iz Louisvillu?

— Ne baš iz samoga grada. A zašto?

Packer duboko uzdahne i zagleda se Waltu ravno u oči.

— Ako imate sestru koja se zove Marie i brata koji se zove Tom, onda ćemo uskoro biti svojta. Ja ću se oženiti s Marie.

Walt se prene i zatrepta očima. Probljedio je i progutao slinu. Marie i Tom! Nije ih vidio četiri godine, sve otkako je otišao iz Kentuckyja. Jedva se za to vrijeme na njih i sjetio. Odjednom osjeti težnju da ih ponovo vidi.

— Da, ja sam im brat — priznao je, pazeći da ga glas ne oda koliko čezne da ih ponovo vidi. — Kako su Marie i Tom?

Paul se nasmiješi, ali mu je još nešto smračivalo izraz lica.

— Dobro su. Tom radi kod Bent Forka. Tamo sam i upoznao Marie — kaža mu je Packer.

— Bent Fork!

Walt više nije mogao svladati čuvstva. Kroz Bent Fork projahao je prije dva dana, zaustavivši se samo za tren da bi nešto pojeo i popio. Napetost mu je stegnula želudac dok je u tome razmišljao. Da nije sasvim slučajno sreo i upoznao Packera, vjerojatno više nikada ne bi za njih čuo i više ih nikada ne bi ni vidio.

Pribrao se i shvatio da Packer od njega očekuje da ga još nešto pita.

— Što radi Tom?

— Sada radi za braću Williams kao kočijaš na kočiji koja vozi za Denver. Marie je otvorila malenu trgovinu ženskom pomodnom robom u svojoj kući. Upoznali smo se prije dva mjeseca dok sam tamo poslom boravio — reče Packer i uze prstima namatati puca na kaputu. Vjerojatno mu je bilo neugodno što o tom priča s bratom buduće žene. — A prošlog sam je tjedna zaprosio. Pristala je da pođe za mene. Sutra dolazi ovamo zajedno sa

svojim mlađim bratom i vjenčat ćemo se idućeg tjedna.

— Vi ste veliki sretnik — reče mu Walt. — Ja je nisam vidio već četiri godine, ali i onda kad sam otišao od kuće bila je lijepa kao slika.

— Sad je još ljepša — reče Packer i nakašlja se, pa nastavi: — Venable, ne znam kako da vam kažem, ali ona mi je priznala da ima još jednog brata koji živi negdje u Teksasu. Rekla mi je da ste otišli od kuće prije nekoliko godina i napomenula da od vas nema nikakvih vijesti već dugo vremena. Zbog toga je na vas vrlo ogorčena. Ne, nije mi to rekla izričito, ali mi se činilo da ste im bili najpotrebniji baš onda kad ste otišli. Ne znam točno što se tada dogodilo, ali koliko sam mogao doznati, vrlo su se teško probijali kroz život.

Walt nije znao što da mu na to odgovori. Najprije je poželio da se vatreno brani protiv tih optužbi, ali se istog časa osjetio posramljenim, pa je radije šutio. Nije im pisao: nikada ni jedne riječi. A mogao je. Morao je. Trebalo je. Nije bio uz njih da im pomogne u njihovim najtežim časovima. Progutao je slinu, osjećajući da su mu se obrazi podlili crvenilom od stida.

— I što je poslije bilo s njima? — jedva je izustio.

— Nije mi sve ispričala. Vjerojatno ju je bilo stid. — prizna mu Packer. — Ja je nisam ni nukao da mi kaže, jer sam držao da me se to ne tiče. Morat ćete je sami upitati kad stigne.

— I hoću — odgovorio mu je odlučno.

I čvrsto je odlučio da mora doznati svu istinu o njima, što su sve prepatili njegovom krivnjom, dok je on lutao svijetom i zabavljao se.

Packer kimne u znak razumijevanja, promrsivši nešto nerazgovijetno kroz zube, pa se zaputi natrag prema hotelu. Hodao je lakim korakom, kao čovjek koji je sa sebe zbacio težak teret. A Walt se sporim i teškim korakom vratio natrag u štalu, kao čovjek koji je na leđima nosio teško breme krivnje i nepravde koju je nanio svojim najmilijima. Waggoner ga pogleda preko vila kojima je bacao sljeno svojom jednom rukom.

— Vašega bi konja valjalo potkovati. Otpala mu je potkova sa stražnje desne noge. Ja ću vam reći kojem kovaču da odete.

— Dajte da vidim — reče Walt.

Toga se dana sprijateljio s Waggone-rom. Ovaj ga je pozvao k sebi u kolibu na piće, a Walt je odmah prihvatio poziv.

Jednosobna koliba nije imala ni poda. Pilovina debela nekoliko centimetara i vreće od jute pokrivala su zemljani pod. Stolice je sam Waggoner slupao od starih dasaka, a posuđa gotovo nije ni imao. Ali njegovo je društvo godilo Waltu i prvi se put otako je poginuo Don Luis osjetio u tuđoj kući kao u svom domu. Waggoner je ratovao s Forrestom u građanskom ratu i Walt je uživao slušati ga kako mu priča o svojim ratnim doživljajima i svom neuglađenom, ali pravičnom generalu. Walt se rodio u Kentuckyju, ali je bio premlad za vojsku u vrijeme građanskog rata. Rat je završio dvije godine prije nego što se zaputio u Teksas, a odatle u Meksiko. Dok je bio mlad, nije volio slušati kako stariji pričaju o svojim pustolovinama u tom ratu, ali sada ga je sve zanimalo. Bio je to još jedan znak, mislio je, da stari. Uvijek je mislio da nema vremena slušati što drugi ljudi pripovijedaju, ali je u posljednje vrijeme sve više i više uživao u njihovim pričama. Sve što je čuo od njih činilo mu se nekako važno i zanimalo ga je.

—0—

Ranjeni se mladić mučio još punih osam sati prije nego što je izdahnuo. Walt se pitao što li je mislio taj čovjek u onih nekoliko minuta dok je bio pri svijesti, znajući da mu nema spasa. Bio je blijed kao smrt i znoj mu je tekao niz tijelo, natapajući posteljinu pod njim.

Kasno noću posve je utihnuo, pa Walt priđe njegovu krevetu na kojem je ležao otvorenih usta i izvrnutih očiju.

Kako mu se nije dopadala pomisao da spava u istoj sobi s mrtvacem, Walt smota pokrivače i preseli se u konjušnicu, te prespava noć uz konja.

Mladića su pokopali idućeg dana ujutro, na brzinu, jer su se bojali da

bi ponovo mogla stegnuti smrznuticu, pa bi se zemlja mogla smrznuti i teško bi bilo u njoj iskopati grob.

Oko podneva, kad se Walt još osjećao potištenim, poslije mladićeva pogreba, sreo je Jenny koja je upravo izašla iz trgovine pod šatorom sa svežnjem svijetloplave tkanine pod rukom. Brzo je podigao šahir i pozdravio je.

— Zdravo — rekla mu je plaho i hitro se nasmiješila. — Jeste li čuli veliku novost o kočiji. Doista nešto vrijedno spomena, zar ne?

— Grad će se sada brže razvijati i napredovati — napomene Walt.

Gledao je neprekidno u njezina slatka usta i opazio sjaj u njezinim očima. Osjetio je kako mu bilo življe kuca, kao onda kad je posljednji put razgovarao s tom vitkom smeđokosom djevojkom.

— Si mi je rekao da će pokušati dobiti mjesto kočijaša na toj kočiji — dodao je.

— Znam. Odmah je oputovao u Bent Fork. Nadam se da će uspjeti da ga dobije. On je već radio za braću Williams, znadete? — rekla je i pogledala ga iskosa, a rukom je pri tome zagladila dugu kosu. — A vi... Walt? Jeste li što našli? — upitala ga je.

Nasmiješi joj se, presretan što ga je nazvala imenom.

— Ne, još nisam. Već će nešto iskrsnuti kad se budem najmanje nadao.

— Razgovarala sam s Lelandom Thomasom. Rekao mi je da ste bili tjelesni stražar jednog od najbogatijih ljudi u Meksiku za koga ste obojica radili neko vrijeme u Chihuachui.

— Da, da, tako nešto.

— Zamolit ću Paula da vam nađe neki posao. On je uzeo Lelandu, znam, ali možda mu treba još jedan čovjek.

— Razmislit ću o tome što ste mi rekli — odgovorio joj je.

Polagano je skrenula i pošla prema hotelu. Walt je koraćao uz nju i nosnice mu je dršćao zamamni miris finog sapuna kojim se umila.

— Jeste li i vi, možda, strastveni kartaš, Walt? — upitala ga je iznenada.

Pogledao ju je i namršćio se, osjećajući suzdržljivu srdžbu u njezinu glasu.

— Ponekad sjednem s prijateljima i odigram koju partiju — priznao joj je.

— Ja mrzim kartanje! — gotovo je povikala otresito, a u glasu joj se osjetila britka odlučnost. — Moj je otac bio strastveni kartaš. Sve je prokartao. Uvijek je bio bez novaca i jednog ga je dana to i ubilo. — Zašutjela je i ugrizla se za usnu, a poslije kraće stanke je nastavila: — Sjećam se kad nam je šerif donio kući njegove stvari: revolver marke deringer, džepni nožić, tri dolara i snop igraćih karata. Karte su bile prijave i otrcane, a nož tup. To je bilo sve što nam je ostalo od njega i što je stekao u životu. Zalosno, zar ne?

— Ali je imao vas i Sija — podsjetio ju je Walt tihim glasom. — Zar netko može tražiti nešto više i ljepše od života.

— Možda imate pravo — promrmljala je. — Ali, svejedno, ne podnosim kartanje. Zao mi je, ali takva sam.

Walt kimne, pazeći dobro što će joj reći.

— Ja, doduše, volim kartati s prijateljima, ali se i toga mogu odviknuti ako treba.

Znao je da se muškarac mora mnogočega odreći da bi usrećio voljenu ženu. Za pravu ženu on bi to rado učinio.

Pogledala ga je i zahvalno mu se nasmiješila, pa ga upitala:

— Jeste li ikada bili gore na Goose Peaku?

— Ne, nisam, premda sam čuo za nj. Tamo rastu visoka i debela, stoljetna stabla, zar ne?

— Možda bismo mogli poći gore zajedno jednog dana — rekla je.

— Vrlo rado. Kada?

— Idućeg tjedna, ako vam odgovara. Ja ne bih mogla prije, vrlo sam zaposlena ovih dana. Paul pregledava svoje poslovne knjige, a ja mu pomažem. On ima i veliki ranč u blizini Bent Forka, osim nalazišta zlata u Franklinu. Neću se moći maknuti od posla, bojim se — rekla mu je i zastala pred hotelom, smiješeći mu se.

— Onda idućeg tjedna — odvratio joj je Walt uz smijeh.

Gledao je za njom kako korača njišući se u bokovima, sve dok nije ušla

u hotel. Osjećao se sretnim. Na tren je čak zaboravio da Marie i Tom stižu uskoro u Franklin. Jenny je bila osamljena, znao je, i tražila je njegovo društvo. I on joj se dopadao, osjećao je. Nije ga ni najmanje začudilo što je mrzila kartanje. Malo koja žena ne mrzi kartanje. Bio je sretan što nije bio strastveni kartaš, kao neki ljudi koje je poznavao, kao Leland Thomas, na primjer. Onda se zapitao: nije li Jenny bila na izletu do Goose Peake i sa Lelandom? Dvojio je u to jer je Leland bio okorjeli kartaš i nije imao vremena za izlete u prirodu.

Tada ga je počela mučiti misao što je tek Jenny mogla misliti o ljudima koji su ubijali i na svojoj savjesti imala nekoliko ljudskih života, ako je tako odlučno bila protiv kartanja.

Vrijeme je polagano odmicalo, Da bi ubio dosadu, Walt se prošetao gradom. Kad se vratio u konjušnicu, izmijenio je nekoliko riječi s Lewom Waggone-rom, a potom je pošao da pogleda konje. Opazio je među njima prekrasnog pastuha morganske pasmine.

No, svejedno, ta ga je dokolica ispunjavala nekom nelagodnosti kojoj nije i znao uzroka. Uskoro mu stižu sestra i brat, a nije ih vidio već pune četiri godine. No, što je najgore, dolazili su ojađeni na njega, što je on morao ispraviti. Članovi jedne te iste obitelji moraju se voljeti, a ne mrziti. Možda ga je baš pomisao na taj susret uznemiravala.

Otvorio je vrata i izašao na ulicu. Sunce ga je milovalo toplim zrakama i počeo se znojiti.

Obrisao je znojne dlanove o hlače i pogledao u laka zaprežna kola koja su upravo stala s druge strane ulice. Packer im je pritrčao žurnim korakom, pružajući ruke prema djevojci i mladiću koji su sjedili na izlizanu sjedalju. Pomogao je djevojci da siđe s kola, dok je mladić iskočio spretno kao vidra i stao uz njih.

Stvarno, kako je narastao, pomisli Walt, diveći se svom mlađem bratu. Tom je bio vrlo visok mladić i izgledao je, sa svojom crnom kosom i ostrim crtama lica odlučan i poduzetan. Kretnje su mu bile žustre i srdačne — nasmiјao Packeru kad ga je

ugledao. Walt je vidio na prvi pogled da njegov mlađi brat voli svog budućeg šurjaka.

Djevojka nije više ni najmanje naličila na Marie kakve se on sjećao. Sada je to bila odrasla i zrela žena, vitka tijela i vrlo suzdržana i otmjena vladanja. Kosa joj je bila duga i crna kao ugljen, a lice joj je prelijevao odsjaj sreće dok se smiješila čovjeku koji joj je pomogao da siđe s kola i otrese prašinu sa svoje haljine. Očito, došli su preko prašnjave i osušene krajine što se pružala južno od Bent Forka prema Franklinu.

Walt siđe s dryena trijema i pođe im u susret, osjećajući se godinu dana stariji pri svakom koraku. Taj ga je susret podsjećao na njegov pravi revolverski dvoboj... svaki mu se korak, svaka sekunda, činila beskonačno vječnom.

Packer se sklonio u stranu i rekao:

— Marie, jedan te čovjek želi vidjeti.

Marie se okrenula i zablenula u Walta. Namrštila se, sjena začuđenja zastrla joj je za tren oči. Otvorila je usta. Skamenila se. Stajala je nepomično sve dok je Tom nije povukao za rukav i osvijestio je.

— Pazi, boga ti, pa to je Walt od krvi i mesa — povikao je Tom.

— Zdravo, Tom! — reče Walt i potrese srdačno jaku i žilavu ruku koju mu je pružio mlađi brat Tom.

— Marie! — bilo je sve što je Waltu uspjelo da u tom trenutku izusti.

Marie ga je hladno odmjerila, vrlo ozbiljna i tužna u licu. Još je držala svoju ruku u Packerovoj. Packer se prenuo koliko mu je snažno stisnula ruku kad je ugledala svog starijeg brata kojega nije vidjela cijele četiri godine.

Walt pokuša probiti led među njima.

— Kako si, Marie? — upitao je sestru.

— Walt — izustila je šaptom — već se dugo nismo vidjeli.

Nije ga ni upitala za zdravlje ili gdje je dotad bio, zašto im se nikada nije javio. Držala se vrlo suzdržano, kao da uopće nije tu s njim.

Waltu su se oskula usta, ali mu je uspjelo da nekako kaže:

— Zao mi je, Marie. Trebalo je da ti pišem...

— Sada to više nije važno — upala mu je u riječ Marie.

— Važno je, Marie. Ja sam za sve kriv, znam... oprostite mi.

Osjetio je kako mu obrazi gore. Bilo je to tako davno, davno... kad je posljednji put priznao da je kriv. Ali je znao da govori istinu, a istina još nikome nije naškodila.

Disala je uzbuđeno i ponikla je pogledom. Oči joj se zatamnješe; postale su tamno plave i izmučene.

— Točno, Walt. Ti si za sve kriv, a ja to ne mogu samo tako zaboraviti i oprostiti ti. Tom i ja grđno smo se mučili da bismo se probili u životu bez tvoje pomoći. Trebala nam je tvoja pomoć, a ti se nisi uopće javljao.

— Što se dogodilo?

— Umro je ujak Joe. Martha je umrla godinu dana poslije tvog odlaska. — Uzdahnuła je i mnogo toga ostavila nedorečeno. — Ujak Joe uložio je novac u neke sumnjive poslove i propao. Umro je u bijedi od tuge. Da je poživio, možda bi mogao posuditi novac od prijatelja i ponovo stati na noge. I htio je, ali ga je smrt u tom spriječila. Teško smo živjeli u to vrijeme, sve dok nismo skupili dovoljno novaca da se odselimo na Zapad. Godinu smo dana živjeli u Teksasu, jer smo se nadali da ćemo te tamo možda naći. Čuli smo za tebe, ali nitko nije znao gdje se zapravo nalaziš. Tada se Tom uputio kod braće Williams kao kočijaš, pa smo se preselili u Bent Fork.

— Ja sam bio u Chihuahui — reče joj Walt.

Tako, dakle, Ona je sve znala: o Teksasu, o ubojstvima, o svemu.

— Hajdete da vas smjestim u hotel — predloži Packer, trljajući se rukom po potiljku jer mu je bilo neugodno što prisustvuje tom obiteljskom objašnjavaњу.

Tom je još buljio u Walta kao da ne može vjerovati vlastitim očima da je to njegov stariji brat. Nasmijao se i počeo skidati prtljagu s kola. Packer i Walt unijeli su im stvari u hotel.

Henry Martin im je prišao u susret čim ih je ugledao, a Paul mu je pridružio.

— Henry, odvedi nas u najljepšu sobu koji imaš u hotelu, za djevojku kojom ću se uskoro oženiti.

— Marry — povika Henry i zagrli je, a oči su mu se izbuljile i zasjale.

Odnijeli su stvari u sobu i dok ih je Marie raspremala, Walt kimne Tomu i izvede ga u hodnik.

— Tom, kako si? — upita ga Walt koji je jedva dočekao da porazgovara s bratom. — Sretan sam što te opet vidim, naravno.

— Dobro — odgovori mu Tom. — I ja sam radostan što smo ponovno svi zajedno. Bilo mi je vraški teško dok sam se sam samcat morao brinuti za sebe i za Marie. Neprestance sam se žderao zbog nje, da znaš. Ja se stalno brinem da ona ima sve što joj treba, a naročito sam zabrinut da joj se što neugodno ne dogodi dok sam ja na putu i kočijašim naokolo, a ona ostaje sama kod kuće.

— Sad se više nećeš samo ti za nju brinuti — odvрати mu Walt, a njegov je topli osmijeh otjerao i raspršio sve sumnje iz srca mladog Toma.

— Dobro, baš sam to i želio čuti od tebe — reče mu Tom i bratski pljesne Walta po ramenu. — A sad mi reci gdje se čovjek ovdje može dobro najest? — upita ga.

Walt ga je odveo u kuhinju hotela i upoznao ga s Olom Lee. Sjeli su za stol i Ola Lee istresla je pred njega pun tanjur šunke s jajima. Tom je halapljivo jeo i punim ustima postavljao Waltu pitanja o njegovu životu otkad je otišao iz Kentuckyja.

— Čuli smo za tebe u Teksasu — reče nerazgovijetno dok je žvakao jaja sa šunkom — ali ja nisam vjerovao sve što se o tebi govorkalo. Ljudi, su, navodno, strepili kad su čuli za tebe da dolaziš — rekao je i uperio u Walta ruku u kojoj je držao krišku kruha.

— Slušaj, ni meni nije bilo lako kad sam otišao od kuće — opomenuo ga je Walt tihim glasom. — Nekoliko sam se godina povlačio po Teksasu zajedno sa čovjekom koji se zvao Tom Bent.

Čuo si sigurno za njega. Mnogo sam od njega naučio, a kad smo se razdvojili, ja sam odjahao na jug. Čuo sam da tamo dobro plaćaju vrsne revolveraše; tamo dolje u Konori i Chihuahu. Odande sam se vratio prije nekih mje-

sec dana, kao je poginuo moj prijatelj i gospodar Don Luis Herrara. Bio je veleposjednik, vrlo bogat čovjek i unajmljivao je ljude vješte u rukovanju revolverom i puškom da mu štite imetak od pljačke. Onda se Don Luis Herrara okladio na krivog konja i sve izgubio. Diaz se pobunio protiv Juareza i porazio ga. Juarez je u tom kraju imao odvažna i beskrupulozna generala, a zvao se Rocha, pa je ovaj udario svom snagom na svoje protivnike, ubio Diazova brata i zarobio Diaza glavom, te ga odveo sa sobom u planine. Don Luis je uletio u zasjedu u Chihuahu, koju su mu postavili Rochini vojnici, te ostao bez glave. Ja sam se jedva živ izvukao sretnim slučajem.

Tom tiho zazvižda.

— Sigurno je bilo zabavno. Zao mi je da i ja nisam bio tamo s tobom.

— Ne bih baš rekao da je bilo veoma zabavno — odvрати mu Walt, trudeći se da Tom po njegovu glasu ne otkrije kako mu se podsmjehuje.

Tom je rastom bio već odrastao čovjek, ali je u duši bio još dijete koje je moralo mnogo toga naučiti.

— Slušaj — reče mu Tom povjerljivim tonom, a oči mu se raširiše — nedavno sam sreo jednog starog prijatelja u Bent Forku. Pitao me je za tebe. Rekao je da si mu pod nosom izmaknuo iz Santa Fea i neka ti kažem da te traži ako te slučajno vidim. Zove se Pitts — doda Tom i odgurne tanjur od sebe. — Čudan je čovjek taj Pitts. Zapravo, ja ga nikad neću moću razumjeti.

Walt osjeti kao da mu nevidljiva ruka stišće grlo.

— Pitts — prošaptao je vrlo tiho.

Osjeti kako ga obuzima studena jeza i pritišće ga svom težinom u želucu. Tako, sad je doznao kako se zove njegov progonitelj... Pitts. Negdje je već čuo to ime, pa je poželio da zna kako taj Pitts i izgleda.

U tom je trenutku na vrata banuo Hog Webbs, vodeći dvojicu ljudi prema šanku. Naručio im je piće.

— Dopusti da te upoznam s ovim ljudima Henry — reče Webb, nasmiješen. — Ovo je Samuel Barton, prvi liječnik u Franklinu.

Henry je sav zasjao od ljubaznosti i rukovao se s liječnikom. Liječnik je

bio onizak čovjek sijede kose i oslanjao se u hodu na štap, ali mu se u očima očitavala čvrstina karaktera. Čim ga je vidio, Walt je bio uvjeren da je to dobar liječnik. Na trenutak je pomislio na ranjena mladića koji je prošle noći izdahnuo u njegovoj hotelskoj sobi. Da je liječnik stigao samo dan prije, mladić bi možda ostao živ.

Webb je zadovoljno pijuckao piće, a onda nastavi:

— Ovaj drugi je novinar iz Chicaga. Došao je da svojim očima vidi naša nalazišta zlata kako bi o njima mogao pisati. Nadam se da mu imamo što pokazati, zar ne, Henry? — Webb pri tom zahihoće. — Gospodine Hansone, ovo je vlasnik hotela Henry Martin.

Hanson je bio mršav crnokos čovjek kojemu je lice krasio kratak, potkresan brk, a košulja mu je bila naborana na prsima i na rukavima. Walt bi ga radije svrstao među kartaše nego među novinare.

Tom je pomazao tanjur koricom kruha i naslonio se na stolicu.

— Dobro sam se naklopao — rekao je.

Walt odbaci misli na Pittsa i upita Toma:

— Tom, što namjeravaš raditi kad se Marie uda za Packera?

Mladić napući usne.

— Nadam se da ću ostati kod braće Williams. Oni dobro plaćaju i taj mi posao odgovara. Putujem naokolo i vidim mnogo svijeta — odgovori Tom i ljubopitljivim očima pogleda starijeg brata i upita ga:

— A što ćeš ti?

— Ne znam još — prizna mu Walt. — Imam malu uštedevinu, ali ni ona neće vječno trajati. Morat ću jednog dana pljunuti u šake i početi nešto raditi. No, više ne želim da vas ostavim same i stoga ću nastojati da budem što bliže tebe i Marie. Dosta mi je samotničkog života i lutanja po svijetu. Čovjek mora živjeti sa svojom obitelji.

Tom brzo kimne potvrdno i sklopi prste na ruci.

— Divno, ali znaj, to ti neće biti lako. Marie je vrlo ogorčena na tebe — rekao je i spustio pogled na prazan tanjur. — Kad je ujak umro, ja sam

pošao raditi kod starog Andersona. Sjećaš se sigurno tog starog škrcu, zar ne? Taj je svaki put prevrnuo cent deset puta prije nego što ga je dao u ruke. Marie je morala prati i glačati tuđe rublje. To je povrijedilo njezin ponos, jer je mislila da to nije posao za nju.

— I nije — potvrdi Walt.

Odlučio je da joj to nekako nadoknadi. Pogriješio je što im se nije javljao za vrijeme svog izbjivanja od kuće i htio je da sam sebe zbog tog kazni. Ali to ne bi popravilo štetu i uvredu koju im je nanio. Čovjek ne može vječno ispaštati za svoje grijehe. Valjalo je da ubuduće bude bolji i pažljiviji prema svojoj sestri i bratu.

— Oдох да pogledam kako se snašla — promrsi Tom.

Odgurnuo je stolicu, kimnuo prema tanjuru i zabio ruke u džepove.

Walt mu odgovori kimanjem glave što je značilo da će on platiti njegov doručak. Pratio je brata pogledom sve dok nije izašao iz hotela.

Proći će još koji dan i mjesec prije nego što se potpuno izmire i zaborave stare rane i uvrede. Previše je vremena prošlo i mnogo se ružnih uspomena ispriječilo među njima.

V

Cijelo se naselje diglo na noge da bi što dostojnije dočekalo novog suca i istodobno proslavilo dolazak prve kočije na redovnoj liniji iz Denvera. Otkad je Si Hiliard otišao u Bent Fork da se propita za posao, Walt je provodio vrijeme uglavnom u čavrljanju s Waggonerom ili bi šetao po gradu i rudarskom naselju. Ponekad bi odšetao i do samih nalazišta, ali to rudarima koji ga nisu poznavali nije bilo baš mило i sumnjičavo su ga gledali, jer su se bojali da nije možda neki otmicar nalazišta. Takav se slučaj ovdje, doduše, još nije dogodio, ali rudari još nisu bili organizirani i u živom im je sjećanju bila zla sudbina trojice rudara koji su bili nađeni ubijeni gore iza prijevoja.

Sestra ga nije izbjegavala, ali nije ni tražila njegovo društvo. Walt je na to slijegao ramenima, jer joj se nije želio nametati protiv njezine volje. On je bez nje živio nekoliko godina, pa će valjda izdržati još neko vrijeme, dok se Marie ne udobrovolji prema njemu.

U hotelskom je salunu uvijek bilo svijeta, jer je to bio jedini salon u gradu, ali se Walt u njemu nekako nelagodno osjećao. Posljednjih godinu-dvije dana on je svoju žeđ tražio u krčmama u Chihuahu, držeći u jednoj ruci čašu, a u drugoj kolt. Nije on bio vičan da pije s otmjenim gostima i uglednim građanima u uštrkanim košuljama, a čak su se i obični i siromašni kopači uvelike razlikovali od pijanih vojnika i revolveraša. Osjećao se nelagodno, osupnut tom velikom razlikom, a i njihovom ljubaznošću i učtivošću. Ljudi s kojima je dolazio u dodir u Meksiku bili su uglavnom grubijani i razbijači. Stoga je Walt radije popio koju čašicu u društvu s Waggonerom u baraci toga starog lovca.

— 0 —

Onoga dana kad je kočija trebala prvi put da stigne u Franklin, cijeli se grad okupio da je dočeka. Mnoštvo se zakomešalo kad je izvidnik, koga je Packer poslao u dolinu u susret kočiji, ispalio metak iz puške, što je bio znak da kočija uskoro stiže. Rudari s druge strane potoka sakupljali su se također pred hotelom, uskoro ih je bilo tu već nekoliko stotina, u živu razgovoru. Zapravo, rudari su imali razloga da se vesele i slave, jer toga je dana njihovo naselje, koje je nastalo od samo nekoliko šatora što su bili podignuti uz potok prije šest mjeseci, i službeno proglašeno gradom. Napokon, guverner pokrajine šalje im svog zastupnika i predstavnika zakona u osobi okružnog suca.

Velika poštanska kočija stigla je pred hotel i zaustavila se škripeći i cvileći, a konjska zaprega bila je iscrpljena i zapjenjena. Si Kiliard zastavio je naglo konje i podigao se oblak prašine dok je on vrtio kočnicu. Namotavši uzde oko ručice kočnice, skočio je, pun važnosti, na zemlju i svečanom kretnjom ruke otvorio vrata kočije. Ljudi su nagnuli prema kočiji i nabili se u tijesan krug. Walt je sta-

jao na trijemu hotela zajedno s Lelandom Thomasom i vrat ga je zabolio koliko se propinjao i izduživao ga da vidi tko je sve stigao prvom kočijom u Franklin.

Prvi je izašao neki dugonja prosijede kose, odjeven u uredno crno odijelo, a ostavljao je dojam odlučna i načitana čovjeka. Tanak, oštar nos nadvio, mu se nad crnim brčinama. Obazreo se oko sebe znatiželjno, a mnoštvo se zablenuo u njega. Lice mu se odjednom nabora u smiješak oko očiju i usana, a onda prozbori dubokim, mekim glasom:

— Dobro dan, gospodo — reče a kad je opazio Jenny i Olu Lee Martin na trijemu hotela, brzo je dodao — ... i gospode. Ja sam Milt Fremont, prvi sudac vašeg Okružnog suda.

Henry Martin se važno nakašlje da bi pročistio grlo, te istupi da bi se predstavio i suca upoznao s Velikom trojicom. Ali je Walt upro oči u unutrašnjost kočije, jer sudac Fremont nije bio jedini putnik koji je stigao kočijom toga dana.

Još dvojica su muškarca izašla iz kočije, pozorno promatrajući okupljeno mnoštvo. Prvi je bio vrlo dostojanstvena držanja i sijede kose, kao što je bio i sudac, ali na Walta nije ostavio isti dojam kao sudac. Čim je sišao s kočije, počeo je otesati prašinu s odijela. Oči su mu bile hladne i ništa im nije promaknulo što se oko njih zbivalo. Posegnuo je rukom u džep i iz njega izvukao dugu i tanku cigaru, pa je zapalio hitrim i preciznim kretnjama ruku i prstiju.

Kockar, pomisli Walt.

Drugi čovjek koji je iskočio iz kočije privukao je na sebe svu Waltovu pažnju čim je opazio njegove gipke i skladne kretnje. Walt ga nije poznao, ali je odmah naslutio čime se taj čovjek bavi. Takvi su ljudi uvijek okretni i obično blagorječivi, jer su za njih istodobno govorile njihove riječi i njihovi revolveri. Taj je čovjek bio povisoka rasta, ali iz njega je zračilo nešto... Nešto što je odavalo njegovo samouvjerenje da je savršen i da se nikoga ne boji.

Ali je Walt u trenu mogao otkriti ljude koji su kruh zarađivali revolverima, jer je i on bio jedan od njih. Doš-

ljak se odmaknuo od kočije sporim korakom i, premda je dan bio prohladan, skinuo je ogrtač još prije nego što je iskočio iz kočije, te ga prebacio preko lijeve ruke. Desna mu se ruka njihala uz držak revolvera koji je svezao nisko uz bok. Oprezno se ogledavao oko sebe, kao da nekoga traži. Bio je to čovjek spreman na pucnjavu, a možda ju je i očekivao.

Tu su dvojica putnika strpljivo čekali da Henry Martin završi svoj govor dobrodošlice, koji je izmucuo sucu, a potom su bezizražajnih lica otišli mimo Walta sporim korakom niz ulicu, jedinu i glavnu, koja se pružala od jednog do drugog kraja Franklina.

Čovjek koji je nosio ogrtač prebačen preko lijeve ruke i nisko uz bok privezan revolver, spazio je Walta na trijemu hotela i dobacio mu brz i oštar pogled.

Walt se okrenuo i pošao za ostalima u salun Martinova hotela, gdje su se svi okupili oko šanka.

— Žene i ljudi! — počeo je sudac, glasno i jasno, da su ga svi mogli čuti — Ja sam sa sobom donio povelju koju mi je dao guverner, a kojom se vaš grad proglašava glavnim gradom okružja Franklin.

— Živio guverner! — povika netko ushićeno iz mnoštva koje se okupilo oko suca.

Gosti su se tiskali oko šanka ushićeni onim što su čuli. Dva konobara, koje je Henry Martin unajmio za tu priliku, hitro su posluživala goste. I Waltu je napokon uspjelo da se dočepa čaše piva; srćući s nje bijelu pjenu, slušao je što im još sudac ima reći.

— Guverner me je ovlastio da održim izbore za okružnu upravu. Jedina su iznimka okružni šerif i blagajnik uprave. Zakon određuje da njih mora imenovati guverner osobno, kako vi to sigurno već i znadete.

Mnoštvo počeo rogoboriti, a većina je ljudi niječno mahala glavom, što je značilo da je to prvi put čula.

— Za sva druga mjesta u upravi — nastavio je sudac — valja što prije održati izbore.

Tako dobru vijest morali su zaliti još jednom čašicom! Walt je opazio da su neki ljudi, kao Hog Webb i Joe

Turubow, već počeli posrtati, toliko su se opili. Hog je popio nekoliko čašica još prije dolaska kočije.

Zabava se očito primaknula kraju kad su Velika trojica okružila suca u jednom kutu, ne puštajući ga na miru ni minute. Walt je otprilike znao što mu govore i na što ga nagovaraju, ali kako je sudac ostavljao dojam bistra i mudra čovjeka, pretpostavljao je da im je sve to uzalud. Popivši svoje pivo, Walt se okrenuo i izašao na ulicu.

Sreo je Marie i Toma pred trgovinom mješovitom robom koja se nalazila u velikom šatoru tik do hotela. Razgovarali su tihim glasom. Tom je držao ruke duboko u džepovima, a Marie je neprestance rukom popravljala kosu koju joj je vjetar nosio u oči.

— Što je? Što vas dvoje šapućete? — upitao ih je Walt, a mučila ga je sumnja da pričaju baš o njemu. —

— O da, to je vrlo zanimljivo — reče Marie, a po glasu joj je prepoznao da se pretvara.

— Što misliš o sucu — upita ga iznebuha Tom, dobacivši brz pogled svojoj sestri.

— Čini mi se da je pošten čovjek. Uskoro će biti održani izbori za sva mjesta u okružnoj upravi, osim za šerifa i blagajnika. Bit će vrlo uzbudljivo. Večeras će biti velika proslava u gradu. To vrijedi vidjeti. Ja ću je promatrati s prozora svoje sobe.

— Na ulici će biti velika gužva — dometne Marie, nasmiješivši mu se blago prvi put.

— A zašto ne izaberu odmah okružnog šerifa i blagajnika? — čudio se Tom.

— Tako je to odredilo naše mudro zakonodavstvo — reče Walt i pogleda iskosa u Marie i bi mu odmah lakše kad opazi da je nestao onaj napet izraz oko njezinih očiju. — Guverner će ih postaviti ukazom do iduće godine kad će se održati izbori i za njih.

Marie je stegla usne i na obrazima su joj se pojavile dvije bijele mrlje.

— Nadam se da više nikad nikakav šerif neće zakoračiti nogom preko praga moje kuće — odrezala je Marie odresito.

— Zašto, Marie? — upita je Walt začuđeno.

— Nikako ne mogu zaboraviti šerifa u Kentuckyju koji nas je izbacio iz našega doma, iz kuće u kojoj smo se rodili i u kojoj je umrla naša majka. Nikad to neću moći zaboraviti... nikad!

Tom pogleda u Walta i bespomoćno slegne ramenima.

— Hajde, Marie, nemoj više na to misliti. Sad imaš drugog posla. Uskoro će rudari započeti slavlje, a ja ću biti mirniji ako nas to ne zatekne na ulici. Ulice će biti pune pijanaca.

Walt kimne potvrdno, promatrajući Marie kako nervozno vrti oko prsta zaručnički prsten.

— Dođi sutra navečer k nama na večeru — pozvao ga je Tom i uhvatio Marie ispod ruke. — Doći će i Paul, a Marie će nam prirediti nešto za jelo uz pomoć Ole Lee koja je vrsna kuharica, znaš.

Walt se blaženo nasmiješio.

— Hvala, doći ću svakako. Moram se tako i tako malko udebljati — reče Walt i pogladi se po trbuhu.

— Sad idemo do Ole Lee da se dogovorimo što ćemo prirediti sutra za večeru. Htjela bih iznenaditi Paula... a i tebe — rekla je Marie.

Walt je buljio za njima dok su išli prema hotelu s osjećajem blaženstva u srcu. Trebat će još vremena, ali Marie će ipak na kraju popustiti i oprostiti mu. Lanci obiteljskih obveza počeli su ga polagano sputavati. Dotad je živio samo za sebe, ali sada je i tamo došao kraj. Njegovo prijateljstvo s Donom Luisom Herrarrom bijaše početak nova razdoblja u njegovu životu, s smrću njegova prijatelja natjerala ga je da se vrati na sjever, natrag svojim.

Tada je prvi put osjetio utjecaj koji je na njega imao Don Luis Herrara. S njim je proveo mnoge večeri sjedeći na svježem zraku na verandi njegove kuće uz piće i dobre cigare, raspravljajući o politici, varljivim crnookim ženama i vrlim čistokrvnim konjima. Nikad neće zaboraviti te večeri koje su u njemu pobudile želju da se vrati kući.

Sada je opet imao Marie i Toma. Došlo je vrijeme da se pobrine za one koje voli. Stegnula ga je u okove koje

više nije mogao slomiti... i nije želio slomiti.

Kako je na ulicama i u salunu vladala gužva, Walt odlučio da navrati u kolibu Lewa Waggonera na čašicu razgovora i dobrog starog viskija koji je Lew skrivao u svojoj strunjači.

Waggoner podigne pogled sa sedla koje je laštio i nasmiješi se Waltu, pokazavši mu krnjave zube požutjele od duhana.

— Jesi li čuo najnovije vijesti?

— Ne, nisam. Kaži?

— Franklin je postao središte okružja.

— To sam čuo — odvratio mu. Walt ravnodušnim glasom.

Tada se Waggonerova usta izvinuše u kutovima i zatomljen osmijeh.

— Onda si sigurno čuo i to koga će sudac Fremont postaviti za okružnog šerifa — podbode ga stari Waggoner.

— Čuo sam neka nagađanja — prizna mu Walt.

Sjeo je na jednu jedinu stolicu koju je stari Waggoner imao u svojoj jednosobnoj kolibi i ispružio noge preda se.

Waggoner je nastavio gladiti sedlo, sjedeći prekrivenih nogu na krevetu. Sedlo se počelo sjati.

— Jesi li čuo spominjati i svoje ime?

— upita ga stari Waggoner i podigne obrve.

Nešto se preokrenulo u Waltu. Šutio je trenutak, držeći ruke mirno u krilu. Napokon izusti:

— A tko bi spomenuo moje ime?

— Packer ga je spomenuo. On želi da ti postaneš okružnim šerifom — odvratio mu Lew Waggoner, gledajući ga svojim starim, vragolastim očima.

Walt je neko vrijeme šutio i razmišljao o tome što je čuo od Waggonera. On da bude okružni šerif! Ali toga mu se dana to nije činilo tako nevjerovatnim kao prije njegova dolaska u Franklin. Ali što on zna o zakonu? Ništa? Zašto onda žele da ga u to uvuku? Ne, nije on imao nikakva izgleda da dobije to mjesto.

— Ali, mene ovdje pravo i ne poznaju — rekao je napokon.

— Pozna te Leland Thomas, a Packer želi da ti budeš okružni šerif. To je dosta. Packer na sva usta hvali tvoje sposobnosti. Ne bi bilo loše, sigurno

misli, da mu šurjak bude okružni šerif. A Packer je dobar prijatelj i s guvernerom. Čini mi se da je guverner rekao Fremontu neka poslušaj Pakkerove savjete.

Stari Waggoner zašuti na trenutak, gledajući Walta ispod oka. Desnom je rukom pogladio batrljak lijeve ruke, pa rekao:

— Nemoj mi reći da je istina sve ono što o tebi priča Leland Thomas. Da sam to znao kad sam te upoznao, bilo bi me strah s tobom prozboriti i riječi.

— Pa valjda ne vjeruješ sve što čuješ?

— Možda ja ne, ali oni ostali? — strese Lew Waggoner celavom glavom, gledajući netremice u Walta. — I ne zaboravi, ti su ustrijelio Shortyja Mayesa. Ljudi to nikad neće zaboraviti. A on je bio težak zločinac. Rudari su došli ovamo radi zlata i ne žele da im ga otimaju razbojnici i ubojice. I stoga žele sposobna čovjeka koji će braniti njih i njihovu imovinu od pljačke i spremni su ga dobro platiti — reče Lew, okrene glavu i pljune u stranu.

— Tko se još javio za to mjesto?

— Nitko — odvrati mu Waggoner i nakesi se, pa reče: — Zdravo, šerife! Kako si?

Walt zažmirkao kao da je dobio čušku. Šerif! Nije tako loše ni zvučalo. Dosad je bio unajmljeni revolveraš, bio je netko tek kad je imao uza se revolver. Otac i ujak poprijeko bi gledali na takva čovjeka, ali da su živi, bili bi vrlo ponositi što imaju i jednog šerifa u obitelji. Nije bila riječ samo o novcu, premda će kao okružni šerif jamačno imati dobru plaću, nego i o poslu. Mogao je sebi naći i neki drugi posao, ali taj mu ne bi odgovarao kao ovaj.

Pa ipak, pokolebao se u jednom trenutku.

— Misliš li da bi trebalo da prihvatim taj posao ako mi ga ponude? — zatražio je savjet od starog Waggone-
ra.

Waggoner slegne ramenina, pa mu reče:

— To moraš sam odlučiti. Ako te veseli kad na tebe pucaju, ako želiš da te ubiju, a da pri tome nitko ne makne ni malim prstom da ti pomogne,

onda je to, možda, posao za tebe. Imat ćeš barem dobru plaću prije smrti. I k tome, znaš, sve mi se čini da ćeš se onoj Jenny više dopasti kad te vidi sa zvijezdom na prsima.

Walt se zamisli. Doista, što će Jenny pomisliti kad dozna da je postao okružni šerif.

Ispio je viski, nataknuo šešir na glavu i otišao u noć. Hodao je po mraku i razmišljao, slušajući svirku klavira u daljini. Skrenuo je u prolaz između hotela i velikog šatora u kojem se nalazila trgovina mješovitom robom. Pokucao je tiho na stražnja, kuhinjska vrata hotela.

Vrata su se odškrinula i Ola Lee pogledala je u njega jednim okom.

— Venable! Što ćete vi ovdje u ovo doba?

— Kažite mi, molim vas, jesu li moj brat i sestra još ovdje?

— Jesu. Evo ih tu u kuhinji. Sjede i piju kavu.

— Hoćete li im reći, molim vas, da izađu na trenutak. Moram s njima razgovarati.

Kimnula je i otišla, ostavivši Walta da čeka pred vratima.

Tom se pojavio na vratima, začuđena izraza na licu. Kad je ugledao Walta, nasmiješio mu se. Pridržao je vrata dok i Marie nije izašla, a potom ih tiho zatvorio za sobom.

— Zašto si nas zvao, Walt?

Walt se nasmiješio sestri i kazao:

— Upravo sam razgovarao s Waggonerom. Rekao mi je da će mi sudac ponuditi mjesto okružnog šerifa. Želio sam da vam to kažem prije nego što razgovaram sa sucem.

Tomove se lice u trenu razvedri i on će veselo:

— Predivno! Reci, treba li ti pomoćnik!

— Još ne. Strpi se. Moram najprije sam poravnati račune s nekim nepoćudnim tipovima — odvrati Walt u šali bratu.

— Ne smiješ uzeti taj posao! — ljutito je povikala Marie, a prste je stisnula u šaku.

— Zašto ne, sestrice? — pogleda Walt u nju i gurne šešir na potiljak.

— Ti dobro znaš što ja mislim o tom poslu i zašto! Ne želim da moj brat na takav način zarađuje svoj kruh —

odbrusila mu je Marie, a gorčina u njezinu glasu pokvarila je Tomu veselje.

— Ali, zašto? — ponovio je Walt koji nije znao što drugo da kaže.

— Zar misliš da sam zaboravila šerifa koji nas je izbacio na ulicu iz kuće u kojoj smo se rodili. Oh, toga ću se sjećati dok budem živa i odlučno sam protiv toga da ti nosiš tu zvijezdu!

Walt nije mogao poimati da njegova sestra ozbiljno misli ono što govori. Na kraju se uspravio uz vratnice na koje je bio naslonjen i slegnuo je ramenima.

— Pusti ti mene da živim svojim životom kako ja znam i mogu, Marie. Laku noć! — rekao im je i nabio šešir na oči.

Vratio se pred hotel. Bio je toliko uzrujan da se sav oznojio, a noge su pod njim podrhtavale dok je ulazio u hotel. Ušao je u salun i progurao se ramenima kroz gomilu gostiju do šanka. Ogledavao se ne i bi li gdje god zamijetio Paula Packera. Ugledao ga je na drugom kraju saluna kako nešto raspravlja sa sucem Fremontom. Pošao je prema njima.

— Mi o vuku, a vuk na vrata! Evo, upravo dolazi čovjek o kojemu smo maloprije razgovarali — reče Packer sucu Fremontu, pa se potom obrati Waltu: — Dodite, molim vas, s nama u moju sobu. Sudac i ja rado bismo s vama nasamo porazgovarali.

Packerova je soba bila skromno namještena, ali uredna i čista. Natočio im je piće, ali je sudac Fremont odbio, podigavši ruku, pa pokazao cigaretu koju je držao među prstima: — Ne, hvala, ne pijem. Ovo mi je dosta.

— Venable, mi bismo željeli da vi budete okružni šerif. Kažite, što vi mislite? — upita ga glasno i jasno Packer pošto mu je pružio čašu.

— Ideja vam nije loša! — složio se Walt, hineći da je iznenađen ponudom.

Sudac kimne, pa reče:

— Yancey održava i čuva red i zakon u gradu i njega posao okružnog šerifa ne zanima, a mi bismo trebali čovjeka njegovih sposobnosti koji bi se brinuo za red i mir na cijelom okrugu Franklin. A ja vam dajem svo-

ju častnu riječ da ćete uživati povjerenje suda. Hoćete li se prihvatiti toga posla?

Walt se pravio kao da razmišlja.

— Dobit ćete stotinu dolara na mjesec za taj posao — dometnuo je Packer, motreći ga pozorno, pa nastavio: — A ja vam jamčim da će vam Savez rudara dati još stotinu dolara.

— Yancey prima tri stotine na mjesec za svoj posao — napomenuo je Walt.

— Vi još niste stekli ugled koji on uživa među ljudima — podsjeti ga Packer.

I to je bila živa istina. Izvan Teksasa i južnog dijela Chihuahue malo je tko poznao njegovo ime.

— Dobro, pristajem — odgovori mu Walt. — Hoću li dobiti i pomoćnika?

— O tom ćemo poslije razgovarati. To će ovisiti o porastu broja stanovništva. Zasad vi i Yancey možete sami obavljati svoj posao.

— Yancey će biti oduševljen kad to čuje.

— Što? Zar ste posvađeni? — upita ga Packer.

— Ni govora, ali mi se čini da mu nisam baš odveć drag — reče Walt uz blagi osmijeh.

— Ja ću s njime o tome porazgovarati — promrsi Packer nervozno. — Ne smijemo dopustiti da se naša dva šerifa gledaju prijekim okom. — Potom je pljesnuo Walta dlanom po leđima i rekao: — Da popijemo još po jednu u to ime. Čestitam vam i nadam se da ćete svoj posao obavljati s uspjehom i na zadovoljstvo svih nas.

— Kada ću položiti zakletvu?

— Zašto ne sutra? — reče sudac Fremont, podigavši glavu. — Guverner mi je prije odlaska dao ovlaštenje, a svi su službeni papiri u mojoj sobi. Guverner ih je već sve potpisao, ja još samo moram upisati vaše ime.

— Može — reče Walt i iskapi piće, a potom kimne Packeru. — Hvala na povjerenju! Neću vas razočarati, u to možete biti sigurni — rekao je i pošao prema vratima, zastao i dodao, kao da se tek naknadno sjetio: — Oh, ja ne bih rekao ni riječi Marie o tome da ste me vi preporučili za taj posao. Ona time ne bi bila ushićena, to joj možda ne bi bilo drago.

Otvorio je vrata i izašao na hodnik. Sudac Fremont je izašao za njim.

— Laku noć — pozdravio je sudac Packera na rastanku, a potom se obratio Waltu: — Navratite, molim vas, k meni u sobu na trenutak.

Čim su ušli u njegovu sobu, sudac je skinuo svoj crni kaput i sjeo na uleknut krevet. Zamišljeno je gledao u Walta, skupivši čupave obrve.

— Nadam se da ćemo se slagati i uspješno zajedno obavljati naš posao, sin-ko — rekao je i pružio mu mršavu ruku. — Ja sam Milt Fremont, bivši vojnik, bivši odvjetnik, bivši učitelj i bivši alkoholičar.

Walt srdačno stisne sucu ruku uz osmijeh pun razumijevanja: — Boga mi, lijepa karijera.

— Kao što vam rekoh — uzdahne Fremont i pogladi brkove — guverner je moj stari prijatelj. Upoznali smo se u vojsci za vrijeme rata, te nastavili prijateljavati i poslije rata. On mi je dao ovaj posao da ponovo stanem na noge. Ja vam sve to pričam da biste znali što možete od mene očekivati. Ja ću se truditi koliko mogu, ali vi ste onaj na kojega će pucati. Morate znati tko stoji iza vas.

— Ne brine me to — reče Walt iskreno.

I nije se više brinuo. Još prije koju minutu možda, ali je sučeva iskrenost rastjerala sve njegove sumnje i raspršila sve njegove bojazni. Walt je volio i cijenio takve ljude, otvorene, čestite i staložene, spremne da snose odgovornost za svoja djela.

Sudac pogleda u Walta, pa ga upita vrlo ozbiljno:

— Jeste li dobro promislili prije nego što ste pristali da prihvatite taj posao?

— Prilično, nadam se — reče Walt, skine šešir i poravna kosu. — Nevolja je jedino u tome što ja ništa ne znam o zakonu. Ja sam dosad uglavnom bježao od njega i klonio se bistrih i podmuklih šerifa, pa mi sad nikako ne ide u glavu da sam i ja postao šerif.

— Poznajem ja dobro taj osjećaj — odgovori mu Fremont. — Ni ja se još nisam navikao na to da sam postao sudac. Vremena se mijenjaju i mi se mijenjamo s njima. Vi ćete odsada

biti predstavnik zakona na cijelom jednom području na kojem dosad nije bilo zakona, osim Yanceyjeva revolve-
vera ovdje u gradu. Živimo stotinu milja od glavnog grada pokrajine, pa se ođande ne nadajte nikakvoj pomoći. Nećete je dobiti, guverner mi je to otvoreno rekao. Ali ja mislim da vi znate što je pravo, a što krivo, a kad budete u dvojbi, dođite k meni, ja ću vam kazati. Glavno je da ljudi shvate da ćete im sjesti za vrat budu li kršili zakon, krali, ubijali, pljačkali ili pravili izgrede na javnim mjestima, pa će uskoro početi poštivati vas, zakon i red.

Fremont je netremice promatrao Walta dok je s njim razgovarao. Napokon je Walt ustao i rukovao se sa sucem.

— Učinit ću sve što mogu da se naše okružje pročuje po pravdi i zakonu — obećao mu je Walt na odlasku.

Izišavši iz sučeve sobe, Walt stavi šešir na glavu i zaputi se niz hodnik. Sudac je bio divan čovjek i Walt je znao da će mu biti ugodno s njime raditi. Bio je toliko zadovoljan sam sa sobom da je tiho zazviždao neku poznatu kaubojsku pjesmicu. Ušao je u salun i osvrnuo se naokolo. Prišao je šanku za kojim je stajao debeli Henry Martin i posluživao pićem svoje goste.

— Imate mnogo posla, zar ne? — upita ga Walt.

— Vidite i sami — odgovori mu Henry, pa nastavi: — A jeste li čuli da je istom kočijom u kojoj je stigao sudac došao u Franklin i neki profesionalni kockar.

Walt potrese glavom, a onda se u istom trenu sjetio lijepo odjevena muškarca koji je izašao iz kočije odmah iza suca Fremonta. Pratio ga je neki revolveraš.

— Profesionalni kockar? — ponovi Walt.

— Kažu. Otvorit će ovdje igračnicu. Zove se Newcastle. A doveo je sa sobom i poslovnog ortaka, nekoga Pittsa ili tako nekako. Na mene je ostavio dojam naprasitoga revolveraša.

— Doista? — upita Walt kao da ga sve to čudi i uze se polako i oprezno okretati i motriti ljude oko sebe u salunu.

Tako, znači, to je bio taj Pitts... mršav, povisoka rasta i mačjih kretanja, isti onaj čovjek kojega je vidio kada je toga dana izašao iz kočije pred hotelom. Nisu jedan drugoga poznavali i nikad ga u životu prije toga nije vidio, ali je osjećao, čisto nagonski, da mu je taj čovjek smrtni neprijatelj.

— Popijte nešto, ja častim — ponudi ga Henry Martin.

Walt strese glavom. Oblizne jezikom suhe usne i prstima lagano pogladi držak revolvera, kao da provjerava je li još na svom mjestu.

— Hvala, Henry. Drugi put. Idem leći, umoran sam i pospan. Vidjet ćemo se sutra ujutro — odgovori mu Walt i pođe od šanka.

Oprezno se progurao između ljudi u salunu, motreći im lica i ruke. Nije želio dvoboja s Pittsom, ali njega nitko nije ni pitao želi li on to ili ne, a mora se braniti ako želi sačuvati glavu kad dođe do obračuna. Ali te je večeri popio previše i viskija i pive i njegovi su refleksi bili otupljeni i usporeni. Mora se dobro ispavati prije nego što se suoči s Pittsom. Taj je čovjek bio izvrstan revolveraš, gotovo bez premca. Desetak je ljudi umrlo zato što su se htjeli u to uvjeriti.

Najsigurniji će biti, jer ga tamo nitko neće doći tražiti, u kolibi starog lovca Lewa Waggonera.

Vani na ulici osjeti kako mu svježi vjetar hladi obraze, pa gurne šešir na potiljak. Duboko je disao kako bi mu hladan zrak što više razbistrio mamurnu glavu.

Do trijema je stigao živ i zdrav, a sada je još trebalo da živ i zdrav stigne do Waggonerove kolibe.

VI

Sudac Fremont gledao je za mladim šerifom sve dok se vrata za njim nisu otvorila, a onda je prišao svom krevetu i teško se spustio na razbacane pokrivače. Pred njim je lijepa buduć-

nost, bude li revnosno obavljao svoju dužnost, pomisli sudac, pomalo zavideći Waltu.

Fremont podigne desnu ruku i zagleda se u njezin dlan. Tamne mrlje na koži i blijeda brazda ožiljka preko cijelog dlana bilo je sve što je ostalo od njegove rane iz rata.

Poslije te krvave bitke... još su ga i sad mučile more i slike strave i užasa mrtvaca i potoka u kojem se voda zacrvnjela od krvi da je ni konji nisu htjeli piti ... unaprijedili su ga zbog njegova junačkog držanja na bojnopolju, a on se poslije toga od tuge propio i odonda je uza se uvijek nosio bocu viskija.

Pogledao je ponovo u ruku. Drhtala je. Nije ju mogao zaustaviti. Pomislio je na bocu u malenoj putnoj torbi, koju je uvijek nosio sa sobom. Gotovo je u ustima osjetio okus žarkog starog viskija. Poklonio mu ga je njegov stari drug, da mu se nađe na putu.

— Prestao si piti i nadam se da više nikad nećeš okusiti alkohola. Ali ako ti ikad dođe želja da piješ, želim da se svaki put sjetiš, kad povučeš iz ove boce, da sam ti je ja dao, čvrsto uvjeren da iz nje nikada nećeš potegnuti ni gutljaja — rekao mu je drug na rastanku.

Teško se svladavao, ali mu je uspijevalo. Kad mu je njegov stari prijatelj iz rata, guverner u Denveru, uredio da dobije mjesto suca Okružnog suda u Franklinu, učinio je to zato što je imao u njega povjerenja da će uvesti mir i red u ovo divlje područje.

Ponovo mu na um dođe mladi šerif. Da, momak je bio mlad, ali i iskusan. Paul Packer mu ga je preporučio i sad je on morao sposobnosti toga momka pomišljati i stopiti u jedno sa svojim osjećajem za red i zakon, što je bio prvi korak k organiziranoj civilizaciji u toj divljini.

Ustao je, poravnao odijelo i zagladio kosu. Prvi put otkako se okanio pića život je za njega dobio smisao.

Prišao je vratima, otvorio ih i izašao na hodnik. Ušao je u salun. Henry Martin mu je odmah pritrčao i primakao stolicu da može sjesti uz toplu peć.

— Želite li nešto popiti? — upitao ga je Henry sav uzbuđen od gorljivosti da ugledna gosta nečim posluži.

— Ne, hvala. Ja sam znate, trezvenjak i ne pijem alkohola — objasni mu sudac Fremont i jezikom oblizne usne.

Čovjek koji je stajao uz šank okrenuo se i nasmiješio kad je čuo njegove riječi.

— No, nadam se da nećete odbiti dobru cigaru u čast novoproglašenog okruga Franklin? — upita ga vitak, prosjed i ukusno odjeven čovjek i pruži mu cigaru.

Taj mu se čovjek učinio nekako poznatim, a onda se dosjetio: pa to je kockar koji je s njim doputovao u istoj kočiji, a zajedno s njim bio je i neki revolveraš opakih očiju.

— Hvala, vrlo rado! — odgovorio mu je sudac Fremont, pa uzeo cigaru, pomirisao je i rekao: — Prvorazredan duhan. U vas je zacijelo istančan ukus.

— Ja to mogu sebi priuštiti — odgovori mu kockar i mahne nehajno rukom, pa nastavi: — Oprostite, nisam vam se želio nametati za vrijeme vožnje u kočiji, pa sam tako propustio dobru priliku da vam se predstavim. Zovem se Newcastle. Nadam se da ćemo se odsada češće viđati, jer sam i ja odlučio da se neko vrijeme nastanim u Franklinu.

Fremont kresne šibicom, pripali cigaru i povuče prvi dim.

— I ja se nadam — odvrati mu sudac ljubazno. — Učtivost još nikad nikome nije naškodila.

Newcastle kimne tako duboko da se činilo kao da se klanja. Vratio se k šanku i naručio sebi piće. Sudac je očito bio čovjek koji zna cijeniti dobru cigaru, a cigara do cigare mogla bi ih dovesti do prijateljstva. A možda sudac cijeni i novac, pa će se dati potkupiti. To će već s vremenom saznati. Čovjek nikad ne zna kad mu prijateljstvo sa sućem može dobro doći.

Pitts potihom zatvori za sobom vrata i oprezno i pažljivo se ogleda po salunu. Harry Newcastle se ukoči kad je opazio leden odsjaj u bljedim očima revolveraša. Pittsova se desna ruka njihala uz dršku revolvera, dok mu je

pogled plazio po licima gostiju. Opazio je Harryja i zaputio se prema njemu sporim koracima, što je Harryju Newcastlelu išlo na živce, kao i vječna zlovolja tog čovjeka, koja ga nikad nije napuštala. Ali Harry ga je morao trpjeti. William Pitts bio je najopasniji čovjek kojega je ikad upoznao u svom životu.

Gladeći tankim prstima iznošeni opasač, Pitts pride Harryju i nalakti se na šank.

— Tražim Walta Venablea — reče, a žila mu nabrekne na vratu. — Momka o kojem sam ti pričao. Mislim da je dobar revolveraš, stoga ga se moraš čuvati. Čuo sam da će ga postaviti za okružnog šerifa. Jesi li ga vidio?

Harry podigne obrve, pazeći dobro što će odgovoriti.

— Ne, nisam ga vidio, ali sam čuo da ga spominju.

— Gdje bih ga mogao naći? — upita Pitts s natruhom nestrpljivosti u glasu.

— Zaboga, ne možeš ga sada ovdje ubiti, sve ga da i nađeš, Pitts!

Pitts polagano slegne ramenima i odgovori:

— Ti samo tu mirno stoj i gledaj.

— Sve ćeš nam upropastiti. Zar si zaboravio o kojem je bogatstvu riječ? — opomene ga Harry i izvadi džepni nožić te uze oštricom strugati crno blato što se nakupilo pod noktima. — Razmisli dobro što radiš, William — promrsio je kroza zube. — Koliko hrpa zlata! Možemo otići kamo nas je volja. Bit ćemo opet svoji gospodari.

— Ja sam i sada svoj gospodar.

— Doista? A dopuštaš da tvoja slijeva mržnja vlada tobom i tvojim djelima.

— Riječ je o krvnoj osveti. Moj je brat mrtav.

— I ostat će i dalje mrtav, a Venable živ — otresito mu odbrusi Harry, sklopi nožić i zagleda se u tvrde oči Williama Pittsa. — Zar ti meni baš ništa ne duguješ, Pitts? Zapamti, Venable će zasad ostati živ.

Pitts pogladi držak revolvera, pozorno promatrajući Harryjevo lice. Izgledao je bolestan i bio je blijed. Pitts se sjećao dana kad je Harry bio mlad i tamnoput, izdržljiv i hrabar, spreman

na sve. A k tome, Harry nije bio pohlepan samo za novcem. On je zapravo želio taj novac samo zato da bi njime kupio prošlost, život kakav je nekad provodio. I Pitts osjeti da se također uhvatio i zapleo u istu podmuklu, lji-gavu i sladunjavu zamku.

Odjednom shvati da Harry još go-vori:

— „guverner bi odmah poslao ova-mo vojsku da uspostavi red i mir. Sada se šerif više ne može ustrijeliti samo tako... Izgubili bismo sve...

— A kada onda?

— Kad hoćeš, čim dovršimo svoj po-sao — reče Harry i nasmiješi mu se blago. — Ne moraš brinuti da ga onda više nećeš moći naći. Tada će on tebe svuda tražiti i budi siguran da će te naći.

No tvrdoća Pittsovih očiju nije se nimalo smekšala.

— Dobro, Harry. Razmislit ću o tvom prijedlogu — rekao je i polagano kimnuo.

Udaljio se od šanka, neprestance misleći na Harryjevu pohlepu za zla-tom. Da, ali Pitts je odrastao u drugoj sredini, gdje je sve podložno čovjekov-u ponosu i čestitosti njegove obitelji. Venable i Tom Bent navukli su na sebe bijes tog ponosa kad su ubili mla-dog Eddyja i Tom Bent je već to pla-tio glavom. Sad je na redu bio Vena-ble. Tako je moralo biti i nikako druk-čije.

Pitts je gurnuo vrata i izašao na svjež zrak. Sibernuo je očima uzduž i poprijeko ulice jednim ostrim pogle-dom. Kad je ustanovio da mu nitko nije za petama, zaputio se prema kora-lu. Uskoro će mu trebati izdržljiv i lo-bar konj.

Newcastle je pozorno promatrao sva-ki Pittsov korak, sve dok ovaj nije iza-šao iz saluna, a onda se opet okrenuo prema šanku. Kad čovjek radi s Pitt-som, mora računati na njegovu svoje-glavost, ali je u ovom pothvatu vrije-dilo i to riskirati. Harryjev se pogled susretne s pogledom suca Fremonta. Nakloni mu se i nasmiješi. O da, pođu li mu kola nizbrdo, poznanstvo sa su-cem moglo bi mu dobro poslužiti.

Fremont je ustao i stao promatrati igru pokera za susjednim stolom, uži-

vajući u cigari. Potom se zaputio pre-ma vratima i izašao na trijem hotela. Duboko je udahnuo svjež zrak. Naslo-nio se na stub trijema i uživao je gle-dajući odsjaj žara na cigari u noći. Već odavno mu se ljudi nisu obraćali sa štovanjem kao danas ovdje. Obuze ga blaženstvo i spokojni mir. Eto, tak-vo štovanje može čovjeka opiti jače od bilo kojeg pića.

Sjena iziđe iz mraka i zaustavi se uz njega.

— Tko ste vi? — upita Fremont koji se još osjećao blaženo zadovoljan i spokojan.

— Ja sam Jenny Hiliard — odvratio mu je nježan ženski glas. — Mi se, doduše, još ne poznajemo, ali ja znam tko ste vi.

Istupila je pred njega i svjetlost iz saluna obasja joj ljupko lice.

Fremont se uznemiri od uzbuđenja, oćutevši da se u njemu bude davno zamrla čuvstva. Živa je ostala još samo njegova uglađenost starog kava-lira.

— Vrlo ste dražesni, draga moja dje-vojko — polaskao joj je njegov čeznut-ljiv glas, žaleći za davno prošlim dani-ma njegove mladosti i divnim uspome-nama.

— Znam. Već su mi to rekli mnogo puta — odgovori Jenny mladenački naivno. — Ali, nisam ja došla ovamo zbog toga. Treba mi vaš savjet.

Zamahnuo je cigarom.

— Samo naprijed, djevojko. Jeste li vi žena nekog rudara?

— Moj brat ovda-onda radi i u rud-niku zlata, ali sad trenutačno kočijaši za braću Williams iz Bent Froka. On vas je dovezao ovamo poštanskom ko-čijom. A ja pak radim kao knjigovot-kinja za Paula Packera.

— Ah tako, razumijem — reče Fre-mont tiho, premda još nije razumio kakav to savjet želi ta djevojka.

— Ne razumijete vi još mene. Strpi-te se dok vam sve objasnim — rekla mu je, nasmiješivši se stidljivo i obo-rivši oči. — Nego, kažite mi, molim vas, što vi zapravo mislite o Waltu Venableu?

— Okružnom šerifu? — začuđeno će Fremont te malko podigne obrve. — Mlad čovjek, pred njim je sjajna bu-dućnost, sposoban, u to sam siguran. I

Paul Packer ima o njemu dobro mišljenje.

— Znači, ipak je pristao — prošapatala je. — Zнала sam da će Paul pokušati nagovoriti ga da pristane, ali brzo je potresla glavom — ali što vi o njemu mislite?

Fremontov brk zadrhti.

— Draga moja, samo će nam budućnost pokazati jesmo li se u njemu prevarili. Ako imate ikakvih dvojbi u tog mladića, morate to sami s njime raščistiti, bojim se. Ja samo želim da u njeга usadim osjećaj štovanja zakona i pravde što nedostaje ljudima u ovom kraju.

— I vi nemate o njemu svoga osobnog mišljenja? — razočarano će Jenny uz dubok uzdah.

— Ne, nemam mišljenja kojim bi se moglo okoristiti neko žensko čeljade — rekao je, slegnuo ramenima i polaganostresao glavom, pa nastavio: — Ja ovdje još nikoga ne poznajem, a moram uvesti red i zakon. Cijenjeni i ugledni ljudi preporučili su mi Venable i ja sam ga imenovao okružnim šerifom. Njegova je dužnost da se obračuna s otpadnicima od zakona i ubojicama koji se kupe oko zlata kao muhe oko lokve krvi. Ali, kakav je on čovjek, to vam ja ne znam i ne mogu reći. Ja moram, kao i vi, strpljivo čekati da bih to saznao.

Bacio je cigaretu i zgazio opušak, a onda joj pogledao u oči:

— Taj vas je čovjek očarao, vidim.

— Zapela sam mu za oko — odgovorila je jednostavno. — Muškarci rado pasu oči na meni. Mogu doista birati, znate. Ali nije to ono što meni odgovara. Čini mi se da ću se morati strpjeti i čekati, kako vi kažete, premda bih željela da ne moram predugo čekati. — Kimnula mu je hladno glavom. — Hvala vam. Vi ste mudar čovjek, suče Fremont.

Gledao je za njom dok je odlazila, smiješeci se tužno. Znao je predobro što muči srce te djevojke. On je bio sudac, pa stoga i službeno mudar i trezven čovjek, a uz to i stranac, pa joj je bilo lakše i manje se stidjela upitati njega za savjet nego nekoga koga je dobro poznavala, a i on nju.

Na trenutak Fremont se sjetio plavokose i plavooke ljepotice iz Bostona

koja mu je slomila srce. Da se s njom oženio, a malo je nedostajalo da se vjenčaju, sad bi imao već odraslu kćer. Srce mu stegne teška tuga za izgubljenom srećom.

— o —

Torrez je trljao malene promrzle ruke i pružao ih prema vatri da ih ugrije. Njegovo tamnoputno, koščato lice pokrivala je kao noć crna brada. Bio je naočit muškarac, žilav i mišićav. Tiho je uzdahnuo i počeo se prekoravati što je poslušao Summersa i s njim došao u ovu ledenu zemlju. Ovdje na sjeveru bilo je hladno i nikakav mu novac nije mogao naplatiti blagu i toplu klimu njegova rodnog kraja. A tamo dolje kad bi sunce i zažarilo, sombrero ga je štitio od pripreke.

Tu na sjeveru čovjek se mora toplo obući, nositi ogrtač i rukavice, ložiti vatru da bi se ugrijao.

Nosnice su mu zadrhtale kad je osjetio zamaman miris pečena kukuruza.

Summers je čučao uz vatru i glodao komad mesa što ga je odrezao od ulovljena zeca i ispekao nad vatrom. Summers je bio slijed čovjek plitke pameti, prkosne srdžbe i podmukle mržnje. Usne mu bljahu tanke, izgrizene i beskrvne. U planinskim predjelima njegovo je ime bilo nadaleko poznato po zlu, a također i u Arizoni, gdje ga je Torrez upoznao i pridružio mu se. Zamisao da krene na sjever kad im je u Arizoni počelo gorjeti pod petama činila mu se u to vrijeme izvrsnom.

Ali što je Torrez tada znao o sjeveru i njegovim zimama?

Kad čovjek jaše sa Summersom, život mu je neprekidno u pogibli. Summers je imao neprijatelja na svakom koraku, a kad su se popeli u planine, hladnokrvno je ubio dvojicu svojih tobožnjih neprijatelja.

Jedan je nekrijatelj bila čak jedna žena... žena koja ga je nekad, navodno iznevjerila.

Torrez nije znao ni gdje se nalazi, a ni kamo ide, pa je tako silom prilika ostao uz Summersa. Ostao je čak poslije umorstva te jadne žene. Ali jedno umorstvo više ili manje ne znači nikakvu razliku. I on je jednom ubio ženu, ali je bio siguran da to nikada nitko neće saznati. Summersa čak ni to nije brinulo.

A sad još i to! Opljačkati zlato — to nije tako loše. Torrez nije imao ništa protiv toga ali mu se nije baš dopala zamisao i da otmu lijepu djevojku. No poslije pljačke valjalo je odjahati što dalje na sjever, zamesti svaki trag. Sjever je za Norteamericanos, jer to je njihova zemlja, a ne Torrezova rodna gruda. Doduše, mnogo je njegovih zemljaka živjelo na sjeveru, ali on je bio čovjek pustinje i u njoj se snalazio bez pola muke. Nije poznavao ovu studenu zemlju, gdje baš nisu odveć voljeli Meksikance i mješance.

Torrez se nakašlje i prođe prstima uzduž remenika što mu je visio preko prsa.

— A taj Newcastle? Poznaješ li ga ti dobro? Možemo li se u njega potpuno pouzdati?

— Dobar je on momak — promrsi Summers, žvačući zečevinu pa zamahnuo s kosti koju je glodao prema Torrezu i rekao: — Ne tari sebi glave, bit ćemo uskoro bogati. Radio sam s njim pretprošle godine, dolje u Teksasu. Bistar momak, zna što radi. Rekao je da će sve biti gotovo u trenu... i pljačka i otmica djevojke.

— Je li zgodna, a?

Summers se nakesi i nešto divljačkog zasje u njegovim inače ugaslim i praznim očima.

— Kažu da je lijepa.

— Madre! Lijepa djevojka s nama u družbi! Ali, kaži, zar tamo nema šerifa, u tom gradu?

— Ima, ima. Čovjek se zove Yancey.

— Yancey! Caramba! Čuo sam za njega. Gadan neki čovjek s kojim nema šale.

Summers strese sijedom glavom, a preko tankih usana preleti mu smijeh.

— Što se ti ždereš zbog toga? Harry Newcastle je sve u dlaku isplanirao. Ima uza se čovjeka koji će srediti tog Yanceyja — odvrati Summers, onda je trenutak žvakao zečevinu u tišini, a potom podigne pogled i zagleda se u Torreza. — A ako on zataji, ja ću ga osobno ustrijeliti. Nitko još nije preživio tko je dobio metak u leđa.

— Točno! — složi se Torrez.

VII

Walt je stajao na trijemu hotela i promatrao kako radnici, s druge strane ulice, podižu prvi spomenik civilizaciji u Franklinu... tamnicu. Tako čvrstu zgradu od kamena i opeke, u kojoj će on i Yancey imati svoje urede, nije imao ni Bent Fork.

Rukavom košulje osvijetlao je zvijezdu koju mu je sudac Fremont prikao na prsa pošto je potpisao sve službene papire i položio svečanu zakletvu, pa pogledao niz ulicu. Ugledao je Marie kako ide ravno prema hotelu. Zaustavila se i bacila preziran pogled na zvijezdu na njegovim prsima.

— Ipak si je prikao, a ja sam mislila da ćeš me poslušati — dobacila mu je ljutito.

Walt gurne šešir na potiljak i zapilji joj se ravno oči. Marie je podigla izazovno bradu, a u njezinim dubokim tamnoplavim očima sijevala je srdžba.

— Rekao sam ti da neću — podsjetio je Walt.

— Onda zaboravi da sam te pozvala danas na večeru — odbrusila mu je, okrenula se i žurno ušla u hotel.

Walt tiho prokune i proguta slinu. Spustio je pogled na kolt, koji mu se u tom trenu učini težak kao one četiri godine koje je proveo daleko od svojih. Najprije revolver, a sad šerifska zvijezda — i to bijahu kameni smutnje u njegovim odnosima s rođenom sestrom, premda je nikada nije htio namjerno povrijediti. Pa zar on nije imao pravo da sebi osigura mjesto pod suncem?

Otac bi ga razumio. I ujak bi ga razumio. I Marie bi ga razumjela da nije prošla križni put dok je on izbivao iz roditeljskog doma u Kentuckyju.

Zagrizao je zubima donju usnu i zagledao se niz ulicu. Polagano je postajao svjestan toga da od velikog šatora igračnice prema njemu dolazi čovjek vitka stasa, povisoka rasta i hladnih očiju koje su netremice piljile u njega. Hodao je sporo, s noge na nogu, odmjerenim korakom, što je baš i privuklo Waltovu pažnju.

Pitts!

Zastao je nekoliko koraka od Walta.

— Jeste li vi okružni šerif? — upitao ga.

— Jesam — odgovori mu Walt, a svi mu se mišići napnuše.

— Vi ste Walt Venable, drug Toma Benta?

— Da.

— To sam i mislio. Vi ste sudjelovali u ubojstvu moga brata.

— Ne, nisam. Ja sam vidio kako je poginuo.

— Ne lažite! — otresito mu dobaci Pitts.

Walt je odmjereno disao, nastojeći da se opusti, da bude spreman na najgore. Polagano je stresao glavom.

— Ne lažem, jer nije ni bilo potrebno da se mijesam. Tom Bent ga je sam ustrijelio kao od šale.

Pittsove oči sijevnuše. Dugo je piljio u Watsa ukočenim pogledom, a onda je izustio:

— Još ćemo mi o tome razgovarati.

I prošao je mimo Walta.

Walt se za njim okrenuo, pozorno motreći svaku kretnju revolveraša Pittsa. Odjednom ga je napustila napetost i svladaše ga iscrpljenost i drhtavica. Čuo je srce kako mu je udaralo u ušima kao težak bat. Što je čekao taj hladnokrvni i osorni revolveraš, to mu nikako nije išlo u glavu.

Walt obriše usta zapešćem ruke. Da je Pitts potegnuo, Walt nije bio siguran da li bi ga pretekao. Pitts je dočterao do savršenstva pucanja iz stojećeg stava. I nikad još nije promašio. — S kime si se to rjeckao? — upita ga njegov brat Tom koji je upravo izašao iz hotela.

Walt slegne ramenima i zatomi srdžbu na samoga sebe što nije Toma Bolta spriječio da ustrijeli Pittsova brata.

— S nekim pripitim svadljivcem — odgovori mu Walt.

— Zašto ga ne istjeraš iz grada? — upita ga njegov brat Tom.

— To bi samo izazvalo zlu krv, a k tome čovjek nije učinio nikakav prijestup.

Tom najprije pogleda u Walta kao da ne vjeruje u ono što je čuo, a zatim se zapilji za Pittsom koji je odlazio niz ulicu.

Walt zabije ruke u džepove hlače i nasloni se na dovratnik. Pitts je bio opasan ubojica; u njegovim se očima zrcalila zvjerska besćutnost. Njegova slijepa mržnja uslijed žudnje za krvnom osvetom i revolveraška vještina uplašile su Walta, ukočile mu hrptenjaču i nakostriješile ga.

Čuo je da je Yancey već vodio s Pittsom razgovor. Pozvao ga je k sebi u ured. Waggoner je slučajno bio u igračnici kad je Yancey tamo navratio, ali ne slučajno. Prema onome što mu je Lew Waggoner ispričivjeda, dva su se čovjeka pažljivo ogledavala sa svih strana nekoliko minuta, sve bez riječi. Yancey se s teškom mukom svladavao. Došao je samo da odvagne protivnika, a ne da se s njim i bori.

Čak je i Yancey bio vrlo oprezan kad se suočio s Pittsom.

— o —

Torrez se naslonio na konja, ruku prebacio preko sedla i stao pušiti cigaretu smotan u od smrdljive meksičke škijske. Šutke je promatrao Summersa koji je pozorno motrio što se događa dolje u dolini, držeći u rukama tešku vinčesterku.

Summers podigne vinčesterku i nanišani. Lice mu se napregnulo kad je potegnuo obarač.

Dolje u dolini Leland Thomas je skirnuo šesir, počeo se po glavi i obrišao znoj sa čela. Dvojica radnika strugala su koru s oborenih stabala, a on im je pomogao i štitio ih od iznenadne napadaja. Žurilo im se da se što prije vrate kući u rudarsko naselje.

Čim se vratim u Franklin, pomisli Leland Thomas, moram razgovarati s Jenny koja me je počela izbjegavati. Sumnjao je na Walta Venablea. On je sigurno razlog zašto je Jenny prema njemu potpuno ohladnjela. Čvrsto je odlučio da ovaj put neće dopustiti da mu Walt preotme djevojku kao onda u Meksiku, pa makar se morao s njom i oženiti. Bogami hoće samo...

Puščano zrno velika kalibra zarilo se u njega u to tom trenutku i prekinulo mu tok misli. Pao je i izdahnuo tiho zastenjajući dok mu je žarka bol razdirala grudi.

— o —

Sve je vonjalo po svježem i vlažnom drvu u novom uredu orkužnog

šerifa. Njeogva je soba bila dograđena do sobe gradskog šerifa.

Walt sjedne za novi stol. Čelija od kame- b i h zidova s rešetkama na vratima b i je točno iza njegovih leđa; zjapila je prazna. Na stolu je ležala hrpa papira.

Izašao je pred ured, osjetivši bol u svom ranjenom koljenu. Sigurno će se vrijeme promijeniti, pomisli. Jutro je bilo sunčano i toplo. Kako na ulici nije bilo mnogo ljudi, naslonio se na vrata ureda i stao promatrati Henryja Martina koji je s druge strane ulice meo trijem hotela. Tu i tamo izmijenio bi Henry pokoju riječ s Yanceyjem koji je sjedio na trijemu i pio kavu, držeći ulicu na oku, onako iz navike.

Premda mu nije bio baš naročito drag, Yancey je bio vrlo sposoban čovjek morao je Walt sam sebi priznati. Walt ga je stoga cijenio premda se Yancey prema njemu odnosio vrlo ravnodušno; gotovo kao da i ne postoji.

Jenny Hiliar izašla je na trijem hotela i zatvorila za sobom vrata. Stala je uz Yanceyja. Podigla je ruku na oči da ih zaštiti od sunčeva odsjaja dok je gledala prema gradskom zatvoru i Waltu. Sišla je s trijema i pošla preko ulice ravno prema njemu.

— Dobro jutro, Walt. Kako si? — upitala ga je pošto ga je pozdravila.

— Dobro — odgovorio joj je i pokazao joj glavom prema svom ured. — Hoćeš li na časak ući?

— Zašto ne? — odgovorila mu je.

Ušla je u njegov ured. Sjela je na jednu od dviju stolica, a on je sjeo na ugao pisaćeg stola.

— Nešto me izbjegavaš u posljednje vrijeme — prigovorio joj je Walt.

— Zar si zamijetio? — upitala ga je izbjegavajući da ga pogleda u oči.

— Kako ne bih zamijetio? No ne znam zašto, Jenny.

Spustila je ruke u krilo i nervozno je gnječila prste. — Reci, je li doista istina da si ubio mnogo ljudi, dok si bio u Meksiku? — upitala ga je i brzo podigla pogled kao da ga želi uhvatiti nespremna na odgovor.

Walt zavuče ruke u džepove i uze grickati donju usnu. Šutio je neko vrijeme, a onda joj reče:

— Ne želim ti lagati, Jenny. Ne znam što si čula, ali je istina da sam ubijao kad sam morao.

— Oh!

— A što si ti očekivala, Jenny? Pa znaš da sam ubio Shortyja Mayesa. Nije mi se činilo da te to uopće smeta. I moram ti još nešto reći, što ne smiješ zaboraviti. Ako sam ubio, ubio sam uvijek u samoobrani. I sad radim posao koji od mene zahtijeva da se oduprem nasilju. Sukobljavat ću se ponajčešće s razbojnicima i ubojicama. Dođe li do pucnjave, bit će i mrtvih. Ti to veoma dobro znaš, zar ne?

— Da, znam — rekla je i ustala, te pogledala u njega. — Ja o tome moram još razmisliti, Walt. Oprosti, ali ja sam takva, mene to smeta. Ti možda misliš da sam luckasta, ali to je jače od mene.

Kimnuo je i promatrao ju je dok je poravnavala haljinu. Okrenula se i izašla na ulicu. Tupa glavobolja uklještila mu je sljepoočnice, pa ih je pritisnuo dlanovima. Čovjek se ne može otarasiti svoje prošlosti, ona ga progoni kao vlastita sjena kamo god pođe.

Uzdahnua je i izašao na svjež zrak. Bacio je pogled preko ulice. Pittsu više ni traga. Novinar Hanson išao je iz hotela u igračnicu. Walt ga je pozorno promatrao jer se pričalo da se Hanson vrlo brzo sprijateljio s Pittsom.

U tom su trenu dojurila niz ulicu kola. Walt je opazio da se Yancey ukočio, spustio šalicu na ogradu i skočio s trijema na ulicu.

To je družina s kojom je Leland Thomas jutros otišao u drvarenje, pomisli Walt. Osjeti kako mu je cijela utroba otežala. I on se ukočio i potrčao niz ulicu prema kolima.

Kočijaš je naglo zaustavio kola ispred hotela, te počeo zapomagati iz svega grla. Walt je slušao uzbuđene glasove dvojice rudara i zablenuo se u mrtvoga Lelandu Thomasu, ispruženog u kolima, prstiju zalitih zgrušanom krvi. Nije opazio tragove baruta na košulji, znači: bio je ustrijeljen iz velike daljine.

Pošto je Yancey smirio rudare i prelušao ih, Walt mu reče:

— Ja ću izjahati u potjeru. Vi se pobrinite za Thomasa, molim vas.

— Bez brige — odgovori mu prijatelj-
ski Yancey, što je ugodno iznenadilo
Walta.

Potom Yancey naredi rudarima da
Thomasovo tijelo prevezu do pogrebni-
kova šatora.

Walt je osedlao konja kulaša i izja-
hao cestom što je vodila na sjever.
Nakon sat jahanja stigao je do mjesta
ubojstva. Naokolo su ležala oborena
stabla, a uz njih velika lokva krvi. Pti-
ce su veselo cvrkutale dok se on oprez-
no ogledavao misleći: »Evo mjesta na
kojem je na Lelanda Thomasa čekala
smrt, Lelanda Thomasa oko kojega su
u Meksiku prštala zrna, a da ga nikad
ni jedno nije okrznilo.« Walt je dva
puta bio ranjen, ali Thomas nikada!
Svi su vjerovali da je Leland Thomas
neranjiv!

A izdahnuo je ovdje pod visokim
borovima u kojima su cvrkutale ptice.
Sigurno nije bio ni svjestan toga da
je ustrijeljen. Smrt je, sudeći po rani,
zacijelo nastupila tranutačno. Kakva
tužna sudbina.

Walt odluči da se popne uz brijeg
do tihog grebena iza kojega je, po rije-
čima rudara, odjeknuo pucanj. Na slje-
menu brijega, iza stijene, našao je
sjajnu čahuru puščana zrna, a nedale-
ko od tog mjesta i opušak cigarete
smotane od meksičke škiije. Znači je-
dan od ubojica bio je Meksikanac.

Proučio je tragove... Dvojica! Odja-
hali su prema jugu... Prema Frankli-
nu? Čudno.

Walt se namršti i skoči u sedlo, pa
krene za tragovima.

— o —

Henry Martin se počese po trbuhu
i kimne kad je vidio dvije djevojke
kako živo i povjerljivo razgovaraju za
stolom uz peć, polagano srćući kavu.
Henry Martin je bio siguran da ra-
spravljaju o Waltu Venablu. Što bi
mu Jenny rekla kad bi znala da on
zna za njezinu ljubavnu tajnu?

— Želite li još kave, žene? — upitao
ih je u prolazu.

— Ne, hvala, Henry — odgovorila mu
je Jenny. — Hoćeš li ti još? — upitala
je Marie.

— Ne, hvala, dosta mi je — odgovori-
la je Marie smiješeći se.

Srkala je polagano kavu i mislila
dok je u nju gledala, kako je Jenny
zapravo lijepa djevojka i nije ju čudi-
lo što se Walt za nju zagrijao.

— Walt je u to vrijeme bio vrlo svo-
jeglav — nastavila je Marie svoju priču
o Waltu, što je Jenny vrlo zanimalo.

— I jednog mu je dana puhnuo u
glavu pa je odjahao na zapad i mi nis-
mo za njega čuli pune četiri godine.

— Zar vam nikada nije pisao? — upi-
ta Jenny i prinese šalicu usnama.

— Isprva, ponekad, dok je još bio u
Teksasu, ali ni jedne riječi iz Meksika.
No sad se promijenio, opazila sam,
postao je prava muškarčina. Ni njemu
sigurno nije bilo lako vjeruj mi.

— I ti se još ljutiš na njega zbog
toga što je pristao da bude okružni
šerif?

— Da, ali proći će me to. On je ipak
moj brat i volim ga — odgovorila joj
je Marie i u tom času uprla pogled u
Jenny, te je upitala: — A kako to da
se ti još nisi udala?

— Nemam ja sreće — odgovori joj
kratko Jenny.

— Valjda ne misliš ozbiljno? — začu-
dila se Marie.

— Slušaj zar nisi vidjela kakvi se
muškarci motaju ovuda? Zar bi ti želje-
la i jednoga od njih za muža u svojoj
kući? Ima, doduše iznimaka ...

— Imaš pravo. Ali iznimaka ima.
Uzmi, na primjer, Paula. Dok sam još
bila mlada, uvijek sam željela pažlji-
vog i nježnog čovjeka za muža... ali
sad hoću da moj muž bude i ambicio-
zan čovjek, sposoban da ima uspjeha
u životu, da me štiti — rekla je Marie,
naslonila se na stolicu i slavobitno
pogledala u Marie.

— To i ja želim — prizna joj tiho
Jenny.

U tom su času zacviljela ulazna vra-
ta i u hotelski je salun ušao čovjek
odvratna izgleda. Jenny se namrštila;
učinilo joj se da ga odnekle poznaje.
Čovjek je bio prosjed povisok, a revol-
ver je privezao nisko uz nogu. Za
njim je ušao još jedan muškarac ma-
lih nogu i ruku: Meksikanac.

— Oh ... dos senoritas! — ushićeno će
Meksikanac.

Težak revolver visio mu je o boku,
a iz čizme mu je virio držak noža.

Povisok muškarac, koji je prvi ušao, izvuče hitro revolver; napinjanje otporca sablasno je zveknulo u neugodnoj tišini.

— Ne mičite se! — naredio je djevojka.

Jenny je problijedila od smrtna straha, a Marie se ukipila. Jenny ga je tada prepoznala: Carl Summers, ortak i prijatelj Shortyja Mayesa, a za njih se pričalo da zajedno ubijaju i pljačkaju rudare, sve dok Walt nije ustrijelio Shortyja.

— Martin! — pozva Summers promuklim glasom vlasnika hotela.

Martin podigne pogled s poslovne knjige, no čim je ugledao uperen revolver, polagano podigne ruke uvis, pa prošapta:

— Summers!

— Makni se od šanka!

Henry polagano kimne i ustukne korak od šanka. Summers preleti očima po debelom Henryju da vidi nije li naoružan. Trznuo je glavom prema dvjema djevojkama i rekao Meksikancu:

— Pazi na njih!

Meksikanac se tako postavio da je mogao držati na oku djevojke i vrata saluna. Najednom se sav napeo. U salun je ušao nepoznat čovjek i zatvorio za sobom vrata.

Harry Newcastle podigne visoko i oholo bradu, pogleda Summersa i kratko kimne pa ga upita:

— Kako ide?

— Kao po loju — odgovori mu Summers. — A sad još treba samo isprazniti blagajnu.

— Dobro — reče Newcastle i okrene se prema Meksikancu:

— Torrez, pogledaj što radi Pitts!

Meksikanac pride prozoru i pogleda na ulicu.

— Spreman je, senor. Ali nigdje ne vidim gradskog šerifa.

— Što sad čeka taj Pitts! — nervozno promrmlja Summers i dobaci smrknut pogled Newcastleu.

— Pitts čeka najpogodniji trenutak — odvrati mu Harry i okrene se prema Henryju Martinu. — Henry žuri nam se. Kažite nam šifru blagajne, inače ... — zaprijetio mu Harry.

— Nikada! — odvrati mu Henry ljutito.

— I to ćemo vidjeti — odgovori mu nemilo Harry i doda: — Dajem vam minutu vremena, inače ćemo ubiti vas i djevojke, što bi bila velika šteta, pa vam je stoga bolje da odmah propjevate.

Henryja obli hladan znoj od teška grča u utrobi, pa prošapće:

— Dobro, ako nam poštedite živote. I reče im šifru kojom se otvarala blagajna.

VIII

William Pitts je sjeo na rub pojila i pripalio cigaretu. Podigao je pogled preko ulice i stao motriti gradskog šerifa koji je sjedio za stolom u svom uredu zauzet nekim poslom. Zgazio je opušak kad je, po njegovu mišljenju došlo vrijeme da obračuna s gradskim šerifom i zaputio sa sporim korakom prema zatvoru.

Kad su zacviljela vrata ureda, Yancey polagano podigne pogled sa stola i skupi obrve. Na pragu njegova ureda stajao je Pitts.

Yancey se zavalio u stolicu, objesivši lijevu ruku uz držak kolt. Bio je spreman na pucnjavu, kao i uvijek.

— Ukrali smo zlato iz blagajne u Martinovu hotelu. Ja, Newcastle, Summers i Meksikanac — tihim, zlim i zajedljivo izazovnim glasom rekao je Pitts.

— I zašto ste mi došli to reći? — upita ga Yancey, spreman na najgore.

— Da bih vas mogao ubiti — mirno i staloženo odgovori mu Pitts.

— Pa što onda čekate? — upita Yancey, gledajući Pittsa ravno u oči.

I još dok je govorio, njegova ruka povuče kolt, napne otklonac i nanišani, kako je to učinila već najmanje tisuću puta. Vidio je kad se Pittsova ruka trgla, vidio je plamen iz cijevi njegova revolvera. Zaglušan prasak začepi mu uši i on osjeti smrtni udarac u prsa. Stolica na kojoj je sjedio počela je padati unatrag i on zapuca još jednom, ali mu se cijela soba nekako nakrivi pred očima. Svjetlost dana počela se gasiti u njegovim očima i tmina ga pritisne vrtoglavom mukom. Više

ni je osjećao revolver u ruci, više ništa nije osjećao.

Pitts istrese prazne čahure iz revolvera na pod, gledajući u mrtvo tijelo gradskog šerifa. Yancey je bio vrstan revolveraš. Zapucao je na njega iz sjedećeg položaja i gotovo ga pogodio. Pitts protrlja žarku ranu gdje ga je zrno okrnulo uzduž desne podlaktice. Doista, imao je sreću: ustrijelio je Yanceyja!

Spremio je revolver u navlaku i izašao, zatvorivši tiho vrata za sobom. Dva su čovjeka stajala ispred šatora igračnice i zablenu se u njega razgoraćenih očiju.

Harry se zacijelo već dobrano oznojio, čekajući ga da izađe iz Yanceyjeva ureda.

— o —

Harry Newcastle opipavao je teške vreće pune zlatne prašine i kesio se sav sretan.

— Momci, obogatili smo se — viknuo je Summersu i Torrezu koji su vreće tovarili na konje.

— Požurite! — naredio im je Pitts koji je upravo u tom času dotrčao do njih.

— Pronto, senor — odvrati mu Torrez i dobaci brz pogled djevojkama. — A što ćemo sa senoritas?

— One idu s nama — dobaci mu Summers.

— Ne, ne smijete to učiniti! — Zavapio je Henry Martin.

— Zaveži, debela svinjo! — skresa mu Summers.

Harry kimne.

— One idu s nama. Jedna više ili manje ne mijenja ništa u našem planu. Što više talaca, to bolje za nas!

— Ja sam protiv toga da vodimo te žene sa sobom — usprotivio mu se Pitts.

— Vrlo važno što si ti protiv toga — odbrusi mu Harry Newcastle. — Već ćeš se ti s time pomiriti. Djevojke su za nas jamstvo da ćemo izvući živu glavu.

Pitts ne izusti više ni riječi.

Silom su istjerali djevojke iz hotela i prisili ih da se popnu na konje.

— Požurite, što čekate! — opomenuo ih je Harry Newcastle i odjahao na čelu družine.

Lew Waggoner je istrčao iz konjušnice i zablenuo se u malenu družinu koja je projurila u galopu mimo njega. Odmah su mu upala u oči dva tovarna konja s teškim i punim bisagama, pa se zagledao za jahačima. Prepoznao je Pittsa i Newcastla, a i djevojke. No, kad je s njima spazio Summersa i Meksinarca, jeza mu prostruji cijelim tijelom.

I Paul Packer je istrčao na ulicu i stao pokraj Waggonera. Zaprepašten se zablenuo za jahačima.

— Pa to je s njima Marie, zar ne, Lew? — povikao je u panici.

— Gdje je Yancey?

— Bio je maloprije u svom uredu. Trebalo je da dotrči čim je čuo pucnjavu! Koji mu je vrug...

— Duboka bora usjekla se između Packerovih očiju.

Zdepasti Houston Kolb istrčao je iz hotela i stao nasred ulice mašući svojim mesnatim rukama i derući se iz svega grla:

— Ukrali su zlato! Ukrali su nam zlato!

— Gospode! — zavapi Packer iskrivljenih usana od užasna otkrića.

Waggoner potrči ravno prema uredu gradskog šerifa, a prazan lijevi rukav njegove košulje vijorio je za njim. Banuo je na vrata kao vjetar i ostao skamenjen na pragu, skamenjen užasnim prizorom. Naglo se okrenuo i istrčao natrag na ulicu.

Desetak se ljudi već skupilo oko Houstona Kolba koji se ljutito obazirao oko sebe vičući:

— Gdje je Yancey? Zašto ga plaćamo? Brzo skupimo potjeru i za njima!

— Yancey je mrtav! — doviknuo im je Waggoner sav zadihan još prije nego što je do njih dotrčao. — Ubijen je u svom uredu!

Ljudi su se uskomešali; strah im se očitovao u očima. Kolb osjeti njihovo kolebanje i brzo najavi:

— Tisuću dolara nagrade za svakog uhvaćenog razbojnika, mrtvog ili živog! Ja plaćam!

— Ja ću uzeti koju tisuću — javi se visok, crnokosi novinar Hanson i doda: — Waggoner, imate li konja za mene?

— Vaš prijatelj Pitts je jedan od njih — podsjeti ga prezrivim glasom Lew Waggoner.

— Nijeg vrag! — začudi se Hanson i oštro odmjeri Waggonera.

— Pitts i tko još? — vrištao je Kolb.

— Newcastle, Summers i neki Meksikanac, a sa sobom su odveli i taoce: Jenny Hiliard i Marie Venable — odgovori mu Lew Waggoner.

— To nas ne smije spriječiti da ih pohvatamo — brzo će Kolb, pa nastavi: — Ukrali su nam naše zlato. Ako ih ne pohvatamo, propali smo, jer ne možemo isplatiti naše dugove i obaveze.

— Samo polako, Kolb — opomene ga Hanson. — Gdje je okružni šerif. To je njegov posao.

— Netko je jutros rano ustrijelio Lelandu Thomasa, pa je Walt Venable pošao u potragu za ubojicom.

— To su oni i htjeli: izmamiti šerifa iz grada, a onda opljačkati blagajnu — promrsi Hanson.

— Idemo za njima dok nam nisu predaleko odmakli — zaintačio se Kolb.

— Nemojte se zalijetati, Kolb. Moramo najprije o svemu dobro razmisliti, zbog djevojaka. Summers je vrlo krvoločan i pokvaren čovjek, taj neće prezati ni od čega samo da spasi glavu. Osim toga, vrijeme će se uskoro pogoršati. I ne želite valjda da ostanemo zavisani u snijegu, a razbojnici da nam dotle pobjegnu — opomenuo ga je Waggoner.

— Ja idem potražiti okružnog šerifa, a vi ostali spremite se dotle za potjeru — predloži im Hanson.

— Ja ću vam osedlati konja — javi se Lew Waggoner.

Nije bio načisto s time želi li Hanson doista uhvatiti Pittsa da dobije nagradu ili mu želi pomoći budući da su posljednjih nekoliko dana bili nerazdvojni.

— o —

Walt pogladi konja po vratu, pozornom motreći vijugavu stazu pred sobom. Neki jahač jezdio mu je u susret. Čudan i neugodan predosjećaj stegne mu srce. Napeto je promatrao došljaka i napokon ga prepoznao: Hanson na konju iz Waggonerove konjušnice.

Susreli su se na polovici nizbrdice. Hanson zaustavi zapanjena konja uz Walta.

— Tražim vas, šerife... u Franklinu velika... pljačka zlata — zadihano će i žurno Hanson.

Potom mu, kad se ispuhao, ispričavi jedu što se sve dogodilo u Franklinu otkako je Walt izjahao u potragu za ubojicom Lelandu Thomasa.

— Kojim su smjerom udarili?

— Prema Bent Forku.

— I kažete, ubili su Yanceyja? — upita ga Walt i pogladi se po bradi, zamišljen.

— Sigurno ga je Pitts ustrijelio — dometne Hanson.

— A zar Pitts nije vaš prijatelj? — upita ga Walt i pogleda iskosa u njega.

— Pitts nikada nije bio moj prijatelj. Mrzim ljude koji muče žene kao taoce da bi sačuvali glavu... i one koji ubijaju predstavnike zakona. Po svemu sudeći, to je zamisao onoga kockara Newcastlea. Uostalom, cijelo to društvo: Summers i onaj odurni Meksikanac... ogavno — izusti Hanson s prezirom i navuče rukavice. — Zapravo, Pitts me je samo učio pucati iz revolvra i tu je naše prijateljstvo počelo i završilo.

— Hajdemo! — pozva ga Walt koji nije želio više gubiti vremena.

Udarili su nizbrdicom, strmom stazom koja je najkraćim putem vodila prema Franklinu.

Čim su stigli u Franklin, odjahali su do konjušnice. Walt je sjahao i pred štalom ugledao nekoliko natovarenih konja, spremnih za polazak. Waggoner nije dangubio, pomisli Walt.

Ušao je u štalalj koji je bio pun ljudi. Pozdravio ih je i pristupio Waggoneru.

— Lew, daj mi najboljeg konja kojega imaš u štali, moj je kulaš mrtav umoran — zamolio je Waggonera, a potom se okrenuo ostalima: — Ljudi, molim vas da me poslušate — obratio im se. — Treba mi sedmorica dobrih i odvažnih jahača za potjeru. Sa mnom idu Waggoner, Packer, Hiliard, Hanson i moj brat Tom. Packer, molim vas, odaberite još dvojicu ljudi koji su voljni slušati moje naredbe i dobro poznaju ovaj kraj.

Kad mu je Waggoner doveo najboljeg konja kojega je imao u štali, pastuha morganske pasmine, Waltove oči zasjaše.

— Hvala ti, Lew — rekao mu je kratko, a onda brzo dometnuo: — Molim te, ponesi dovoljno zobi i soli. Ako nas snijeg zamete, dobro će nam doći zalihe, jer bi potjera mogla potrajati i nekoliko dana. — Zašutio je na trenutak, a potom upita Waggonera: — A gdje je moj brat Tom?

— U hotelu. Užasno se uzrujao kad je čuo da su razbojnici oteli Marie.

Ušavši u hotel, ugledao je Toma, zajedno s Olom Lee, uz ozlijeđenoga Henryja kojega je Newcastle udario svom snagom drškom revolvera po glavi prije nego što je pobjegao iz hotela s ukradenim zlatom.

— Pobogu, gdje si bio dosad? Kada krećemo za njima? — obasuo ga je Tom pitanjima čim ga je spazio.

— Odmah, Tom. A kako je Henry? — upita Walt.

— Neće umrijeti, premda se još loše osjeća.

— Onda odmah osedlaj svog konja. Ola Lee može i sama njegovati Henryja dok se mi vratimo — odvrati mu Walt.

Kad je Walt izašao na trijem hotela, šestorica ljudi na konjima već su ga čekali da krenu zajedno s njim u potjeru za razbojnicima.

— Šerife! — pozvao ga je sudac Fremont prije nego što je uzjahao. — Ne zaboravite da ne smijete nesmotreno ubijati, ali ako netko već mora poginuti, neka to budu kršitelji zakona, a ne čestiti ljudi.

— Razumijem. Za nas su sada najvažniji životi zarobljenih djevojaka — odvrati mu Walt.

Uto je dojahao i Tom i pridružio se skupini; teška puška ležala mu je preko sedla. Walt se malko pridigao u sedlu, uprijevši se o stremene, te napola okrenuo prema ljudima potjernog odreda.

— Sve vas imenujem svojim pomoćnicima. Naprijed! — podviknuo im je.

Pošli su cestom uz obalu potoka koji je vijugao dolinom, slijedeći tragove razbojnika i njihovih talaca. Walt je jahao na čelu odreda i držao postojan korak. Bojao se već sada os-

vete koja bi mogla zaslijeptiti njegove ljude, ali i lakomosti za nagradom koja bi im mogla pomutiti razbor. Postupati s njima od prvog časa mora, da bi sebi poslije uštedio nepotrebne neugodnosti i sukobe.

IX

Pitts zaustavi zadihana konja da se odmori uz potok i zagleda se visoko u Gooseneck Pass. Djevojke su cvokotale na studenu vjetru što se strmoglavo rušio s visoka prijevoja i brijao im lica, promrzle usne, nos i uši. Snijeg, što je tu napadao prošlog tjedna, bio je sve dublji i dublji što su se više uspinjali, pa su njihovi konji u njemu ostavljali duboke tragove.

Pitts znalačkim okom promotri tmurno nebo, pa dobaci Newcastleu:

— Harry, uskoro će opet zasnježiti.

Kockar se okrene malko prema Pittsu, ali ostade i dalje pogrbljen u sedlu.

— Miriše na snijeg. Ovaj nas put prati prava sreća. Svježi će snijeg pokriti naše tragove što će zadržati potjeru.

Pitts okrenu glavu i zagleda se nertemice u svog prijatelja.

— Nemaš ti pojma što to znači. Moramo se negdje skloniti.

— Što misliš o Brownovoj jazbini? — upita ga Harry Newcastle i naceri mu se.

— Može — odgovori mu Pitts i zagleda se u gorske visove. — Čak da se i prebacimo preko prijelaza Gooseneck, još nam predstoji dug put na sjever, ravno kroz mećavu i snijeg.

Harry strese glavom. Po njoj su mu se motale samo misli na zlato, pa nije imao vremena da još misli o vremen-
skim nepogodama. Pitts je pak mislio da nema toga zlata na ovom svijetu zbog kojega bi izvrnuo pogibelji glavu. Bude li im zlato odveć usporavalo napredovanje, ostavit će ga neka se ostali brinu za nj. A kad se vrijeme popravi, on se uvijek može po njega vratiti. Njih više neće biti među živima da bi mu mogli osporiti pravo na

n). Letimično pogleda u djevojke. Bile su umorne i prozeble, a tek su se počeli uspinjati. Zar će i njih ostaviti da se tu smrznū? Morat će o tome još razmisliti.

Summers nije skidao oka s djevojkā dok su mu zjenice zlokobno sijevale, a pri tome je neprestance oblizivao usne i gladio se po bradi.

— Još ću se morati zbog njih s njime pograbitī — prošapće Pitts sam sebi, što mu ne bi bilo ni krivo.

Torrez je tiho stajao uz svog konja i promatrao kako Summers očima guta djevojke. Zamijetio je da bi crnokosa zadržtala svaki put kad bi joj se oči susrele sa Summersovima, a on joj se pri tome nasmiješio. Ali je opazio i to da Pitts pozornō motri na Summersa svojim blijedim i hladnim očima, pa mu se lice namah uozbiljilo. Nije se želio sukobiti s tim hladnokrvnim revolverašem, ali je predosjećao da će se Pitts i Summers uskoro pograbitī. Ta ga je pomisao za tren zbunila. A što će on kada do toga dođe? Summers je, unatoč svim svojim manama, njegov prijatelj.

— o —

Dva sata poslije razbojnika na isto mjesto uz potok stigla je i potjera. Walt Venable sjaha i zagleda se u duboke tragove u snijegu. Ovdje su se odmarali, pomislio je. Zacijelo još nisu počeli zlostavljati djevojke. Ali će uskoro doći vrijeme i za to. Zgledao se u srebrnkasti potok, gore prema prijelazu Gooseneck, pokušavajući da se dosjeti što zna o tom kraju.

— Lew, što je s druge strane prijevoja? — upita staroga Waggonera koji je dobro poznao te krajeve.

— Goli krš. Zacijelo namjeravaju skrenuti na sjever do Brownove jazbine kad se jednom prebace preko prijevoja — reče Lew Waggoner, pa gurne šešir na potiljak i dometne: — Naime, znaju da ih do tamo ne moženo slijediti.

— Teško prohodna vrlet?

— Teško prohodna vrlet, i to — ponovi Lew i doda: — Koja vrvi razbojnicima svake vrste, Walt. Odande se nikad više ne bismo vratili.

Uto su Si Hiliard i Paul Packer dojahali do njih.

— Zašto smo stali? — ljutito ga upita Packer.

— Moramo odmoriti konje — odgovori mu Walt mirnim glasom i desnom rukom pogladi kundak spenseriće.

— Do vraga i konji, moramo požuti ako hoćemo da ih uhvatimo! — prigovori mu Packer.

— Ne zaboravite da ja ovdje zapovijedam — upozori ga Walt uperivši u njega strog i mrk pogled.

— Onda na posao, što čekate?

— Odmaramo konje — ponovi mu Walt kroz zube. — A vi, ako ne zavežete, zavežete, poslat ću vas natrag kući!

— Paul, slušaj što ti čovjek kaže — progundā Si Hiliard držeći svoje goleme ruke na obliku sedla.

Packer zaustavi da mu nešto odbrusi, ali se u isti čas predomislio kad je vidio izraz Waltova lica. Čvrsto je stisnuo usne jer se uplašio da bi ga šerif mogao doista otjerati natrag kući. Zabo je oči u Walta, a duboko u njemu kipjela je srdžba na toga novog šerifa koji se pred njim pravio važan. Zar je već zaboravio tko mu je osigurao to mjesto i tko mu ga može oduzeti bude li drzak?

Poslije dvadesetak minuta Walt ponovo uzjaha i potjera krene za tragovima.

Walt, osjećajući kako se konj s naporom uspinje uzbrdicom, baci pogled prema gorovitom vrhuncu. Zima vječno vlada u tim visinama, pomislio je. Ali još ih je ljuća zima čekala tamo gore. Vidjelo se to po snijegu koji je obavijao vrh timora. I uskoro, po mirisu zraka, mrazna i čista, zima kao da im je dolazila sve bliže u susret.

— o —

Jenny je jahala uz Marie, osjećajući da im je Summers neprestance za petama. Summersu se po očima vidjelo da je čudak, mislila je. Strah joj je sve jaće potiskivao nadu da će Walt Venable i njezin brat Si stići da ih spase prije nego što bude sve prekasno. Čula je već ona kako Summers zlostavlja žene.

Jahali su kroz šumarak crnogorice. Jenny se sagnula da je ne dohvati duga niska grana bora. Mraz i inje okitilo je krošnje borova i jela.

Sumaglica se spuštala sve više oko njih. William Pitts podigne glavu i okrene lice prema bljedom suncu. Čudnovato, pomislio je, kako sunce polagano gasne, tamni. Studena ga sumaglica udari po obrazima kao ubod sitnih iglica.

Gusti snijeg počeo je uskoro padati. Vjetar je za trenutak utihnuo. Obavila ih je duboka tišina od koje se Pitts naježio više nego od studeni. Velike, guste pahulje potpuno su zastrle sunce. Dah im se pretvarao u paru i vjetar ih je počeo ponovo šibati u lice.

— Summers! — pozva Pitts škrbava razbojnika i nabije šešir što je niže mogao na čelo dok je gledao kako Summers jaše uz djevojke. — Koliko još ima do kolibe?

— Oko jedan sat jahanja — vikne mu Summers.

Jedan sat! Pitts će biti presretan stignu li do kolibe za jedan sat. Potjera im je već zacijelo na tragu. Gorko se osmjehnuo kad mu je palo na pamet kako bi to bio čudan hir sudbine da Walt Venable umre zameten u snijegu, smrznut prije nego što se njemu ukaže prilika da ga ubije. Ne, to nije moguće, jer Pitts je bio siguran da će Walt Venable poginuti od njegove, Pittsove ruke.

Odmarali su se neko vrijeme pod krošnjom visoka i široka bora. Visoko je stablo pucketalo i stenjalo pod težinom snijega koji je u nanosima padao s njegovih grana.

Jenny je opazila očaj i zdvojnost u očima Marie i stisnula se uz nju, čvrsto joj stegnuvši ruku.

— Spasit će nas, ne brini. Samo što nisu stigli, vidjet ćeš, ne očajavaj. Vjeruj mi, Marie, sve će se dobro svršiti — tješila je Jenny i nju i sebe.

Marie joj je samo nijemo kimnula i pokušala joj se nasmiješiti. Sat-dva mnogo je vremena koje je za njih moglo značiti spas ili... smrt u najogavnijim mukama.

Summers dojaha do njih i nacerivši im se svojim škrbavim zubima, upita ih:

— A kako se osjećaju mlade žene?

Okrenule su glavu na drugu stranu samo da ga ne moraju gledati, ali se

on nagnuo i unio im se u lice, neprestance naceren.

— Pravite se važne, a? Ne morate vi mene gledati, ali već ćete ogladnjeti i ožednjeti, pa više nećete biti tako oholi. Pričekajte samo dok stignemo u kolibu — zaprijetio im je Summers.

Pitts ga je pozorno promatrao trljajući ruke u debelim rukavicama. Možda bi trebalo da ih skine da mu kretnje budu brže.

Torrez je pozorno promatrao i Summersa i Pittsa, a oči su mu se suzile u tanak prerez. Nosnice su mu se širile kao da su nanjušile neposrednu opasnost, dok je rukom milovao držak revolvera.

— o —

Potjera se zaustavila pod strmom stijenom uz potok i promatrala kako gust i debeo snijeg pada i zameće tragove razbojničke družine. Studen je nesmiljeno pritisla, a vjetar nikako da popusti. Waggoneru je napokon uspjelo da nekako zapali vatru iza nekog oborenog debela, skupivši nešto suha lišća i grančica.

— Moramo se ugrijati, inače ćemo se smrznuti — neprekidno je ponavljao stari Waggoner. — Jedino tako čovjek može preživjeti u ovom kraju.

Netom je vatra zaplamsala, svi su se natiskali oko nje da se ugriju.

— Snijeg je pokrio njihove tragove. Misliš li da ćemo ih moći pronaći u ovoj mećavi? — upita Walt starog Waggonera i zagleda se prema gorskom bilu.

— Sad nam tragovi više i ne trebaju. U ovoj mećavi oni se mogu skloniti samo na jedno mjesto: u staru kolibu gore u brdima, odmah s druge strane prijevoja. Nekada je ta koliba pripadala nekome starcu gorštaku koji nije podnosio ljude iz grada. Umro je prije nekoliko godina. Upoznao sam ga jednom u Bent Forku kamo je išao da kupi puščana praha i soli. I ja sam jednom bio gore. Otišao sam da vidim što je s njim jer se dugo nije pojavljivao dolje u gradu. Pokopao sam ga. Tamo ćemo mi njih naći, u toj kolibi. Čekat će dok se vrijeme popravi da bi mogli poći dalje do Brownove jazbine.

— Koliko još ima do kolibe?

Waggoner natoči kavu u lončić i pruži ga Waltu, pa onda reče:

— Dva sata hoda, možda i tri. Ova naš mečava može malo dulje zadržati.

— o —

Summers utjera djevojke u kolibu. Pitts je ušao odmah za njima, dok su Torrez i Newcastle zavezivali konje u šupi iza kolibe.

Koliba je bila malena; u njoj slupan stol i ležaj u kutu.

Summers je posjeo djevojke u kutu na ležaj i odman naložio vatru drvima koje je našao uz ognjište.

Jenny se stegnulo grlo od straha i tjeskobe, dok se inje što se naskupilo na njezinim dugim trepavicama topilo u svjetlucave kapljice. Na raspucanim usnama Marie zacrvenjela se kap krvi, na mjestu gdje je zubima zagrizla usnu od straha i strepnje.

Pitts je raskopčao ogrtač i skinuo rukavice. Ispružio je promrzle prste prema vatri postavivši se tako da je istodobno mogao držati na oku Summersa i vrata kolibe.

Za koji trenutak ušli su u kolibu Torrez i Newcastle i odmah prišli vatri na ognjištu.

— Skuhajte kavu — naložio je Newcastle. — Hej, čujete li me, djevojke! Skuhajte nam nešto toplo za jelo. Hrana je u vreći pokraj vrata.

Marie je trenutak oklijevala, ali je Jenny odmah skočila do vreće. Donijela je slanine i kave. Skinula je staru i zapečenu tavu s police iznad ognjišta i stavila slaninu na vatru da se isprži. Uto joj je prišla i Marie da joj pomogne.

Pitts je pogledom slijedio Harryja opazivši da mu se oči neobično sjaje. Do tog trenutka Harryju je sve išlo po planu. U svojoj mašti on je već živio kao bogat čovjek. Pitts se pitao koliko li će mu trebati vremena da potroši sav taj novac; već u prvu igru pokera uložiti će sav svoj imetak. Newcastle je bio strastveni kartaš. I kartao je prilično dobro i uglavnom pobjeđivao sve dok se ne bi namjerio na nekoga tko je bio bolji od njega, što je bilo neizbježno. Onda bi ostao gol i bos i proklinjao bi svoju zlu sreću. Bila je to ljudska slabost za koju Pitts nije imao ni najmanje razumijevanja.

Odjednom u prostoriji odjekne Summersova kletva, a potom pljuska i zveket noža na podu. Summers iskesi zube i uhvati se rukom za obraz.

— Ti si mi, curo, nešto goropadna — rekao je Summers zajedljivo uljudno.

Ruka mu je bila krvava.

— Ne približujte mi se! — zasiktala je Jenny na njega. — Jer ću vas zaklati!

— Trljala je rukom obraz po kojemu ju je Summers pljusnuo.

— I hoćeš, kakva si — nacerio joj se Summers, pa ponovio: — I hoćeš. — Obliza usne i pogleda u ostale muškarce u sobi, pa reče: — Da vas nešto upitam. A što ćemo s ovim djevojkama?

— Pogledao je u Torreza i tim ga je pogledom upozorio da bude spreman na sve.

Pitts strgne ogrtač s ramena i pusti ga da padne na pod. Oprezno je položio ruku na opasač, točno iznad drška revolvera.

— Je li, a što ti hoćeš? — upita ga Harry tobože znatiželjno, kao da ne zna što Summers zapravo hoće.

Pogledao je najprije u Summersa, a potom u Torreza. Odjednom shvati što se zapravo oko njega zbiva.

Marie se ukočila u smrtnom strahu i pripila leđima uza zid, a Jenney se polagano povukla i stala uz nju. Smrtni strah zrcalio je u očima djevojaka, a usta su im se osušila.

— Hoću jednu djevojku — glasno i jasno odgovorio mu je Summers. — I to ovu! — reče i pokaže prstom na Jenny.

— A drugu ću podijeliti s nekim od vas.

— Mi smo se dogovorili da ih nećemo dirati — podsjeti ga Newcastle i proguta gvalu što mu se skupila u grlu, a jabučica mu poskoči.

Summers se naceri i iskesi škrbave i žute zube.

— Plan se malo izmijenio. Potraje li snijeg i zima, ostat ćemo ovdje dulje nego što smo planirali, a ja ne želim da se dosađujem — odvrati mu Summers, a njegove žive oči upiljile su se u nepomičnoga Pittsa koji je stajao u kutu sobe.

Torrezove su se zjenice suzile dok je motrio Pittsa. Na Newcastlea se

uopće nije osvrtao; za njih je on bio deveta rupa na svirali.

— Ja mislim isto što i Summers — izjavi Torrez s rukom uz revolver.

Morao je podržati svoga prijatelja... ništa drugo nije mu preostalo. Promatrao je Pittsa sa strahom u očima. Soba je zaudarala na smrt.

Polagano, tresući glavom kao da ništa ne shvaća, Newcastle se povuče uza zid.

— Ne, nemojte, ja vam to zabranjujem — zavapio je Newcastle dok mu se ruka grčila uz drzak revolvera.

— Nemojte ni pokušati da nam se suprostavite, señor — opomenuo ga je Torrez s rukom na revolveru i ustuknuo korak prema vratima držeći Pittsa na oku.

Newcastleu se steglo grlo. Cijelo mu se tijelo grčilo i mahnulo je rukom prema djevojkama.

— Dobro — zastenjao je. — Zar da se zbog njih poubijamo? Nema smisla!

Stao je u kut s desne strane Pittsa. Znojio se i tresao, bio je izvan sebe od straha.

Pitts je nepomično stajao na svom mjestu i odmjeravao razmak između sebe i svojih protivnika, smiješeći se odsutno, a njegove su oči gotovo izgubile boju i izgledale su potpuno blijede.

— Summers, želio bih da se pridružiš mom bratu — rekao je vrlo učtivo Pitts.

— A? — blentavo zažmirka Summers. Što to trabunja taj Pitts?

— On je sad u paklu — tiho doda Pitts, a njegova se nježna desna ruka trgne kao guja.

Torrez poskoči prema vratima posegnuвши za revolverom.

Summers se skupio, osupnut iznenadnim napadajem, te pokušao povući kolt.

Pitts osjeti kako mu se revolver trza i ruci i opazi kako se tamna mrlja razlijeva po Summersovim prsima. Napeo je ponovo otonac i skočio u stranu. Zrno mu je rasparalo rukav košulje kad je Torrez na njega zapucao. Pitts se okrene, ispali metak u Meksikanca, a onda se ponovo okomi na Summersa. Torrez pade preko praga i hroptavo zakašlja.

Summers se izvalio preko stola, pokušavajući da se nekako uspravi. Izvukao je revolver, ali mu je vid bio pomućen. Pitts nanišani i pogodi ga. Summers se zavrta na peti, posrne na klecavim koljenima, skljojka se preko stola i prevrne ga.

Pitts hladnokrvno svrne pogled na njega, a potom potrči kroz vrata za Torrezom. Krvavi tragovi doveli su ga iza kolibe do šupe u kojoj su bili privezani konji. Čuo je samo sablasno zavijanje vjetra i znao je da je stigao prekasno. Meksikanac je pobjegao na svom konju.

Newcastle uzdahne i obriše hladan znoj što mu se skupio na čelu, te pogleda u Summersovo nepomično tijelo. Dvije su se djevojke skutrile u kutu na ležaju i tresle se od straha.

Vrativši se u kolibu, Pitts zalupi glasno vratima za sobom.

— Torrez je pobjegao, ali neće daleko. Teško je ranjen, u trbuh, čini mi se — bilo je sve što im je rekao.

Newcastle se zablenuo u njega očima punim straha. Što ako Pitts odluči da i njega ustrijeli i uzme mu zlato? Jer, sad se zlato dijelilo samo na dva dijela.

Pitts se okrene prema Newcastleu i reče strogim glasom:

— Slušaj, čim nešto založimo, put pod noge. Djevojke ćemo ostaviti ovdje u kolibi, to će potjeru zadržati neko vrijeme. Sutra ujutro smo u usputnoj postaji na pruži kočije iz Denvera. Odanle ću lako naći put do Brownove jazbine.

— Dobro, dobro, kako ti kažeš — odgovori mu pokorno Harry i malko zaškilji kao da je htio sakriti misli dok je gledao u Pittsa.

X

Torrez izjaha iz gusta šumarka na istinu, lomeći granje drveća i njišući se pijano u sedlu. Walt zaustavi konja i zagleda se u njega. Zbog hladnoće je spremio kolt u njedra pod ogrtač da ga ugrije toplinom svog tijela, kako ne bi zatajio u odsudnom trenutku.

Hitro ga je izvukao iz njedara i skočio sa sedla u snijeg s uperenim revolverom.

Torrez zatrese glavom kako bi razbio pomućen vid.

— Stoj! — poviče Walt glasno da bi nadglasao zavijanje vjetra.

Meksikanac povuče uzde i uze se opipavati po boku. Konj se naglo trgnuo i zbacio ga iz sedla. Pao je u dubok namet snijega, no nekako mu je uspjelo izvući revolver iz navlake i napeti otonac.

Walt duboko udahne, nacilja i potegne obarač. Kolt se trgne i Torrez se stropošta u snijeg. Dospio je još u smrtnom grču potegnuti obarač i zapucati ravno u nebo. Waltovo ga je zrno pogodilo u desno rame i on ispusti revolver koji utone u snijeg.

Walt oprezno krene kroz dubok snijeg prema mjestu gdje je pao Torrez. Nagnuo se nad Meksikancem i taknuo ga prstom u rame. Pistolero je teško disao, hroptao i krvario. Zakolutao je očima, nemoćan da uperi pogled u Walta.

— Tko ste vi? Tko ste vi? — tiho je ponavljao.

— Ja sam okružni šerif. Gdje su ostali? Jesu li djevojke žive i zdrave? — sipao je Walt pitanja držeći Meksikanca za ovratnik i tresući njime pri svakom pitanju.

— Ne, ne... ti si mrtav, mrtav. Ubio sam te u Velikom kanjonu. Mrtav... — ponavljao je Meksikanac, a usta su mu se pjenila.

— Hombre! — rekao je Walt, uzeo Meksikančevu glavu među dlanove, podigao je i zagledao mu se u oči. — Ja sam Venable, okružni šerif. Gdje su djevojke? Govori, čovječe!

— Upitajte ga i gdje je zlato — podsjeti ga jedan od rudara kad se cijela potjera okupila oko Walta i smrtno ranjenog Meksikanca.

Torrez odjednom prasne u hroptav smijeh, zablenuvši se u utvare koje su mu mučile dušu u njegovim smrtnim časovima. Zakolutao je očima i izvrnuo bjeloočnice, pa promućao:

— I ti...

Zakrkljao je i umro.

Walt se polagano uspravio, gledajući netremice u furtvoga Meksikanca.

— Još malo, pa ćemo ih imati. Sigurno smo im vrlo blizu — rekao je i podigao glavu. — Već je bio gadno ranjen kad je stigao ovamo. Sigurno su se grdno pograbili.

— Možda su i djevojke ranjene! — prošapta Tom, a lice mu se napne i ramena pogrbe.

— Hoćemo li ga objesiti? — promrši netko iz potjere.

Walt stresse glavom. Mrzio je okrutnost.

— Nemamo vremena. Na konje! — oštro im je naredio.

— o —

Harry Newcastle je pomno motrio svaku Pittsovu kretnju dok je Pitts srkao vruću kavu. Osjećao je kako mu strah čami u utrobi i spopada ga mučnina, pa se bojao da ne povрати sve što je bio pojeo i popio. Ne, on to nije tako isplanirao. Ovo što se dogodilo bila je prava ludost! Moraju povesti djevojke sa sobom kao taoce... barem jednu! Što ako ih stigne potjera, a oni nemaju sa sobom ni dovoljno metaka da im se odupru.

Ne, nije imalo nikakva smisla da razborito razgovara s Pittsom. Pitts ga neće htjeti saslušati i djevojke će tako ostaviti ovdje u kolibi. Prokleti Pitts i njegova umišljenost da je uljudan! Sve njegove vrline revolveraša — jaki živci, hladnokrvnost, hitre ruke — što mu je to vrijedilo kad je sve moralo biti onako kako Pitts sebi umisli u svojoj mušićavoj glavi. Ali je Harry znao da se u Pittsa može pouzdati, da mu može bez bojazni povjeriti život i zlato, što nije mogao povjeriti ni Summersu ni Torrezu, jer bi ga oni ubili prvom prilikom bez milosti. Pitts je sebe smatrao otmjenim i stoga se čovjek mogao u njega pouzdati. Ali ovo je sada prevršilo svaku mjeru!

Pitts je spustio prazan lončić na stol i pograbbio rukavice.

— Idemo! — naredio je Newcastleu.

Odjednom se ukipio, napeto osluškujući. Iz daljine su odjekivali pucnji. Djevojke su se uspravile na ležaju gdje su sjedile. Jenny dobaci brzi smijehak Marie, a ova se jedva primjetno osmjehnula.

— Torrez se nije izvukao — zaključio je Pitts osmjehnuvši se samozadovoljno.

no, pa se okrenuo prema Harryju i požurio ga: — Brzo, nemamo više mnogo vremena. Ne zaboravi ugrijati žvaleb prije nego što osedlaš konje.

Pričekao je da Harry izađe iz kolibe, a onda se obratio djevojkama;

— Ostanite ovdje i ne izlazite. Potjera tek što nije stigla. — Zašutio je, pogladio revolver i nadovezao gledajući u Marie: — Pozdravite brata i kažite mu da jedva čekam kad ćemo se ponovo vidjeti.

Klimnuo je u znak pozdrava i izašao. Zastao je na tren na pragu kolibe i zagledao se u pahuljice snijega što su lepršale zrakom. Harry prođe mimo njega i vrati se u kolibu da ugrije žvaleb na vatri. Takve sitnice bile su od presudne važnosti u planinskim krajevima zimi.

Pitts pođe prema šupi gdje su ostavili konje i učini mu se da ga Jenny promatra kroz zamagljeno staklo prozora.

U kolibi se Jenny brzo odmaknula od prozora i sumnjičavim je očima pratila svaku kretnju Harryja Newcastlea. Zadihala se od uzbuđenja i odlučila je podvaliti kockaru. Newcastle je stajao uz ognjište, držeći konjske žvaleb iznad vatre da ih utopli. Jenny je pogledala u revolver koji je visio o Harryjevu boku u navlaci zašivenoga dna, što je maloprije i privuklo njezinu pažnju. Prišla je stolu i uzela vrč s vodom. Prišla je kradom od Newcastlea i nalila mu vode u navlaku s revolverom. Potom je brzo prinesla vrč ustima i nagnula ga kao da iz njega pije vodu. Osjetivši da mu se Jenny preblizu primaknula, Newcastle se naglo okrenuo i mrko zapiljio u nju.

— Što hoćete? — otresao se na nju osorno.

— Ništa. Pijem vodu — odgovorila mu je šapatom.

Još trenutak ju je promatrao pozorno, a onda se okrenuo i izašao. Obišao je Summersovo tijelo koje je ležalo ukočenu u zapuhu snijega pred kolibom. Pitts ga je izvukao iz kolibe i bacio u snijeg jer mu se činilo neprikladno da ostavi mrtvaca u istoj sobi s djevojkama.

Harry je čekao da se Pitts popne u sedlo, Pitts izvadi revolver iz navlake

i stavi ga u njedra pod ogrtač da ga grije toplinom tijela. Nije se smio izložiti pogibelji da mu oružje zbog hladnoće zataji kad ga bude najviše trebao. Pljesnuo je konja po slabinama i izjahao u snijeg i mećavu osjećajući se napokon slobodan, prvi put otkako su povelj one djevojke sa sobom kao taoce.

Zaustavio je na tren konja i posegnuo za uzdama tovarnih konja.

— Bolje pusti meni da ih ja vodim. Nisi ti za to. Ti si dobar kartaš, ali loš konjovodac — reče Pitts i ponovo se zaputi kroz snježnu mećavu.

Vjetar ga je šibao u lice i on ga zakloni nabivši šešir na oči.

Harry je netremice motrio Pittsa koji je pred njim jahao. Zapiljio se u njegova leđa dok mu je revolver za pasom postajao sve teži i teži. Ništa lakše od toga, pomislio je. Jedan metak... samo jedan metak. A potom se može vratiti i povesti sa sobom jednu djevojku kao taoca. Ali odvažnost ga je najednom napustila. Osjećao se olupinom, a ne čovjekom.

Jahali su više od dva sata bez odmora. Vjetar je bivao sve jači i studeniji i šibao ih po licu. Inje se nahnatalo po njima i konjima, pa su izgledali sablasno kao utvare koje besciljno lutaju divljinom.

Pitts je pozorno slušao škripu sedla na konju iza sebe i motrio na uši svojega konja. Dah mu se pretvarao u paru i miješao se s dahom njegova konja. Spustio je glavu nisko na prsa da zaštiti lice od studeni.

Nigdje nisu vidjeli nikakva prepoznatljiva potukaza. Snijeg je sve zavio u djevičansku bjelinu, sve smrznuo, ostavivši im da samo po studenom vjetru odrede pravac svoga kretanja.

Pitts je već toliko promrzao da uopće više nije osjećao studeni. Razmišljao je o djevojci koju je volio, a koja ga je ostavila i udala se za drugoga. Htio je ubiti svog suparnika, ali nije imao hrabrosti da to učini, jer bi se tada morao ponovo suočiti sa svojom nevjernom djevojkom. I tako nije ubio ni njega, ni nju.

Sjetio se i jutra kad je u dvoboju revolverima prvi put poslije rata ubio čovjeka, nekog zelembača koji ga je

uvrijedio za kartaškim stolom. Došli su i sekundanti sa cilindrima na glavi. Odbrojili su razmak koracima i on se hitro okrenuo, nanišanio i zapucao. Mladić nije dospio ni da se pravo okrene, a već je pao pogođen zrnom iz njegova revolvera. Odmah je otputovao iz Memphisa, gdje se to dogodilo. Mladić je bio sin jedinac nekog uglednog mještanina i imao je mnogo prijatelja koji su ga htjeli osvetiti, a Pitts nije želio živjeti u sredini koja mu je bila mrska i koja ga nije prihvaćala.

Pogladio je konja po vratu, strugajući ledeno inje s njegove grive. Volio je svoga konja, tu dobru i razboritu životinju.

A Memphis je ostao za njim kao neugodna uspomena na mlade dane. Njegov je život otad pošao sasvim drugim tokom, tokom koji je on slijepo slijedio.

— o —

Djevojke su sjedile u tišini i čekale. Vjetar je sablasno zavijao oko kolibe i koža im se ježila od straha.

Jenny je nijemo piljila preda se, a Marie je nervozno grickala usne zubi-ma, skutrivši se u kutu, skrhana je-zom koja joj se ovila oko srca. Marie nije tako dugo živjela u ovim krajevima kao Jenny i nije se mogla tako brzo kao Jenny oporaviti.

— Zašto već jednom ne dođu? Što čekaju? — promrsila je Marie. — Newcastle i Pitts mogli bi se predomisliti i vratiti.

— Ne boj se, Marie. Moraš se malko strpjeti — sokolila ju je Jenny.

— Ona je sada bila sigurna da Walt više nije daleko i da će svakog časa banuti na vrata i spasiti ih. Moram je natjerati da misli na nešto drugo, odlučila je. Duboko je udahнула da bi primirila živce koji su joj bili na izmaku snaga.

— I Paul će doći s njima, vidjet ćeš, zajedno s mojim bratom i Waltom. Obradovat ćeš se kad ugledaš Walta, nadam se — reče Jenny i pogleda je ispod oka.

— Još kako! — odgovori joj Marie i nasmije se jetkim smijehom. Šutjela je neko vrijeme, gnječeći rupčić dugim prstima. — Znam, bila sam nepravedna prema Waltu. Shvatila sam svo-

ju pogrešku tek u trenutku kad sam pomislila da ću ovdje umrijeti. Da sam umrla, on nikada ne bi doznao da sam se pokajala. Mislio bi cijelog života da sam umrla ogorčena na njega. Kakav glup nesporazum, a sve zbog moga povrijeđenog ponosa. Ne mogu izraziti riječima sve što za njega osjećam.

I Jenny nije znala što da joj na to kaže.

— o —

Harry je očarano buljio u Pittsova leđa s kojih nije mogao skinuti očiju. Sjećao se Pittsa još iz rata; uvijek je ovako jahao: uspravno, u stavu neumorna ratnika.

Zlato je vabilo Harryja i pomutilo mu um. Trebalo je da ispali samo jedan metak i postat će vrlo imućan čovjek. Nije se plašio Pittsa dok mu je Pitts bio okrenut leđima. Ali zašto je Pitts imao u njega neograničeno povjerenje? Zar stoga što su bili ratni drugovi? Zato što su zajedno radili u Teksasu?

Svejedno, zlato mora pripasti samo njemu. Nije li to bila njegova zamisao da ga opljačkaju?

Polagano je povukao revolver, obuzet neodoljivom željom da zapuca u ta leđa što su se pred njim uvijala u odmjerenom ritmu konjskih koraka. Zapiljio se u njih očaran i povukao otonac revolvera. Ali se otonac nije ni za milimetar pomaknuo. Zaglavio se. Pritisnuo je palcem jače u otonac, ali uzalud. Osjetio je kako mu panika koči udove i pritišće utrobu.

Stresao je glavom, zaprepašten i prestrašen. Zašto se to baš sada dogodilo?

Pitts potegne uzde i zaustavi konja. Harry se ukoči od straha, kao gromom ošinut. Samo da Pitts ne okrene glavu i ne ugleda ga s revolverom u ruci, revolverom koji više nije pucao.

Pomislio je da dohvati pušku. Grčevitim je kretnjama brzo spremio revolver natrag u navlaku i posegnuo rukom za puškom u navlaci sedla.

Pitts je čuo kada je iza njega u zimskoj tišini sablasno škljocnuo otonac na pušci. Potegnua je uzde udesno, zario ostruge u trbuh konja, te istodobno posegnua u njedra za revolverom.

Izvukao je revolver, ali mu se konj od naglog okretaja okliznuo na ledu i posrnuo. Pitts je opazio kako Harry upire pušku o rame i nakostriješi se od jezovita straha. Revolver kao da je zapucao sam od sebe i zrno je izbilo pušku iz Harryjevih ruku, udarivši ga u lice.

Konj se uspravi i Pitts se namjesti u sedlu. Zapijli se mrko u Harryja kroz guste lepršave pahuljice snijega. I Harry se u njega zablenuo u snježnoj tišini. Samo je jednom zažmirkao i rukom obrisao krv iz posjekotine na obrazu gdje ga je udario kundak puške.

— William? — izusti Harry u grobnoj tišini koja je oko njih zavlada-la, glasom koji je podrhtavao od smrtna straha. — William, ubit ćeš me, zar ne?

Pitts ga pogleda u oči, a studen mu prostruji tijelom i ruka mu malko zadrhti prvi put u životu. Pa to je Harry! Njegov stari ratni drug Harry! Kako da ustrijeli svog starog i jedinog prijatelja?

Harry, njegov stari drug iz rata, iz Teksasa, iz Franklina... pa ipak, taj isti Harry htio ga je mučki ubiti kao šugava psa. Ne, to mu ne može oprostiti. Pitts se uspravi i zagleda ravno u oči Harryju koji nije očekivao ni oprostaja ni samilosti.

Pitts podigne ruku. Prostrijelio je Harryjeva konja ravno među oči. Životinja se teško izvalila u snijeg. Harry spretno i hitro izvuče noge iz stremena i otkotrija se po snijegu. Ustao je, stisnutih šaka, te se zagledao u Pittsa, čekajući...

— Zbogom Harry — dobaci mu Pitts i okrene konja.

Nije se ni jednom osvrnuo za sobom. Poveo je tovarne konje sa zlatom i ostavio Harryja Newcastlea samoga u vrtoglavoj snježnoj mećavi.

— o —

Potjera se zaustavila u boriku neda-leko od kolibe.

— Ja ću sam poći do kolibe, a vi me ovdje čekajte.

Prišuljat ću joj se sa stražnje strane. Kad začujete pucnjavu, priskoćite mi u pomoć. Jeste li ne razumjeli? — upita ih Walt.

— Kad začujemo pucnjavu, ti ćeš već biti mrtav — odbrusi mu Waggoner.

— Samo tako možemo doznati što su naumili razbojnici — odgovori mu Walt.

Spustio se niz blagu padinu i kad je mislio da je došao točno iza kolibe, udari uzbrdicom. Koliba se najednom pojavi pred njim. Prišuljao se do šupe u dvorištu. Šupa je bila prazna.

Oprezno je sjahao. Noge su mu se ukočile od duga jahanja i koljeno ga je opet boljelo. Ostavio je konja u šupi i s puškom u ruci oprežno je provirio iza ugla kolibe. Zaprepastio se. Gledao je ravno u mrtvog i ukočenog Carla Summersa.

Izašao je iza ugla kolibe, siguran da su razbojnici pobjegli. Ali gdje su djevojke?

Udario je kundakom puške po vratima i ona se uz tresak širom otvoriše.

Ugledao je Marie i Jenny. Skočile su s ležaja na kojem su sjedile čim su ga ugledale. Marie krikne:

— Walt!

Poletjela mu je u zagrljaj. Prišla mu je i Jenny. Jednom je rukom brisala suze radosnice, a drugom ga je uhvatila za nadlakticu i rekla:

— Zнала sam da ćeš doći, da ćeš nas spasiti.

Walta je toliko skrhao osjećaj olakšanja i sreće da nije znao što da im kaže. Izašao je pred kolibu i mahnuo ostalima iz potjere da dođu u kolibu. Čim se vratio, upitao je djevojke:

— A gdje su ostali?

— Summers je vani u snijegu, mrtav. Pitts ga je ustrijelio prije sat vremena, a potom su on i Newcastle odjahali i ostavili nas samo ovdje u kolibi. Pitts nam je rekao da si ti sigurno ubio Torreza kad je čuo pucnjavu — objasni mu Jenny.

— Jesu li rekli kamo idu?

— Ne, ni riječi — odgovori mu Jenny i strese glavom.

— Oh, Walt — javila se Marie koja više nije mogla šutjeti. — Pitts nas je spasio od Summersa i poručio ti da će se jednog dana vratiti da te ubije.

— Znam ja to vrlo dobro, samo ćo prije toga sakriti zlato na sigurno mjesto — odgovori im Walt koji je u dnu

srca ipak bio Pittsu zahvalan što mu je spasio sestru i djevojku od Summersova zlostavljanja.

Svi su nahrupili u kolibu da se ugriju i okrijepe. Tom je zagrlio Marie, a Packer je stajao uz njih sretan i nasmiješten. Marie se rasplakala od sreće. Uto je u kolibu banuo i Si Hiliard, pa potrčao k sestri Jenny i zagrlio je.

Walt je uživao u njihovoj sreći, a djevojke su imale i razloga da se raduju. Sve je moglo tužno i žalosno završiti. Onda je kimnuo Waggoneru i pozvao ga da izađe s njim pred kolibu.

— Što misliš, Lew, kamo su se zaputili Pitts i Newcastle? — upitao je starog i iskusnog lovca.

— Ja mislim da će oni ipak poći u Brownovu jazbinu — odgovori mu Waggoner, pa nastavi: — No, najprije se moraju spustiti u gradić u dolini, jedan sat daleko odavde. Tamo je usputna postaja gdje se zaustavljaju poštanske kočije i mijenjaju zapregu.

— Mogu li ja naći tu Brownovu jazbinu?

— Možeš, ako ti ja pokažem put do nje — lukavo će Lew Waggoner.

— Hvala, Lew. Ne znam što bih bez tebe.

Uto im priđe Hanson i reče sav nasmiješten:

— Šerife, ako nastavljate potjeru, želio bih poći s vama.

— Zašto? — upita ga sumnjičavi Waggoner.

— Ne zaboravite da sam ja novinar. Želio bih vidjeti kako ćete ih pohvatati, pa ću o tome napisati opširan izvještaj za svoje novine — odgovori im Hanson.

— Pa onda podite, ako vas to veseli — pristao je Walt.

Još je sumnjao u namjere Hansona i želio se uvjeriti govori li novinar istinu ili ih želi zaskočiti u odsudnom trenutku i pomoći svom prijatelju Pittsu.

Kad su Waggoner i Hanson izašli da pripreme konje za put, Walt stade pozorno promatrati držanje Paula Packera. Ne uhvate li razbojнике, Paul je propao čovjek. Ali Paul je želio Marie za ženu, a još je više želio svoje zlato.

Pogledao je Marie koja se veselo smiješila svom zaručniku. Možda se ipak varao što je sumnjao u Packera, jer da mu je više stalo do zlata nego

do Marie, tada bi prisilio potjeru da pođe s njim za razbojnicima, a ne bi ostao da je tješi.

Waggoner proviri kroz vrata i javi se Waltu:

— Sve je spremno za pokret, Walt.

Okrenuvši se da pođe, Walt se susedne oči u oči s Jenny. Umor, strah i tjeskoba ostavili su tragove na njezinu licu i bore su se usjekle oko njezinih zelenih očiju.

— Zar baš moraš poći za njima? — upitala ga je šapatom.

— Moram, Jenny — odgovorio joj je uz kiseo osmijeh.

— Čuvaj se, molim te — zamolila ga je zadihana, jer nije mogla sakriti strah koji joj se zrcalio u očima.

— Čuvat ću se, ne brini.

Zagledao se u njezine zelene oči i toga je trenutka bio siguran da se želi vratiti da bi ih usrećio. Zaklopio je oči na trenutak i jedva se prisilio da se od nje odvoji.

Waggoner i Hanson čekali su ga na konjima pred kolibom. Skočio je u sedlo dok su pahuljice snijega lepršale oko njih. Podboli su konje i nestali iza bijela zastora gustog snijega.

Jedino je Jenny dugo gledala za njima.

— o —

Snježni je vjetar nesmiljeno i neprekidno šibao Harryja po licu i očima. Noge su mu otežale od duga hoda i ukočile se od studeni; jedva ih je micao. Već je nekoliko sati klipsao kroz dubok snijeg, s noge na nogu, sve sporije i sporije, stenjući od muke, iscrpljenosti, zime i gladi.

Uhvatit ću ja već tebe, Pitts! Uhvatiti i osvetiti ti se! Kunem ti se grobom svoje majke! Kunem ti se! ponavljao je neprestance u sebi Harry Newcastle.

Više nije imao snage da hoda. Posrtao je i padao. Vukao se kroz snijeg na sve četiri.

A iza njega, tri sive sjene, duge i brze, šuljale su se za njim. Zadahtani, isplazili su jezike i iskesili oštre zube koji su se bjeljasali u pepeljastoj polusvjetlosti zimskog dana; tri mršava i izgladnjela vuka vrebala su plijen.

A snijeg je padao i padao, gust i debeo.

William Pitts je prenoćio u gajiću šuškvah jasika, u zavjetrini i zaklonjen od snijega. Naložio je malenu vatru, sjedio buljeći u nju i odmarao se. Zadrijemao je i napokon čvrsto usnuo. U snu ga je mučila mora. Snivao je ružan san i probudio se obliven hladnim znojem, a srce mu je užurbano lupalo.

Primaknuo se bliže vatri. Sjaj ognja ga je zaslijepio, što je za njega bilo vrlo opasno. No njemu su bili potrebni, nužno potrebni, toplina i odmor.

Kad je okrenuo glavu u stranu da mu se oči opet naviknu na tamu, počele su ga salijetati misli na Harryja.

— Što ti bi, Harry? — upitao je mrklu noć, a glas mu je sablasno odjeknuo kroz noćnu tišinu. Kako više nije mogao podnijeti gluhu osamu, ustao je, natovarivši bisage sa zlatom na tovarne konje i uzjahao vranca. Kad se udobno smjestio u sedlu, usmjerio je konje prema istoku.

Do opskrbne postaje poštanske kočije trebalo mu je još samo pola dana hoda, a kad tamo jednom stigne, moći će se na miru odmarati. Najest će se do grla domaće hrane i napiti dobrog starog viskija, te slušati vesele glasove ljudi oko sebe. Tamo ga više neće zaglušivati zavijanje studena vjetra samotnika ni pritisakivati osamljenost čovjeka koga grize savjest što je prepustio smrti najboljeg prijatelja.

— o —

Walt Venable se naslonio na drvo, zarivši pete čizama u snijeg. Stajao je blizu logorske vatre i uživao gledajući kako sitne iskrice veselo vrcaju u tamnoplavi suton. Snijeg je prestao padati i naoblaka se počela kidati, pa se nebeski svod tu i tamo zablijedio blagom večernjom svjetlosti. Osjećao se malen i beznačajan u beskrajnim širinama bijele, ledene divljine.

U toj tišini pod blijedim svodom svjetlucavih zvijezda progonile su ga misli na Pittsa... i na sutrašnji dan. Ne, nije on želio taj dvoboj s Pittsom, kojega se u srcu plašio i od kojega mu se ježila koža. Istina, gledao je

on već mnogo puta smrti u oči... ali te je uvijek na njemu ostavilo trag.

Waggoner ispruži ruke prema vatri da ugrije promrzle prste i promrmlja tiho, podigavši širom otvorene oči prema nebu:

— Baš divno grije!

— Nikad nisam ni sanjao da život u prirodi može biti tako ugodan — reče zamišljeno Hanson. Dane je provodio uglavnom u zadimljenim krčmama i vrevi ljudi u velikim gradovima, a sada se pred njim otvorio jedan posve drukčiji svijet, koji nije zaudarao na ustajali duhanski dim i vonj pijanaca ili znojem natopljenih igraćih karata.

Položi bradu na dlanove i zagleda se u vatru.

— Znadete — rekao je — Pitts se nikada neće htjeti predati bez borbe. Morat ćete se s njim boriti na život ili smrt.

Waggoner kimne.

— Znamo mi to vrlo dobro — rekao je i podjario crveni žar vatre kvrgavom granom.

Walt ih je slušao bez riječi. Borio se sa strahom, a leden mu je znoj orosio čelo. Znao je da sutrašnjica ipak ne može biti tako strašna kao što su bile crne zloslutne misli koje su ga te noći opsjedale. Ta će mu se noć tako duboko urezati u sjećanje da je nikada neće moći zaboraviti.

— o —

Pitts se lagano zibao u sedlu i uživao u tanahnoj svirci klavira koja mu je iz daljine dopirala do ušiju. Tovar ni su konji za njim poslušno klipsali. Vidio je snijeg uz zidove kuća koje su se uzdizale oko opskrbne usputne postaje poštanske kočije. Zaslijepljujuća blještavost jutarnjeg snijega koja se odbijala od površine bijelog snijega bola mu je oči. Zaškiljio je i pomno promotrio okoliš.

Najprije je pažljivo promotrio kuće, a potom se okrenuo i dugo stao motriti stazu iza sebe da vidi hoće li na njoj ugledati sitne žive crne točkice, što bi značilo da ga je potjera pronašla i da mu je za petama.

Tupa obamrlost uvukla mu se u udove s prvim zrakama jutarnjeg sunca i nikako nije mogao zaglušiti glas što

ga je akrušeno i samilosno zvao iz snježne mećave. Glas, koji kao da je dolazio iz njegovih snova, odzvanjao mu je u ušima sablasno zdvojno, gotovo vapijući. Slušao je i sanjao. Činilo mu se da vidi Harryja kako umire. Želio je pomoći Harryju, ali davno je već prošlo vrijeme za to.

Sad je ostao sam na svijetu.

Zapravo, o tome još nikad nije razmišljao. Svi su ga ostavili, otišli, svi oni koji su mu bili srcu prirasli; svi oni koji su mu nešto značili, napustili su ga, ostavili ga samoga.

Najprije je ostao bez oca, a zatim bez brata, na kraju bez Harryja... bez Harryja koji mu je jahao uz bok i s kojim je proživio najljepše i najbolje godine života.

Ostao mu je bio još samo taj Harry, od svih koje je znao i volio, od onoga dana u Južnoj Karolini kad je buknuo rat. Svi su drugi tada već bili mrtvi. Mrtvi i pokopani. A sad više nema ni Harryja, nestao je negdje u toj nesmiljenoj i bijeloj divljini i pustoši, gdje neprestance zavija okrutan studeni vjetar.

Otresao je inje s grive konja i zagledao se u mršava čovjeka u zimskom ogrtaču, koji je izašao na škripav, drven trijem malene kuće da istrese u snijeg vedro prljave, smeđe vode.

Mršavko je podigao pogled i kad ga je ugledao, zastao je osupnut. Počeo je čupave zaliske i podigao ruku nad zakrvavljene oči da ih zaštititi od bljeskava sunca.

— Opet imam priviđenja — promrm-ljao je sam sebi, očito začuđen što vidi jahača kako mu prilazi iz snježne pustoši.

Pitts zaustavi konja. Sjedio je nepomično u sedlu i zapiljio se u mršava čovjeka hladnim i blijedim očima.

— Gdje ovdje mogu nešto pojesti i popiti? — upitao ga je Pitts suhim, gotovo kreštavim glasom.

Mršavku poskoči adamova jabučica prije nego što je otvorio usta.

— Tamo — reče i pokaže palcem prema dugačkoj, niskoj kući uz postaju.

— Imaju li viskija?

— Aha, imaju viskija i dobru zabavljačicu — odgovori mršavko i pokušao se nasmijati.

— Ne trebaju meni nikakve zabavljačice — odbrusi mu Pitts i potjera konje prema niskoj i dugačkoj kući.

Sjahao je i zavezao konje za zamrznuto privezište ispred kuće. Pošto je opipao revolver u njedrima, da bi se uvjerio je li na svom mjestu, gurnuo je vrata i ušao.

Dvojica su muškaraca sjedila za stolom uz peć, a neki gojazan čovjek u prljavoj pregači posluživao je za šankom. Okrenuo je glavu da bolje pogleda došljaka. Potom se uspravio i upitao ga: — Izvolite?

— Čašu viskija.

— Prvo novac — osorno mu odgovori konobar.

Pittsu zatitra kiseo osmijeh oko usana. Imao je stotinu kilograma zlata u prahu u bisagama, a konobar misli da on nema novaca ni za čašu viskija. Opustio se malo. Bacio je dolar na šank, nehajno. Zgrabio je čašu i ispio viski.

— Konj mi je umoran, valjalo bi ga istimariti i dati mu zobi, a trebaju mi i dva svježa tovarna konja. Dobro ću vam platiti.

— Dobro — odvrati mu konobar, nabra čelo i poviče prema dnu prostori-je: — Charley!

Zašuškao je zastor obješen preko ulaza u susjednu sobu. Lottie Dixon ušla je u salun; kosa joj je bila razbarušena, a oči podbuhle od spavanja. Još je bila lijepa i privlačna, premda je izgledala nekako gruba i osorna.

— Charley će doći za koji čas — promrsila je i lijeno zijevnula.

Okrenula je glavu i spazila Pittsa. Zagledala se u njega, a lice joj se smrknulo.

— Gdje je Harry? — bilo je prvo što je upitala Pittsa ispod glasa.

Pitts se naslonio laktom na šank. Njegov jedva primjetan smiješak zaigrao mu je oko usana. Nije bio odveć iznenađen što je tu vidi. To je bilo slično Harryju; poručiti djevojci da ga čeka ovdje usred pustoši.

— Harry je poginuo.

— Poginuo?

Zašutjela je i stisnula šake. Uzdanula je, oborila pogled i nehajno poravnala leđima na sućinji.

— Oh... što mogu — dodala je. — Kažite mi kako se to dogodilo? Tko ga je ubio? — upitala ga je poslije kraće šutnje.

— Ja.

Podigla je pogled i zablenula se u njega, a u očima joj je zrcalila mržnja.

— Zašto?

— Zbog njegove lakomosti. Htio me je ustrijeliti u leđa.

— Harry... — polagano, ali hotimično, stresla je glavom i rekla: — Ne, ja vam ne vjerujem. Nešto ste mi sigurno zatajili. — Poravnala je prstima kosu i upitala ga: — A gdje su Summers i Meksikanac?

— Posvađali smo se zbog djevojaka.

— I tako ste ostali samo vi, Harry i djevojka.

— Dvije djevojke koje smo poveli kao taoce — ispravi je Pitts, koji je želio da joj kaže istinu, jer je i ona voljela Harryja kao i on, pa nastavi: — Ostavili smo ih gore u kolibi.

— I tako ste ostali samo vas dvojica... i na kraju samo vi — rekla je gledajući ga ljutito, a duge je nokte zarinula u dlanove.

— Samo ja — potvrdio joj je.

Harryjeva smrt teže je se dojmila nego što je mislio. Morat će pripaziti malo bolje na nju. Ona je znala sve o zlatu. Jedna, nepažnjom izgovorena riječ krivoj osobi i za njim će nagnuti cijela četa lovaca na zlato.

Disala je duboko i šutjela neko vrijeme. Potom je opet uzdahnula i oborila glavu na prsa. Kad ju je ponovo digla, obratila se konobaru:

— Daj mu da nešto pojede, molim te.

— o —

Walt je stajao uz konja s puškom u ruci.

— Slušajte me dobro. Ja ću sam ući u mjesto i u salun. Ako ga tamo zateknem, pokušat ću ga uhvatiti živoga. Vas dvojica čekajte ovdje dok ne čujete pucnjavu ili dok vam ja ne mahnem rukom da dođete.

— Zar sam se ja mučio da dođem ovamo, a da ne vidim kako ćete ga uhvatiti? — prosvjedovao je ogorčeno novinar Hanson.

— Ja sam došao da uhvatim zločinca, a ne da priređujem revolveraške dvoboje za znatiželjne novinare — odbrusi mu osorno Walt, pa se obrati Waggoneru: — Lew, mislim da će on poći na sjever prema Brownovoj jazbini, kao što si ti rekao. Vas dvojica obidite mjesto i pričekajte me na cesti prema sjeveru. Ako meni izmakne, možda ga vi šćepate. — Walt je zašutio na trenutak, pa onda nastavio: — I nemoj potezati revolvera na njega, Lew. Ruku na srce, nisu mu dorastao. Ne zaboravi da je taj čovjek ubio Yanceyja. Ciljaj mu u konja, ali iz velike daljine. Ako pokuša pružiti otpor... e onda ga pokušaj ustrijeliti.

Waggoner kimne.

— Kako ti kažeš, Walt. Ne brini ni za što — reče Waggoner, nakašlje se i nastavi: — Uh, Walt. Dobro si se to dosjetio, da ga nas dvojica dočekamo i ustrijelimo iz daljine, ako tebi izmakne, znaš?

— Znam — odgovori mu Walt, strese glavom i počeo neobrijanu bradu. — Ja se moram razračunati s tim čovjekom, Lew. Predosjećam to duboko u srcu. Moram i gotovo.

Zabio je ruke duboko u džepove i pričekao dok mu se nisu ugrijale od topline tijela. Zadržao je od studene jeze koja ga je cijeloga prožela. Potom je uzeo spensericu i krenuo preko dubokoga snijega. Sporo je odmicao i uskoro su ga noge zaboljele od umora i teška klipsanja. Uspuhao se od naporan hoda i zastao ispod guste krošnje bora da se odmori. Popuhavao je slab vjetrić i led se na granama lomio i padao kadgod bi se grane zanjihale.

Čim se malko odmorio, pošao je dalje. Nekada, dok je još živio u roditeljskom domu u Kentuckyju, često je zimi išao u lov. Ali tamo je snijeg mokriji i vlaga brže ude čovjeku u kosti, pa se lako smrzne. I ovdje je studen bila zubata, a on se već dva dana probijao kroz snijeg i mećavu.

Lisica u lovu za zecom ostavila je u snijegu tragove. Opazio je i tragove poljskog miša koji je bježao u zaklon gusta injem okićena grmlja. Život je bujao čak u ovoj ledenoj divljini, jer nema te studeni koja bi mogla uništiti

sve živo u prirodi. Život se doista može na sve prilagoditi.

Približio se stračari u kojoj je bila mjesna konjušnica. Ako je Pitts stigao u grad, njegov bi konj morao biti ovdje u štali. Walt se zaustavio i provirio iza ugla stračare. Nigdje ni žive duše. Nikakvo čudo jer je to bila nevelika opskrbrna i usputna postaja poštanske kočije na putu u Denver: jedna krčma, nekoliko malenih kućica, zgrada opskrbrne postaje i konjušnice — to je bilo sve što je sačinjavalo to mjesto.

Oprezno je iskoračio iza ugla i ušao u štalu. Zastao je čim je prekoračio prag, osjetivši vonj konja.

Pogrbljen čovjek kratke brade sjedio je uz vatru i rezbario komad drveća.

— Dobar dan — pozdravio ga je Walt, narušivši tišinu svojim glasom.

Pogrbljeni se čovjek malko trgnuo i uspravio.

— Dobar dan — otpozdravio mu je. — Uplašili ste me.

Nisam vas čuo kad ste ušli.

— Ušuljao sam se, pa me niste ni mogli čuti. Nego, kažite mi čiji je onaj konj tamo u onom predgratku u kutu i gdje je čovjek koji je na njemu dojahao?

— Nemam pojma. Charley ga je doveo — odgovori čovjek i htjede ustati.

— Sjednite i ne mičite se! Pomaknete li se, ubit ću vas. Ja sam okružni šerif iz Franklina. Tražim vlasnika toga konja. Tko je taj Charley?

Čovjek proguta slinu i odgovori mu drhtavim glasom:

— Charley pere suđe u salunu. Malo prije je doveo toga konja i rekao mi da ga istimarim i nahranim. Tražio je da mu dam i dva svježa i snažna tovarna konja i da će mi dobro platiti, rekao je, a još će mi u zamjenu ostaviti i dva umorna tovarna konja.

— Znači da je čovjek koga tražim u salunu?

— Da. A to je niska i duga kuća malo niže u glavnoj ulici. Nad vratima piše: SALUN.

Walt kimne i zaprijeti bradonji:

— Vi se ne mičite odavde, razumijete?

Izašao je iz konjušnice i zaputio se ravno u salun. Snijeg mu je škripao pod čizmama. Čuo je kako su se vrata konjušnice za njim zatvorila i kako ih je konjušar zaključao, što je značilo da je oprezan i mudar čovjek.

Napokon, kucnuo je i čas njegova obračuna s Pittsom. Svijet oko njega ocrtavao mu se toga jutra u jasnim i ostrim obrisima i svojim je strahom i krvlju morao iskupiti svoje mjesto u njemu. Njegov životni put — revolveraški dvoboji u Teksasu, borbe s odmetnicima u Meksiku, njegova odluka da prekine takav način života kojega se zasitio jer ničemu nije vodio i njegova potreba da se negdje smiri i živi spokojnim obiteljskim životom kao drugi radni ljudi — sve to svelo se na ovaj obračun na život i smrt s Pittsom, kojemu nije mogao izbjegnuti. Bila je to cijena koju je morao platiti, ako je želio da u miru i spokoju dočeka starost uz toplo obiteljsko ognjište.

Ali kao i on, i Pitts je kročio svojim životnim putom i morao je snositi posljedice koje su iz njega proizlazile.

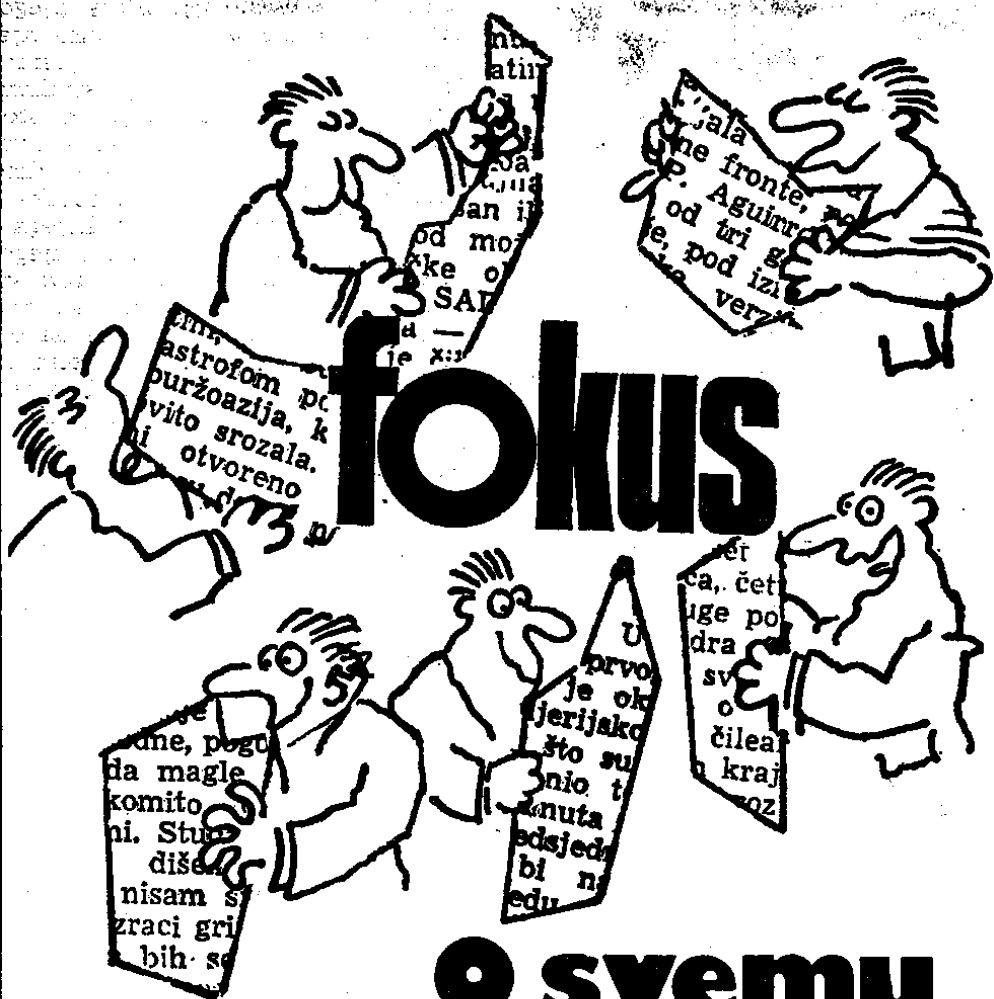
Samo je sreća mogla odlučiti o pobjedniku. Ako ga je Pitts vidio kako se šulja konjušnici ili ako ga opazi sada, još prije nego što uđe u salun, tada će umrijeti.

Skrenuo je iza kuće u kojoj je bio salun i zaputio se prema stražnjim vratima, a u tom času Jenny mu se ukaže pred očima sa svojom dugom svilenkastom kosom i zelenim očima. Potom mu na um pade i njegov brat Tom, mlad i samopouzdan, pred kojim je još bio cijeli život. Ubije li ga Pitts, neće li Tom, zaslijepljen osvetom, poći da se osveti Pittsu? Zar će i Tom postati jedan od gnjevnih i nadobudnih mladića koji zahtijevaju ono: zub za zub, oko za oko?

Ne, on to ne smije dopustiti. On mora s time završiti. On mora ubiti Pittsa!

Stražnja, dvorišna vrata saluna nisu bila zaključana. Ušao je u neku ostavu punu ispiljenih i naslaganih cjepanica, pripremljenih za ogrev. Ravno pred njim bila su vrata iza kojih je čuo zveket čaša i romor glasova.

Prišao je vratima i otvorio ih. Vrata su glasno zacviljela. Walt tiho proku-

**o svemu
što
uzbuđuje**

ne, ali odmah zakorači preko praga u salun sa spensericom uperenom preda se.

Pitts podigne pogled s tanjura. Nastavio je žvakati, ali je ruku hitro spustio uz bok.

— Gle... a ja sam mislio da su te proždrili vukovi. Tebi je doista teško umaknuti, Venable — rekao je Pitts, zapiljivši se u njega.

— A tebe je teško uhvatiti — odvratila mu Walt.

Uz šank je stajala i neka crvenokosa djevojka, što je Waltu odmah upalo u oko. Spensericu je držao uperenu ravno u Pittsa.

— Odbaci opasač — naredi mu Walt strogim glasom.

Pitts se nasmije i odgovori:

— Znaš da to ne smijem učiniti.

— Onda te moram ubiti.

— Ubij me kao što si ubio i moga brata — dobaci mu izazovno Pitts, gledajući Waltu ravno u oči.

— Lažeš! Ja nisam ubio tvog brata. Već sam ti to jednom rekao — odbrusi mu Walt, osjećajući kako mu je krv uzavrela i stegla mu grlo.

— Jesi! Ubio si ga! — zasikta Pitts, pa se polagano uspravi i potegne još jedan dim iz cigarete. — Još jedan dim, smijem?

— Prestani! I odbaci opasač!

Pitts kimne, potegne još jedan dubok dim i spusti pogled na opasač. Pomaknuo je desnu ruku kao da ga hoće otkopčati, a Walt osjeti kako ga napušta napetost koja mu je stezala dah.

U taj čas Pitts mu baci opušak cigarete ravno u lice.

Walt se lećne i pritisne obarač puške, jer se Pitts poslužio jednom od najpoznatijih i stoga najdjelotvornijom smicalicom. Walt je predosjećao kretnje Pittsove ruke, dok se spenserica trzala u njegovu grčevitu stisku. Nije više imao vremena da vidi je li ga pogodio. Zar opuška cigarete palio mu je lice i zaslijepio ga. Ponovo je uperio pušku naslijepo, znajući, ako je prvi metak promašio, da više nikada neće imati vremena da ispali i drugi.

Plameni jezik šikne u njega i Walt osjeti nepodnosivu bol u ruci. Zinuo je od boli i posrnuo unatrag od

udarca ubojitog zrna. Izgubio je ravnotežu, ali je spenserica ipak bila spremna da ponovo rigne svoju smrtonosnu vatru.

Kroz plavičast oblak dima puščana praha opazio je kako je Pitts posrnuo. Čvrsto je pritisnuo lijevu ruku na prsa, ali samozadovoljni smijesak titrao mu je još oko usana kad je podigao revolver u desnoj ruci da opali smrtonosni metak.

Bačena čaša pogodila je Pittsa ravno u lice, rasjekavši mu obraz. Walt je zapazio kad je crvenokosa djevojka hitro bacila čašu Pittsu u lice. Pittsov revolver opali, ali zrno udari u zid iza Walta, upravo u času kad je Waltova spenserica na njega rignula vatru. Pogoden, Pitts se izvali na pod kao gromom ošinut.

Walt ispusti pušku iz ruke i tad mu dopre do svijesti da zapravo sjedi na podu. Osjetio je slabost u udovima i vatru koja mu je pekla lijevu ruku tako žarko da je klonuo na pod, nemoćan, a soba se pijano zavrtjela oko njega. Kao u polusnu zamijetio je da se netko mota oko njega i tad spazi pramen crvene kose točno ispred očiju, te oćuti kako ga ta svileni kosa golica po licu.

— Jao, što mi to godi — promrmljao je.

— Što? — upitala ga je Lottie koja nije znala o čemu to govori. Gurnula je kosu iza uha i rekla: — Ubili ste ga. Mrtav je. Pitts je mrtav!

— Divno — jedva izusti Walt.

Ruka ga je pekla tako jako da mu se od toga povraćalo i svijest mu se mutila, a ta ga djevojka gnjavi s nekakvim Pittsom koji je mrtav. No uto mu sine tko je Pitts.

— Zar je doista mrtav? — upita je šapatom.

— Da, da, mrtav je. Oh, zaboga, vaša ruka! — zavapila je crvenokosa djevojka.

Podigla ga je s poda i naslonila na šank. Pogledao je u ruku. Ostao je bez dva prsta, a treći mu je bio slomljen. Rana ga je pekla tako da su mu sve zvijezde plesale pred očima dok mu je djevojka crvene kose previjala ruku.

Okrenuo je polagano glavu. Pitts je ležao na prljavom podu saluna s revolverom u ruci. Pod njim se skupila lokva krvi iz rane na prsima. Ali lice mu je bilo blaženo mirno i zadovoljno. Izgledao je sretan u smrti. Umro je kako je i živio... nasilnom smrću.

Uto su se otvorila vrata saluna i na pragu se pojavio Waggoner. Pogledao je u mrtvog Pittsa.

— Stručno si ga sredio, Walt. Jesi li ranjen? — zapita ga zabrinuto Lew Waggoner.

— U ruku. Više mi neće biti od velike koristi — odgovori mu Walt.

Lew Waggoner zamišljeno kimne, pa ga uze tješiti:

— Budi sretan što je lijeva ruka, Walt, inače bi morao dati ostavku na mjesto okružnog šerifa, ako ga još uopće želiš zadržati, a što bi, čini mi se, usrećilo Packera.

— Do vrata i Packer. O mojoj ostavci odlučuje sudac Fremont — odvrat

mu Walt, pa se zagleda u Lottie i reče: — Djevojko, moram vam zahvaliti, jer vi ste mi spasili život.

— Nemate na čemu, jer ja sam ga mrzila, tog okrutnog i nesamilosnog čovjeka Pittsa, koji je ubio Harryja, jedinog čovjeka koga sam voljela. Pitts me je prezirao, jer me je smatrao droljom. A vas je želio ubiti više od svega na ovom svijetu, pa sam ja osvetila Harryja tako što sam ga u tom spriječila.

Walt joj se nasmiješi. Uto je začuo i glas novinara Hansona. Hanson je ispitivao konobara i ostale goste u salunu kako je Pitts poginuo da bi svojim novinama mogao o tom napisati što slikovitiji izvještaj.

A Walta su morale njegove vlastite misli. Mučila ga je pomisao na Jenny, na djevojku s kojom je želio zasnovati obitelj. Hoće li ga Jenny prihvatiti onakvoga kakav jest i hoće li ga još voljeti, njega jednorukog bogalja.

KRAJ

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

162. Peter Dawson: ZAMKA SE ZATVARA
163. G. F. Unger: BRZI REVOLVERAŠI
164. G. F. Unger: »TIGRICA«
165. Louis L'Amour: POTJERA KROZ PUSTINJU
166. G. F. Unger: KLOPKA NA TOPOLINOM POTOKU
167. Louis L'Amour: KILLOE
168. G. F. Unger: POSLJEDNI OBRAČUN
169. G. F. Unger: ČOVJEK ZA DESET DOLARA
170. Frank Gruber: KUDRAVI VUK
171. G. F. Unger: TAJNA ZELENOG SLAPA
172. Louis L'Amour: IZ KLOPKE U ZASJEDU
173. G. F. Unger: VIŠE OD REVOLVERAŠA
174. Louis L'Amour: VATRENO KRŠTENJE
175. G. F. Unger: STUPICA ZA VUKOVE
176. G. F. Unger: ODMETNIK IZ DAKOTE
177. Scott F. Scott: BORI SE ZA SVOJ ŽIVOT, ČOVJEČE!
178. G. F. Unger: RIDOKOSA KARTASICA
179. Louis L'Amour: BITKA ZA VISORAVAN
180. G. F. Unger: DVONOŽNI TIGAR
181. Louis L'Amour: KAZNA STIZE
182. H. S. Sharon: OLUJA U PRERIJI
183. Frank Striker: OSAMLJENI JAHAC
184. H. S. Sharon: TRI NITKOVA
185. Peter Dawson: KRV ZA ZEMLJU
186. Louis L'Amour: BROD ZA DIVLJI ZAPAD
187. F. G. Unger: SLATERLEE JOŠ JAŠE
188. Louis L'Amour: HONDO
189. H. S. Sharon: POHLEPA VODI U SMRT
190. H. S. Sharon: BLAGO LEŠINARA
191. G. F. Unger: KAD SJEVERNJAK ZOVE
192. Luis L'Amour: SABLASNI KLANAC
193. G. F. Unger: ŠERIF IZGUBLJENOG GRADA
194. H. S. Sharon: POKAŽI IM ZUBE!
195. Louis L'Amour: CALLAGHEN
196. H. S. Sharon: HRANA ZA VUKOVE
197. Barry Cord: U OKOVIMA LUDILA
198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVU!
200. Giles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOJ
201. Louis L'Amour: TAJANSTVENI STRIJELAC
202. Barry Cord: TELEGRAFSKA LINIJA
203. Louis L'Amour: PUSTA ZEMLJA
204. Louis L'Amour: MATAGORDA
205. Kyle Hollingshead: DUG
206. Louis L'Amour: OBRAČUN U DOLINI
207. Clay Hunter: NEUKROTIVI
208. H. S. Sharon: GUTAČ VATRE
209. Louis L'Amour: KANJON OSAMLJENIH
210. Kyle Hollingshead: PLJAČKA U FRANKLINU

U PRIPREMI:

211. H. S. Sharon: PRLJAVA DRUŽBA

NOVI HIT! HITCHCOCK

bira za vas

Na 144 stranice najbolje kriminalističke pripovijetke poznatih svjetskih autora u izboru majstora trilera, glasovitog filmskog redatelja Alfreda Hitchcocka! Novo, napeto, zabavno, uzbudljivo! Za mlade i stare ljubitelje krimi-literature!

Potražite kod svog prodavača novina svakog 25. u mjesecu

HITCHCOCK
BIRA ZA VAS

cijena 15 dinara

